The Journal of The Tanjore Maharaja Serfoji's Sarasvati Mahal Library

EDITED BY

N. KANDASWAMY PILLAI,

Honorary Secretary,

T. M. S. S. M. Library, Thanjavur.

Vol. XXV **No. 3**

PUBLISHED ON BEHALF OF
THE ADMINISTRATIVE COMMITTEE OF THE LIBRARY

A. D. 1972 **Śaka 1894**

Annual Subscription Rs. 4.

The following back numbers of the Journal of The Tanjore Maharaja Serfoji's Sarasvati Mahal Library are available for sale :—

Vol.	X	Number	1, 2 & 3	Price	Rs.	4—00
„	XI	„	„	...	„	4—00
„	XII	„	„	...	„	4—00
„	XIII	„	„	...	„	4—00
„	XIV	„	„	...	„	4—00
„	XV	„	„	...	„	4—00
„	XVI	„	1 & 2	...	„	3—00
„	XVIII	„	1, 2 & 3	...	„	4—00
„	XIX	„	„	...	„	4—00
„	XX	„	„	...	„	4—00
„	XXI	„	„	...	„	4—00
„	XXII	„	„	...	„	4—00
„	XXIII	„	„	...	„	4—00
„	XXIV	„	„	...	„	4—00

(Postage Extra)

Two copies of each book have to be sent for review in the Journal. Articles published in this Journal can be reproduced with the permission of the Editor. All communications regarding the Journal may be addressed to :—

THE EDITOR,
The Journal of the T. M. S. S. M. Library,
THANJAVUR, Tamil Nadu. (India)

The Journal of
The Tanjore Maharaja Serfoji's
Sarasvati Mahal Library

EDITED BY

N. KANDASWAMY PILLAI,

Honorary Secretary,

T. M. S. S. M. Library, Thanjavur.

Vol. XXV

No. 3

PUBLISHED ON BEHALF OF

THE ADMINISTRATIVE COMMITTEE OF THE LIBRARY

A. D. 1972

Śaka 1894

Annual Subscription Rs. 4.

CONTENTS

		Pages
1. Editorial	...	i–iii
2. சரப புராணம்		
Title Page & Introduction	...	i-vii
Text (completed)	...	65–74
—V. Chockalingam, Vidvan, Tamil Pandit, Sarasvati Mahal Library.		
3. சிவபாரத சரித்திரம்		
Title Page & Preface	...	i–iii
முன்னுரை	...	i–iii
Text (completed)	...	53–71
—M. Seeralan, Assistant Librarian, Sarasvati Mahal Library.		
4. பத்தியமும் அபத்தியமும்	...	i–viii
Title Pages & Introductions		
Text (Part I completed)	...	37–47
—C. Rajarajesvara Sarma, Ayurveda Siromani, Junior Research Officer, L. R. U., Sarasvati Mahal Library.		
5. निरूपणगुच्छ-भाग १		
Title Page & Preface	...	i–iii
पञ्चाक्षरी विभूति शिवरात्रि निरूपण-श्रीशरभेन्द्रविरचित	...	39
उमामहेश्वरव्रत निरूपण do.	...	40–46
—T. R. Bhima Rao, Marathi Pandit, Sarasvati Mahal Library.		
6. राधाकृष्ण विलास, मोहिनीमहेश परिणय नाटकें-श्रीशरभेन्द्रविरचित		
Title Page & Preface	...	i–iii
—T. R. Bhima Rao.		

7. नञ्वादटिप्पणम्, आख्यातवादटिप्पणम् च

Title Page & Introduction ... i–v

नञ्वाददीधितिः (मूलम्) ... i-ii

आख्यातवाददीधितिः (मूलम्) ... iii–viii

—N. K. Ramanuja Tatachariar, Siromani,
Sanskrit Pandit, Sarasvati Mahal Library.

8. अन्यथाख्यातिवादः - जयरामन्यायपञ्चाननकृतः ... 1–11

—K. E. Govindan, Siromani, Sanskrit Pandit,
Sarasvati Mahal Library.

The Journal of
The Tanjore Maharaja Serfoji's Sarasvati Mahal Library

Vol. XXV A. D. 1972 Śaka 1894 No. 3

EDITORIAL

As already announced in our last Editorial, the serial articles which have been appearing in the past few issues are brought to a conclusion in this issue; but, our proposal to publish a comprehensive Index of all the articles contained in Volumes I to XXV of the Journal, along with this number, has to be postponed in order to allot sufficient space in this issue for completing all the serials. The proposed Index, which is under preparation, will be released as a separate Number soon.

Six short works in three different languages are completed here, furnished with Title pages and Introductions. *Śarabha purāṇā*, a mythological poem in Tamil, narrates, in 431 stanzas, the story of Lord Śiva's manifestation as a *Śarabha* to save the world from the fury of Narasimha, the Man-Lion incarnation of Lord Viṣṇu, persisting even after the destroying of Hiraṇya, for which purpose the incarnation was made. This work, edited by our Tamil Pandit, Vidvan V, Chockalingam is completed here and we hope that his introduction dealing with Purāṇic literature in Tamil will be of interest to the readers.

Thiru M. Siralan, our Assistant Librarian, completes here *Śivabhārata Caritram*, a prose version in Tamil of the Sanskrit epic poem of the same name, by Paramānanda Kavīndra, depicting the exploits of Śivaji, the Great. The manuscripts of the Sanskrit original and the Tamil translation are both preserved in this Library. The former has been published already by Bhārat Samśodhan Maṇḍal, Poona, with a Marathi commentary and by the Ānandāśrama Press, Poona, in mere text form. The Tamil translation is now brought out for the first time, with informative Introductions by the Editor in English and in Tamil.

One more work, *Pathyāpathya*, in the series of Guide books on health and hygeine, is edited by Āyurveda Śiromani, C. Rajarajesvara Sarma and the first part of it is finished in this issue. With the judicious selection of the original Sanskrit verses from standard classics in Āyurveda and the lucid translation into Tamil, the series has proved so popular that the earlier tracts of the series have become out of stock. The next part of Pathyāpathya and further tracts on allied topics will be continued in the subsequent issues of the Journal.

Two dramatic compositions of Maharaja Serfoji, *Radhakṛṣṇa Vilāsa* and *Mohini Maheśa Pariṇaya* have been completed already and the Title page and Introduction for the plays are provided here. It is our plan to bring out as many as possible of the varied compositions of Maharaja Serfoji, as a token of our tribute to the great and versatile Scholar-king. In pursuance of the plan, Thiru T. R. Bheema Rao, our Marathi Pandit has edited five works of Serfoji belonging to the category of *Nirūpaṇas* or musical expositions of Purāṇic and religious stories. These five Nirūpaṇas are completed in this issue with a brief introduction in English. There are in our library, a large number of compositions of this variety both by Rajah Serfoji and other royal-poets of the Maratha dynasty of Tanjore. Under the collective title of *Nirūpaṇa Guccha*, we are now publishing the five works as Part I. It is our intention to delight our readers with further parts of this Guccha in the following issues.

Two polemical tracts on advanced Nyaya, *Nañartha Śiromaṇi Tīkā* and *Ākhyātavāda Ṭippaṇam*, edited by Thiru N. K. Ramanuja Tatachariar, Nyaya and Mimamsa Siromani, one of our Sanskrit Pandits, are completed here, with a scholarly and critical introduction in Sanskrit. Both the tracts contain learned commentaries by Raghudeva on portions of *Dīdhiti*, the *magnum opus* of Raghnātha Śiromaṇi, itself being a scholarly commentary on *Tattvacintāmaṇi*, a reputed classic of Tarka Sastra by Gaṅgeśopādhyāya who may be rightly termed as the father of the school of *Navya Nyāya*. The former of these two tracts discusses the diversity in the significance of negative connotations and the latter dilates on the precise imports of the verbal injunctions in the Vedic texts. Though not of much

interest to the lay readers, we hope, the section will afford an intellectual treat to the scholars of traditional discipline.

Besides these serials which are concluded, this issue contains another polemical article on Nyāya entitled *Anyathākhyāti Vāda*, complete in itself, edited by Thiru Govindachariar, Nyāya Śiromaṇi, our Sanskrit Pandit who has joined our staff recently.

With this issue, the Journal of the T. M. S. S. M. Library completes twenty five years of its humble service in the field of Journalism. On this occasion, we take great pleasure in extending our heart-felt thanks to our readers, contributors, subscribers, patrons and to those distinguished institutions and editors who have held out to us their hand of comradeship by maintaining exchange relations with us. It is our fervent hope that, in future years, we will enjoy their support and patronage to a greater extent, as it is our resolve to serve them with greater zeal.

N. KANDASWAMY,
Honorary Secretary,
T. M. S. S. M. Library

Thanjavur,
4—8—1972.

சரப புராணம்

பதிப்பாசிரியர்:

வித்துவான் வி. சொக்கலிங்கம்,

தமிழ்த்துறை,

சரசுவதி மகால் நூல் நிலையம், தஞ்சாவூர்.

தஞ்சை சரசுவதி மகால் நூல்நிலைய நிர்வாகக்குழுவுக்காக

கௌரவக் காரியதரிசி,

திரு. நீ. கந்தசாமிப் பிள்ளை அவர்களால்

வெளியிடப்பட்டது.

ஸ்ரீ வாணி விலாஸ அச்சகம், ஸ்ரீரங்கம்.

கி. பி. 1972] [விலை ரூ. 1-50

உ

தமிழ் வாழ்க

முன்னுரை

"திருமாலும் பன்றியாய்ச் சென்றுணராத் திருவடியை
உருநாம் அறியவோர் அந்தணனாய் ஆண்டுகொண்டான்
ஒருநாமம் ஓருருவம் ஒன்றும் இல்லாற்கு ஆயிரம்
திருநாமம் பாடிநாம் தெள்ளேணம் கொட்டாமோ!"

என்றார் திருவாதவூரர் என்னும் மாணிக்கவாசகப் பெருந்தகையார். இப்பாடலுள், ஒரு வரலாறு கூறப்பட்டுள்ளது. அது திருமால் வராக உருக் கொண்ட வரலாறு. ஒருபோது திருமாலும், பிரமதேவனும் போட்டியிட்டுக் கொண்டு பெயருருவற்ற சிவபெருமானுடைய திருவடிகளையும், திருமுடியையும் காண்பான்வேண்டி, முறையே வராக உருக்கொண்டும், அன்ன(ப்பறவை)வுருக் கொண்டும் சென்றனர். அப்படிச் சென்றவர்கள் காணவியலாதவாறு திரும்பினர் என்பது ஒரு பழமையான வரலாறு. இதுபோன்ற பழமையான வரலாறுகளைக் கூறுவது 'புராணம்' எனப்படும். புராணத்தின் பெருமை அளவிடற்கரியது.

அனைத்துயிர்க்கும் அம்மையப்பனாக இருக்கின்ற இறைவனை 'ஒருநாமம் ஒருருவம் ஒன்றும் இல்லான்' என்று குறிப்பிடுகின்றார். அத்தகைய இறைவன் மதுரையில் அறுபத்துநான்கு திருவிளையாடல்களைப் புரிந்தார். அரும்பிட்டுப் பச்சிலையிட்டாட்செய்யும் அன்னையவள் தரும் பிட்டுண்ண, அவளது தலையன்பிற் கட்டுண்டு மண் சுமந்த அண்ணல், அரிமர்த்தன பாண்டியனால் மொத்துண்டு புண் சுமந்தார். இதுபோன்ற பல திருவிளையாடல்களைப் புரிந்த பரமன், சிவனடியார்கள் பொருட்டுப் பல அருஞ்செயல்களைச் செய்தார். திருத்தொண்டர் புராணத்துக் கூறப்படும் இறைத்திறம் வியக்கத்தக்கது. ஆளுடைய பிள்ளையார் முதலான சமய குறவர்கள் நால்வர்க்குமேயன்றி ஏனையோருக்கும் அருள்பாலித்தார். கண்ணப்பரின் அன்பைச் சோதித்தார். திருநீலகண்டரின் உறுதியைக் கண்டு வியந்தார். தீயவர்களை அழித்தும், நல்லவர்களைக் காத்தும் வருகின்ற இறைவனுடைய கருணை எண்ணிலடங்காது.

தேவரேயாயினும், மூவரேயாயினும் தாம் செய்த அருஞ்செயலால் அகந்தை கொள்ளக்கூடாது என்ற நீதியை வலியுறுத்துவான்வேண்டி எழுந்ததே இச் 'சரபபுராணம்' எனலாம். திருமால் நரசிங்க உருக்கொண்டு தோன்றி 'இரணியகசிபு' எனும் கொடியோனை அழித்தது சாலவும் நன்று. அத்துடன்

அமையாமல் உலகைத் துன்புறுத்தி வருத்தத் தொடங்கியதால் சிவபெருமான் சரப வடிவெடுத்து நரசிங்கவடிவத்தைக் கிழித்தழிக்க நேர்ந்தது. கருணைக்கடல் நரசிங்கவடிவத்தை அகற்றினரே தவிர, திருமாலை அழித்துவிட்டதாகக்கருத்தல்ல. திருமால் நரவரி வடிவுகொண்டது, 'விட்டுணுபுராணம்,' 'இலிங்கபுராணம்' முதலான நூல்களில் காணப்படும். விட்டுணுபுராணம் முதன் முதலில் மைத்திரேயர் வணங்கிக் கேட்ப, பராசரமுனிவரால் திருவாய்மலர்ந்தருளப்பட்டது. மச்சாவதாரம் முதலான பத்து அவதாரங்களின் மேன்மையும், மற்றைய சிறப்புக் களும் விட்டுணுபுராணத்தில் கூறப்பட்டுள்ளன.

இலிங்கபுராணம் பதினெண் புராணங்களில் ஒன்று. வியாச முனிவரால் அருளிச் செய்யப்பட்டது. சரபாவதாரத்தின் மேன்மையினைப் பிரமதேவன் கலைமகளிடம் கூறியதாகத் தொண்ணூற்றாறுவது அத்தியாயம் கூறுநிற்கும். இலிங்கபுராணம் பதினோராயிரங் கிரந்தங்களைக் கொண்டு வடமொழியில் விளங்கியதனைத் தமிழில் வரதுங்கராம பாண்டியனர் மொழி பெயர்த்துள்ளார்.

சரபபுராணம், திருமுனிவன் சூதபகவானைக் கேட்க வருளியதாக (11-ம் பாடலில்) பேசப்படுகிறது. நந்திதேவர்பால் சனத்குமாரர் கேட்டு வியாசமுனிக்குச் சொல்ல, அவரிடமிருந்து சூதமுனிவர் கேட்டுத் திருமுனிக்கருளியதாகக் கூறப் படுகிறது. (11 & 12-ம் பாடல்கள்) அப்படிச் சொன்னதை மதுரையிலுள்ள திருத்தொண்டர்கள் வேண்ட, வடமொழியிலிருந்து தமிழில் கூறப்பட்டதாக 13-ம் பாட்டால்) தெரிகின்றது. பின்னர் (14ம் பாடலில்) அவையடக்கத்தினையும், (15-ம் பாடலில்) இதில் வரும் சருக்கங்களையும் கூறுகின்றார்.

நூலாசிரியர்

இந்நூல் எமது மகால், தமிழ்ச்சுவடி எண் (M. No.) 279 னைத் தாங்கி நிற்பது. இதில் சரபபுராணம், ததீசிப்புராணம், வினவிடைப் புராணம் ஆகிய மூன்று பகுதிகள் உள்ளன. இதனை இயற்றியவர் பெயர் தெரியவில்லை யாயினும், இந்நூலின் கடைசியில் "சிதம்பரபுராணமருளிச் செய்த 'திருமலை நாயனு' ரருளிச்செய்த சிவபுராணத்தில் வினவிடைப் புராணம் முற்றும்" என்றுளதைக்கொண்டு, எமது மகால் முன்னைநாள் தமிழ்த்துறைத் தலைவர் (காலஞ் சென்ற) திரு. L. உலகநாதபிள்ளை அவர்கள்; "இவ்வாக்கியத்தை ஆராயு மிடத்து மேற்கண்ட மூன்று புராணங்களும் சிவபுராணத்தினைச் சேர்ந்தவை என்றும் இயற்றியவர் திருமலை நாயனர் என்றும் உய்த்துணரக் கிடத்தல் காண்க" எனக் கூறிப்போந்தார். இதனல் இதனை இயற்றியவர் 'திருமலை நாயனர்' என்று ஒருவாறு கொள்ளலாம்.

அவ்வாறு கொண்டால், 'புராணத்திருமலைநாதரின் வேறுபட்டவர் எனக் கொள்ள இடமிருக்கின்றது. புராணத் திருமலைநாதர் காஞ்சி ஞானப்பிரகாச மடத்தைச் சார்ந்து சமயதீக்கை பெற்றவர்; 16-ம் நூற்றுண்டினர். தில்லை மூவாயிரவர் வேண்டுகோளின்படி சிதம்பரபுராணத்தினை வடமொழியினின்றும் தமிழிற் பாடியதோடல்லாமல் திருவாலவாயடைந்து, சோமசுந்தரக் கடவுளின் அறுபத்து நான்கு திருவிளையாடல்களையும் 516 கண்ணிகளில் அமைத்துச் "சொக்கநாதர் உலா" என்னும் நூலையும் பாடியவர். எனவே சரபபுராண நூலாசிரியர், சிவபுராணம் செய்ததாக அறியக்கூடவில்லை. ஆகவே இன்னாரெனத் துணிந்துகூற இடமில்லை.

புராணம்

'புராணம்' என்ற சொல்லுக்குப் பழமையான வரலாறு என்றுபொருள். பண்டுதொட்டு இன்றுவரை பரவி இருக்கிறது எதுவோ அதுவே 'புராணம்' எனப் படும். என்று 'வாயுபுராணம்' கூறுகின்றது. கௌடில்யர் தமது அர்த்தசாத் திரத்தில் 'அரசகுமாரர்கள் கற்கவேண்டிய நூல்களில் புராணமும் ஒன்று' என்று கூறியுள்ளார். "ஆயகலைகள் அறுபத்துநான்கில் ஒன்று புராணம். அது, உலகத் தோற்றம், ஒடுக்கம், மனுவந்தரம், முனிவர் மரபும் வரலாறும், அரசர் மரபும் வரலாறும், ஆகிய ஐந்து இலக்கணங்களையும் கொண்டிருத்தல் வேண்டும்" என்பார் பண்டை நிகண்டாசிரியர்கள்.

புராணங்களை, மகாபுராணங்கள் பதினெட்டு என்றும், உப புராணங்கள் பதினெட்டு என்றும், அதிபுராணங்கள் பதினெட்டு என்றும் மூவகையாகப் பிரிப்பர். அவையாவன:—

மகா புராணங்கள்

1 ஆக்கிநேய புராணம்
2 இலிங்க புராணம்
3 ஸ்காந்த புராணம்
4 காருட புராணம்
5 கூர்ம புராணம்
6 சைவ புராணம்
7 நாரதீய புராணம்
8 பதும புராணம்
9 பவிஷ்ய புராணம்
10 பாகவத புராணம்
11 பிரம்ம புராணம்
12 பிரம்ம வைவர்த்த புராணம்
13 மச்ச புராணம்
14 மார்க்கண்டேய புராணம்
15 வராக புராணம்
16 வாமன புராணம்
17 வாயு புராணம்
18 விஷ்ணு புராணம்

உப புராணங்கள்

1 அவுசன புராணம்
2 கபில புராணம்
3 காந்த புராணம்
4 காளிக புராணம்
5 சனத்குமார புராணம்
6 சாம்பேச புராணம்
7 சிவதரும புராணம்
8 சௌர புராணம்
9 துருவாச புராணம்
10 நந்தி புராணம்
11 நாரசிங்க புராணம்
12 நாரத புராணம்
13 பராசர புராணம்
14 பிரமாண்ட புராணம்
15 மகேசுவர புராணம்
16 மாரீச புராணம்
17 மானவ புராணம்
18 வருண புராணம்

அதி புராணங்கள்

1 ஆதிக புராணம்
2 இலக்குமி புராணம்
3 கர்க்க புராணம்
4 கல்கி புராணம்
5 சண்டி புராணம்
6 சிவோத்தர தரும புராணம்
7 தேவி சரித விரிவுப் புராணம்
8 பசுபதி புராணம்
9 பராநந்த புராணம்
10 பவிஷ்யோத்தர புராணம்
11 பார்க்கவ புராணம்
12 பிருகத் தர்ம புராணம்
13 பிருகத் வாமன புராணம்
14 பிருகந் மாத்ஸ்ய புராணம்
15 பிருகத் நாரதீய புராணம்
16 மகா பாகவத புராணம்
17 முத்கல புராணம்
18 வசிட்ட புராணம்

மகா புராணங்களாகிய பதினெண் புராணங்களுள், இலிங்கம், ஸ்காந்தம், கூர்மம், சைவம், பவிஷ்யம், பிரமாண்டம், மச்சம், மார்க்கண்டேயம், வராகம், வாமனம் ஆகிய பத்தும் சிவபெருமான் பெருமையினைக் கூறுவன. காருடம், நாரதீயம், பாகவதம், வைணவம் ஆகிய நான்கும் திருமாலின் பெருமையினைக் கூறுவன. பதுமம், பிரமம் ஆகிய இரண்டும் பிரம்மாவின் பெருமையினைக் கூறுவன. பிரமவைவர்த்தம் சூரியனது பெருமையினையும், ஆக்கினேயம் அக்கினியினுடைய பெருமையினையும் கூறுவன.

பதினெட்டு உபபுராணங்களும் சிறப்புடையன. மகா புராணங்களுக்கு உதவியாக இருப்பதால் 'உபபுராணம்' எனப் பெயர்பெற்றது. இவற்றுள் சில வியாசரால் இயற்றப்பட்டவை,

அதிபுராணங்கள் பதினெட்டுடன், விநாயகர் சரிதவிரிவு என்பதனையும், கிருஷ்ணாவதாரக் கதை என்பதனையும் சேர்த்துக் கூறுவாரும் உளர்.

மேலும் புராணங்கள் பலவகைப்படும். இலக்கண புராணம், சைவ புராணம், வைணவபுராணம், சைன புராணம், மகம்மதிய புராணம், கிறித்தவ புராணம், பெரியார்கள் புராணம், புலவர்கள புராணம், தலைவர்கள் புராணம், அரசர் புராணம், நிலம், நீர், தீ, வளி, வான் ஆகிய ஐந்து பூதங்களையும் பற்றிக் கூறும் புராணங்கள் ; மற்றும் பல.

இலக்கணத்தினைச் சூத்திர வெண்பாவால் விளக்கிக் கூறுவது 'மாபுராணம்'. சிவபெருமானுடைய பெருமையினை உணர்த்துவதில் தலைசிறந்த புராணங்களாக விளங்குவன, 'திருத்தொண்டர் புராணம்' எனும் 'பெரிய புராண'மும், 'திருவிளையாடற் புராண'முமேயாம். விநாயகரைப் பற்றிக்கூறுவது 'விநாயக புராணம்'. முருகவேளின் மெய்க்கீர்த்தியினைக் கூறுவது 'கந்த புராணம்'. திருமாலின் பெருமையினைக் கூறுவன 'பாகவதம்' முதலிய புராணங்கள். சைனர்கட்கு இன்றியமையாப் புராணமாக விளங்குவது 'ஆதி புராணம்'. அது 'ஸ்ரீபுராணம்' எனவும் பெயர்பெறும். மேருமந்தர புராணமும் சமண புராணமே. நபிகள் நாயகத்தின் வரலாற்றினைக் குறிக்கும் மகம்மதிய புராணங்கள் 'சீருப்புராணம்', 'முகையதீன் புராணம்' முதலியன. கிறித்தவ புராணம் 'தேம்பாவணி'. பெரியார்களின் புகழைக் கூறும் புராணங்கள், 'சேக்கிழார் புராணம்', வாதவூரடிகள் புராணம்', 'பட்டினத்துப் பிள்ளையார் புராணம்' முதலியன. புலவர்களின் புகழைக்கூறுவது (புலவர் புராணம்). தலைவரைப் பற்றிக்கூறும் புராணம் 'காந்திப் புராணம்'. அரசன் பெயரால் விளங்குவன 'தேரூர்ந்த சோழ புராணம்' முதலியன. நிலத்தைப்பற்றிக் கூறும் புராணங்கள் தலபுராணங்கள் எனலாம். அவை எண்ணிறந்தன. அவற்றுள் பல தலபுராணங்களை இயற்றியவர் மகாவித்துவான் மீனாட்சிசுந்தரம் பிள்ளை அவர்கள் ஆவார்கள்.

சரப புராணம்

'சரபம்' என்பது எண்காற்புள். 'சிம்புள்' எனவும் வழங்கப்பெறும். திருமால் எடுத்த நரசிம்மம், மனித உடலும், சிங்கத்தலையும் கொண்டது. அதனை அழிக்கச் சிவபெருமான் கொண்ட சரப உரு, பாதி மிருக உடலும், பாதி பறவை உடலும், மனிதமார்பும், தோள்களும், நான்கு திருக்கரங்களும், சிம்மத் தலையும் கொண்டது. தத்துவம் நிரம்பப்பெற்ற இவ்வுருவத்திற்கே உரிய இடமாகத் தோன்றுவது 'திருபுவனம்'. தமிழகத்தே மாயூரத்தை அடுத்துள்ளது. தருமையாதீனத்துத் தற்போது 26-வது குரு மகாசந்நிதானமாக எழுந்தருளியுள்ள ஸ்ரீலஸ்ரீ சண்முக தேசிக ஞானசம்பந்த பரமாசாரிய சுவாமிகள் அவர்களின் அருளாட்சிக்குட்பட்டது. மெய்யடியார்கள், சோமசுந்தரக் கடவுளைப் போக,

யோக, வேக வடிவங்களில் வழிபடுவர். அவற்றுள் வேகவடிவமே 'சரப உருவம்'. மக்களின் துன்பம் துடைத்து, இன்பத்தினை நல்கவல்லது வேக வடிவம் என்பர் அறிஞர்.

சிவபெருமான் நரசிங்கத்தை அழிக்க வீரபத்திரரை ஏவினார். ஆயிரம் கைகளுடன் விளங்கும் அவர் சிவனருளால் தன் உடலின் ஒரு பாதி கொடிய விலங்காகவும், மறுபாதி கொடிய பறவையாகவும் உருக்கொண்டார். அயன் படைப்பிலேயே அடங்காத மிருகப்பறவை உருவத்தோடு, எட்டுக்கால்களுடனும், கூரிய நகங்களுடனும், இரு இறக்கைகளுடனும், நீண்ட வாயுடனும், கூர்மையான பற்களுடனும், கூர்ந்து நீண்டு வளைந்த மூக்குடனும், உருண்டு திரண்ட பெரிய கண்களுடனும், மான் மழுவேந்திய கரங்கள் இரண்டும், அபயவரத கரங்கள் இரண்டும் ஆக நான்கு கைகளுடனும், பரந்து அகன்ற திண்ணிய மார்புடனும் விளங்கினார். இதனைச் சோண சைலமாலை :

" சிம்புளாய் மடங்கல் எறுழ்வலி கவர்ந்த
 திறலும் முப்புரஞ்சுடு விறலும்
அம்புயாதனத்தன் முடி களைந்திட்ட
 அடலும் ஏத்தினர்க் கிடருளதோ ! "

என்று கூறும் நரசிம்மாவதாரத்தால் மூவுலகத்தவருக்கும் ஏற்பட்ட துன்பத்தை, நடுக்கத்தை, கம்பத்தைப் போக்கியதால், திருபுவனத்தெம்பெருமானுக்கு 'கம்பஹரேசுவரர்' என்னும் 'நடுக்கம் தவிர்த்த பெருமான்' என்ற பெயருண்டாயிற்று.

'இப்பெருமானை வணங்கும் யாவர்க்கும், எல்லாத் தீவினைகளும் தீர்ந்து நன்மை உண்டாகும் என்று 'சரபோபநிஷத்' கூறுகின்றது. சரப உருவ மூர்த்தியினை திருபுவனமேயன்றி, திருஆனைக்கா, புதுக்கோட்டை முதலான இடங்களிலும் காணலாம்.

சரப புராண வரலாறு

முன்னொரு காலத்தில் மூவுலகங்களையும் துன்புறுத்திவந்த இரணியகசிபு, எல்லோரும் தன்னையே வணங்கவேண்டும் என்று கட்டளையிட்டிருந்தபடியே எல்லோரும் 'இரணியாய நமః' என்று சொல்லி அவனையே வணங்கிவந்தனர். இப்பி வயிற்றில் முத்து பிறக்குமாப்போலே அவன் வயிற்றில் பிரகலாதாழ்வார் தோன்றி, அனைத்துலகினையும் காக்கும் கடவுளாம் திருமாலின் "நாராயணாய நம:" வென்னும் ஆதிமூல மந்திரத்தினை உலகறியச் செய்தார். செருக்குற்ற இரணியகசிபு "அந்த நாராயணன் எங்குளான்" என்று கேட்கவே "அவன் தூணிலும் இருப்பான் ; துரும்பிலும் இருப்பான்" என்று பதிலளித்தார் பிரகலாதர். "இந்தத் தூணில் காட்டுவையோ" என இயம்பித் தூணை உதைத்தான். திருமால் நரசிங்க உருக்கொண்டு அத்தூணில் தோன்றி, இரணியகசிபுவைக் கொன்று, மூவுலகத்துள்ளோரைக் காப்பாற்றியதாகப் புராணங்கள் கூறும்.

அதன்பின்னர், நரசிங்கமூர்த்தி, இரணியன் உடலைக் கிழித்து, அவன் குடலைப் பிடுங்கி, அவனது உதிரத்தைக் குடித்தமையால் மதிமயக்கமுற்று, தாம் செய்த செயற்கரிய செயலுக்காகச் செருக்குற்று, உலகத்தையே துன்புறுத்தி அழிக்கத் தொடங்கினர். தேவர்கள் அஞ்சி, சினம் தணிய நரசிம்மமூர்த்தியை வேண்டினர். ஆனல் நரசிம்மமோ மேலும் வீறுகொண்டு உலகை அழிக்கத் தொடங்கியது. தேவர்கள் கைலைநாதனை அடைந்து பணிந்தனர். அவரும் வீரபத்திரரை அனுப்பி, நரசிம்மத்திற்கு அறவுரை கூறுமாறு அனுப்பினர். அறவுரையினைக் கேளாத மறமடங்கலை சரப உருக்கொண்டு தோன்றி அழித்துத் திருமாலை முன்போலவே தோற்றுவித்து அருளினர்.

இச்சரப புராணத்துள், காப்புச் செய்யுள், பதிகம் அன்றி, 1. நரசிங்க உற்பத்திச் சருக்கம், 2. கடவுளர் முறையிடு சருக்கம், 3. வீரபத்திரன் எழுச்சிச் சருக்கம் 4. அறிவுறுத்திய சருக்கம் 5. சலந்தரன் வதைச் சருக்கம், 6. சக்கரம் பெற்ற சருக்கம், 7. நரசிங்கவதைச் சருக்கம் ஆகிய ஏழு சருக்கங்கள் காணப்படுகின்றன. இறுதியில் உள்ள வாழ்த்துச் செய்யுட்கள் அழகாக உள்ளன.

இதனேடு தொடர்புடைய ததீசிபுராணம், வினாவிடைப் புராணம் ஆகிய இரண்டும், இறைவன் கருணை துணைசெய்யுமாயின் விரைவில் வெளிவரக்கூடும்.

இச்சரப புராணச் சுவடி ஒடிந்தும் சிதைந்தும், உள்ளது. இதன் கண்ணுள்ள பிழைகளை நோக்கும்போது, இது மூலத்தின்படியே என்று விளங்குகின்றது. மூலச்சுவடி கிடைக்குமாயின் இந்நூல் நன்கு பரிமளிக்கும். இதனை ஆய்ந்து வெளியிட அனுமதியளித்த எமது மகால் கௌரவக் காரியதரிசி தமிழ் மூதறிஞர், திரு. நீ. கந்தசாமிப் பிள்ளை அவர்கட்கும், நூலகர் திரு. வே. கோபாலய்யங்கார் M.A., அவர்கட்கும் எனது நன்றி உரித்தாகட்டும். இந்நூலின்கண் உள்ள குற்றம் களைந்து குணங்கொண்டு மணம் பெறுதல் கற்றறிந்த மாந்தர் கடன். இந்நூலினைப் பெற்றுப் பயனடைவோர் துன்பம் நீங்கி எல்லா நலன்களையும் பெற்று இன்புற்று வாழ எல்லாம் வல்ல இறைவனை வேண்டுகின்றேன்.

> "ஐயா நீ ஆட்கொண்டருளும் விளையாட்டின்
> உய்வார்கள் உய்யும் வகையெல்லாம் உய்ந்தொழிந்தோம்
> எய்யாமற் காப்பாய் எமை".

இங்ஙனம்

தஞ்சாவூர்.
27—2—72

வித்துவான் வீ. சொக்கலிங்கம்,
தமிழ்ப் பண்டிதர்,
சரசுவதி மகால் நூல் நிலையம்.

விண்ட(தோ தொ)ல்லைக் குலகிரி பலவும்
வேர்பறிந் துக்கதோ வில்லை
யெண்டிசா முகம டிந்ததோ வில்லை
யெங்கணு நிலையினின் றதுவா
லண்டநா யகன்றன் பெருந்திருக் கருணை
யிளமை(வயா) ரறிந்துரைக் கிற்பார். கக

வாக்கினு லுரைக்க வெளியவோ சிறிது
மனத்தினுல் நினைக்கவுட் படுமோ
நோக்கினு னோக்க வளவுகண் டிடுமோ
நுவலரு மறை(முத) லறிவாற்
ருக்கொணுக் கருணை சிவபரஞ் சோதி
(தொ)ல்பூ தரங்களை யருளாற்
காக்குமா றெடுத்த வடிவமென் றுகந்து
கடவுளர் கைதொழு துரைதர. கஉ

(அட)ல்புனை வீர பத்திக் கடவு
ளகிலமும் பரவிய சரபத்
திடவுரு வதனைக் கண்டுட னடுங்கிச்
செய்கையும் வன்மையும் பொன்றிச்
சுடர்திக ழிரவி முன்னமின் மினிபோற்
றேற்றமுஞ் சீற்றமுங் குலைய
படர்வுறு நடுக்கம் படைத்தது மிகவும்
பரிணவம் பெருநர மடங்கல். கங

தவமுனி வரரும் பிரமனுங் கடவுடா
(ன)த்துமுன் பார்த்துநின் றேத்தப்
பவவினை யுடைய நரமடங் கலின்மேற்
பாய்ந்தொளிர் சாந்தநீ றணியுஞ்
சிவபரஞ் சுடரை யகிலனு யகனைத்
தேமொழி (பாக)னை மதியா
தவமதித் துரைத்தவா யதனைப் பற்க
ளுக்கிடச் சிறகரா லடித்து. கச

மறுகுற வலிய தாள்கொடு மிதித்து
வால்கொடு தாளினை(ப்) பிணித்துச்
செறுந (ரவர்தன்) கரங்களை விளங்குந்
திருக்கரங் கொண்டுபின் கட்டிச்

சிறிதகல் மார்பை நாபியைக் கமலச்
செங்கையாற் ருளிறுற் பிளந்து
குறுகரு முரகற் பற்றிவெங் கலுழன்
கொதித்தெழ லென்னமீ தெழுந்தான். கரு

பாரிடைப் போகட் டெடுத்துமீண் டிட்டுப்
படரருந் திசையெலா முருட்டிப்
பேரிட ரடையச் சிறகரா லடித்துப்
பிதிர்ந்(தெலும்) புக்கிட மிதித்துக்
கூரட ருகிரால் மார்பகத் துதிரங்
குதித்தெழ மிகப்பிளந் துடலி
ஞருயிர் குறைந்து மானிட மடங்க
லவச முற்றிட வடர்த்(ததா)ல். கசா

அரிதனை யடலாற் சங்கரிப் பவனென்
றருமறை புகழ்பரம் பரனை
விரிதரு நேயத் தேத்திச் சாமுக
மிகுநர மடங்கலை யடர்த்த
தெரிவருந் (திற)லுங் கருணையுங் கண்டு
திசைமுகன் புரந்தரன் முதலோர்
பரிபவ மிகந்து மலர்மழை பொழிந்து
பரவினர் சரபநா யகனை. கஎ

தராதல முழுது மிதந்தது (துவ)ன்றித்
தழைத்தது மகிழ்ச்சியவ் வளவி
லராவணை யவனுஞ் செய்கையொன் றின்றி
யாவியுங் குறைந்துமுன் னறிவாற்
பராபரன் பெருமை யறிந்தவா வணங்கிப்
பகர்(வொணு) தழுதழுப் புறமேற்
சுராதிபர் காண வறிந்தவா றெல்லாஞ்
சோர்வற முன்றுதித் தனனல். கஅ

வேறு

பரசிவ சங்கர புனித சடாதர
பழுதறு செய்கையமுப்
புரவா வடசிலை யான்க ளிற்றுரி
புலிய(தள் பு)னையமலர்

பிரம கபால வுயிர்க்குயி ராகிய
பெரும மகேசவுருத்
திரசர பத்துரு முதல்வசி தம்பர
தினகர நீசரணம். கக

உமையவ டலவ வுமைக்கொரு பாக
வுமைக்கு நலந்தருவா
யிமை(யவர்) நாயக மந்திர ரூபவி
ளைப்பையொ ழித்தருள்வாய்
சமர நெடுங்கொடு மூவிலை வேல
சதாசிவ விறுதியிலா
யெமது கருத்த வுரூப பகீரதி
யிறையவ நீசரணம். உ0

அறமுத லுத(விடு கௌ)சிக நாச
மகற்றிய வீரதரா
மறைமுடி வுறுபொரு ளாதி விரித்தருள்
வரத குணத்தரவெங்
கறைபணி கண்ட மலங்க ளகற்றிய
காரண காரணிதாய்
பிறைய(ணி (மவுலிய குறி)யவ நெடியவ
பெரியவ நீசரணம். உக

நினைத்தவி டத்திலு தித்தருள் வானவ
நீள்புவி வானுலக
மனைத்தும் விதித்தவ சஞ்சல நீறணி
யாகபி னாகதரா
வினைப்பவ வாரி(யி) னுங்கரை யுய்த்தருள்
விரதவி டைக்கொடியாய்
நனைக்கணை வேளை யெரித்தபு ராதன
நகைமழு வாய்சரணம் உஉ

அனலுரு வாகிய வீரிய வுண்மைய
வாடக மாவடிவா(ய்)
(ம)னமொழி மெய்யணு காதவ பூத
மயக்கம ழித்தருள்வாய்
தனதறு ஞானியர் சேருநி ராதர
சரவண பவனைமகிழ்ந்

துனதரு ளாலரு ளனகவு ழைக்கர
வொருமுதல் வாசரணம். உஉ

தானவர் கவசம றுத்தருள் வாயெழு
தானவர் கிளையடுவாய்
[1] வானவர் (மானவர்) நன்மை பெறத்தகு
வாயுர காபரணு
கானவர் வேடவு யிர்க்கொ(ரு) நாயக
கண்ணுத லாயிமையோ
ரானவ ரியாரையு நல்கும கேசவ
சோகமு ளாய்சரணம். உச

யாவுமொ டுக்கிய காலப ராபர
யாவும ளித்தருள்வாய்
தேவர்கு லாதிப நீலவு ருத்திர
சேயொளி யாய்விடையாய்
தாவில காலநி ணைத்தவை தந்தருள்
தண்ணளி யாய்விரைவின்
மேவரு மிச்சையில் வடிவமெ டுத்தருள்
வித்தக நீசரணம். உரு

முக்கணெ ருத்தப வப்பெரு நோயை
முருக்கும் வயித்தியவத்
[2] த(க்)கன் மகத்தை யழித்தரு ளத்த
சடாதர முண்டிதரா
மெய்க்கண மாதவர் நாயக பூதம்வி
ளங்கந லந்தருவா
யுக்கிர மிக்கப யங்கர மாகிய
வுருவுடை யாய்சரணம். உசு

(தரு)பத வேட்டுரு வாபிர ணவவுரு
வுத்தம வுலகினிலாத்
திருவரு வாளவு ரைக்கதி பாகரு
ணாகர திறலுடையாய்
மருவரு சேவக பத்திர வீரம
றத்தொழி லா(ய்)சுகமே

---

1. இவ்வரியில் ஐந்து சீர்களே உள்ளன; மானவர் சேர்க்கப்பட்டது.
2. தகனம் என்றுளது.

தருமுதல் வாபக லவனய னங்கவர்
சயதர நீசரணம். உஎ

எனையுறை விடமென வுறையபி னவமனை
வியுமென வெனையுடை(யா)
(யென)துரு வம்பல முடியவ ழித்தரு
ளினிதில ளித்தருள்வா
யெனதுடன் மேலிடு நரகரி மால்வடி
வெஞ்சமு டித்தருள்வா
யெனவொரு நூறுட னெட்(டுமந் திர)மு
மினிதுது தித்தனனுள். உஅ

வேறு

துன்று பேரமிர் தன்னவித் துதிகளாற் றுதித்து
மொன்றி ரண்டுமுன் னொருபது நூறொடா யிரமு
மன்றி யெண்ணில(ா யிரமா) மடியனேன் வணக்க
மின்று கோடியென் றிறைஞ்சியும் பின்னரு மியம்பும். உக

சரப மாகிய திருவுருத் தலைவசங் கரயான்
விரவு நல்லறி விழந்துனை மறந்தெனை வியந்(து)
(பரவு) தீங்குறு நாளவை தவிர்த்துனைப் பார்க்கும்
வரமுகந் தருள நின்பெருங் கருணையின் வழக்கால். ௩0

அறிவொ ழிந்தெனை மதித்துரை செய்தது மயன்பாற்
குறியிகந் (தவனை) (ம)தித்தனை யென்றுகூ றியதுஞ்
சிறிய னேனினைப் போற்றுமிச் செய்கையா னமையாற்
பொறிக டந்தநின் பெருமையாற் பொறுத்தனின் கடனால். ௩க

சிறந்த வாசக மின்னன செப்பினன் மறைநூ
லறங்க டந்திறை வனையவ மதிபுரி செயலால்
மறம்பு ரிந்திடு மானிட மடங்கலின் வடிவந்
துறந்து றைந்தனன் பங்கய மலர்மக டுணைவன். ௩உ

மதமொ ழிந்துயிர் துறந்தவெம் மானிடச் சிங்கத்
ததளுரித் தெடுத்தா னனங்க வர்ந்துவா னவரற்
புதம டைந்திட மற்றுள வுறுப்பெலாம் புவிமேற்
சிதறி யர்க்கையைச் சிதைத்தனன் தேவர்க டேவன். ௩௩

பிரம ஞாதிய ரிமையவர் பெருகு பொருள்கூர்
சரப நாயகற் பார்த்தெதிர் தாழ்ந்துந் தலைமேற்
கர(ம) கிழ்ந்திடக் கண்கணீர் பொழிந்திடப் புளகம்
பரவ வுண்ணெகி ழன்புட னின்னன பகர்வார். ௩௪

மாரி பெற்றருங் கோடையில் வெம்மையை மாற்றி
நீர்த ரத்தருந் தழைத்தன நிகர்ப்பநின் னருளால்
வீர மிக்கெழு நரகரி வெந்தொழில் தவிர்த்திங்
கியாரு முற்றன மிடைவிடா மகிழ்ச்சியிங் கிறைவா. ௩௫

சுத்த வித்தையா யீசுரமாய்ச் சுடர்சதா சிவமாய்ச்
சத்தி யாய்ச்சிவ மாகுமித் தன்மையுங் கடந்து
சுத்த நல்லொளி யென்றுனைச் சொற்றன ருணர்ந்தோ
ரத்த நின்றற மெங்களா லறிதரற் கெளிதோ ! ௩௬

அண்ணல் நின்றிற மெங்களாற் கருதிட (ல)ரிதே
லெண்ண ருங்கொடு வினையினு லெடுத்தவிப் பிறப்பிற்
கண்ணி லாதவன் வேறொரு வனைப்பினைக் காண
வெண்ணு மோவதற் கொக்குமா லுரைப்பதென் னினியே. ௩௭

நிருத்த வானவ நிராமய பதினொரு பேத
வுருத்தி ராதிப வீரபத் திரவரு ளுருவ
வருத்த மெய்திய போதெலாம் வந்துநீ புரந்தெங்
கருத்த னென்பது முணர்ந்து (நின் னு)ணையின் புறத்தால். ௩௮

எந்த நாளினும் யாமிட ரிப்படி யடைந்தால்
வந்து நீபுரந் தளித்திட மனத்திடை கொண்டியா
முய்ந்தி டாதுநின் மாயைய(ால் மாய்)ந்திட ருழந்தோ
மந்த மொன்றிலாய் நின்றிருப் பெருமையா ரறிவார். ௩௯

துன்றிச் செஞ்சுடர் பரப்புமெய்த் தூமணி தன்னைக்
குன்றிச் செம்மணி யொப்பெனக் கு(றித்தல் போ)ல
வொன்றிற் கொப்பிலா வுன்னுடன் யாங்களுந் தேவ
ரென்றிப் புன்றகை யடைந்ததும் [1]பொறுத்துநீ யிறைவ ! ௪०

பூந்து ழாய்முடி நரகரி பொன்(றிய கோபங்)
காய்ந்து வான்புவி காத்தருள் கருணையாய் நின்னை
யாய்ந்த வேதநூ லறிவுடை யந்தணர் கோபஞ்
சார்ந்த மென்றிரு விதமுறச் சாற்றுவா ர்றிந்தே. ௪௧

1. 'பொறுத்திநீ' எனல் பொருந்தும்.

பருதி மாலன லாதி(ய நீற்)றரு மகோர
ஒருவி னாற்கரு தார்வலி யொழிப்பது மன்றித்
தரும மாமதி நியாயமாஞ் சாந்தவே டத்தா
ரருள்சு ரந்துல களிப்பது மையநின் கடனால். ௪௨

ஆத லாலெமைப் (புரத்த)ல்நின் னருடிரு நெடுமால்
வேத நான்முகன் வாசவன் முதலிய விண்ணோர்
பேத முள்ளன கலாதிகள் மனாதிகள் பிறங்கும்
பூத முள்ளன புரக்குநின் பெருமையார் புகல்வார். ௪௩

முகுந்த னான்முக னாதிய தேவரை முடிக்கு
மிகுந்த செய்கையா லரனென விளம்புவர் மிக்கோர்
சகங்க ளெண்ணில வேட்டுரு வந்தனைத் தாங்கி
யுகங்கள் பற்பல புரந்தநிற் கொப்பவ ரெவரோ ! ௪௪

ஞான நாயக நினையுணர் ஞானமொன் றில்லா
ஊன மார்ந்திடு மெம்மையும் புரந்தரு ளாதவென்
றான வன்பொடு பன்முறை யறைந்தனர் பணிந்தார்
வான நாடரும் பிரமனு மாதவர் கணமும். ௪௫

ஏத்தி யங்குநின் றருளுட னிறைஞ்சிய விமையோர்
சாத்து மாதவர் தொகுதியுந் தழைத்திட வருளாற்
பார்த்து முன்னர் வந்தடைந் திடும்படர் பெருந்துயர்
நீத்து ளங்களிப் பெய்திட வரம்பல நேர்ந்து. ௪௬

மத்த மானிடக் கோளரி வதனமுந் தோளுங்
கைத்த லத்திடைக் கொண்டிரு விசும்பிடை(க்) கரந்தான்
தத்து வங்கடந் தொளிர்பவன் சரபமாம் வடிவன்
வித்த கன்கரு ணாகர வீரபத் திரனே ! ௪௭

மறைந்து சென்றரு ளெப்பிலா வீரனு மறைநூ
லறைந்த வெள்ளியம் பொருப்பிடத் தடைந்திறை யருளைத்
துறந்த மானிட மடங்கலின் வதனமுந் தோலுஞ்
சிறந்து நல்கின னகிலநா யகன்றிருக் கரத்தில். ௪௮

வீர னற்புத மேனியிற் பரவொளி விசும்பு
பார ளித்தருள் பரனிடைப் பாலொடு பால்போ
னீரி டத்துணீ ரடைதல்போ னெய்யுறு நெய்போ
லார வுற்றதா லண்ணறன் பெருமையா ரறிவார். ௪௯

அற்றை நாண்முத லரியத ளாடையாய்ச் சாத்தச்
செற்று மாய்த்தவத் திறனர மட(ங்)கலா னனத்தை
முற்று நான்முகர் தலைசெறி முத்தமா லிகையிற்
பற்று நாயக மணியெனப் புனைந்தனன் பரமன். ௩௰

காவல் கொண்டமால் முத(ல்து)யர் படுமது கண்டும்
யாவ ரும்பர னேவலென் றிருக்குரைத் திடவு
மூவர் தங்களி லொருவனே முளைப்பிறை (ெ)மௌலித்
தேவர் தேவென வுரைப்பதே சிற்சில (மறை)யோர். ௩௧

மதிநி லாமுடிக் கணுதிபன் வான்மறைந் ததற்பி
னதிப யந்தவிர்ந் தடைவுறு மகிழ்ச்சியி னடைந்து
புதுமை கொண்டவிக் காட்சியை(ப் போ)ற்றினர் தந்தம்
பதியி னெய்தினர் பதுமனே முதலிய யிமையோர். ௩௨

சைவ மாதவர் சைவநா யகன்றனை யன்றித்
தெய்வம் வேறிலை யெனவுணர் திறற்றனி வீரர்
மெய்வரு (வீ)ரச் சரபமாந் திருவுரு விளக்கங்
கைவ ரும்படிக் கேட்கவுங் கருதவும் படுமால். ௩௩

அப்பெருந் தகையவர் கணமுன் னருள்திரு மறைநூல்
செப்பரும் பொருளா யுலகத் [1] தினிற்(ற)ந்துமுன் னோங்க
வொப்பி கந்தவிப் புராணநூ லுரைத்திட லுரித்தா
லிப்பெ ருங்கதை செவிப்புலத் தேற்கமுன் கேட்கில். ௩௪

மண்டு வெஞ்சின மடங்கலே யாதியா ம(ண்ட)
சண்ட வாயுவா லிடியினுல் மழையினுற் றழலாற்
கொண்ட வெம்பிணித் தொகுதியாற் கனவினுற் குறியால்
விண்ட சோரரால் வருவினை மெ(ன்)மே(ல்) மேவா. ௩௫

ஆற்றெ ணுதவெந் துயர்பகை யரிதரு மாயங்
கூற்ற நண்ணிடா கோள்வினை யடைந்திடா முன்ன
மேற்ற தீவினை யடைந்திடா மேல்வினை யேறுச்
சாற்ற ரும்பிறப் பிறப்புவென் னரகமுஞ் [2] சாரா. ௩௬

தொக்க விக்கினந் துஞ்சுமா பஞ்சபா தகங்க
ளக்க ணத்திடை யழியுநீ டவமிருத் தகலு
மிக்க தேவர்க ளுண்மைகள் விளங்கும்வே தாந்த
தக்க சைவசித் தாந்தமா முத்தியுஞ் சாரும். ௩௭

1. அசைமிகுதி. 2. சாரார் என்றுளது.

தரும மாதவம் புகழறி வொளிதமர் புதல்வர்
பெருகு ஞானமுஞ் சாந்தமும் போகமும் பெருகு
மருவி யட்டமி சதுத்தெசி மகச்சிவ [1] பிதிட்டை
திருவி ழாவினி லிறைமிகத் திருவருள் புரியும். ௯அ

பாடு மின்னிசைச் சதுமறை யிடத்துறப் பார்க்கு
நாடு மந்திர மாகுமின் னுமநூற் றெட்டு
மீட ரும்பகைச் சாதியின் வீழ்ந்திடா தெடுத்துத்
தேட ருஞ்சிவ நெறிப்பெருங் கரையிடைச் சேர்க்கும். ௯௯

தத்த மெண்ணிய வெண்ணிய சார்ந்திடு மெலர்க்குஞ்
சித்தி யெய்திடும் பொய்த்திறஞ் சிந்திடு மாறு
நித்த மாகிய சத்தியம் புணர்ந்திடு நிகரில்
வித்த கந்தரும் பலந்தனை விளம்புதற் கெளிதோ ! ௧0

சந்தி வந்தனை முதலுயர் நித்தியந் தழல்கள்
நந்து வேள்வியே யாதிநை மித்திய நலங்க
ளுந்து மங்கவை குறையினுங் குறைவெலா மொழித்து
மிந்த நாமநூற் றெட்டையு மினிதுற வியம்பின். ௧௧

கூறு மானிட மடங்கலின் வலியுகக் குறைத்த
மாறி (லா)வருட் சரபநா யகன்றனை மகிழ்வா
லாறு திங்களன் பெய்திய வறிவொடா தரித்தாற்
பேறு வேண்டுவ வேண்டுவார் பெறுவது திண்ணம். ௧௨

வேறு

நிறைதிகழ் பரமனரு ளாகமமு
மெழுத்தஞ்சும் நீறும் வாழ்க
மறைநெறியு மகச்சடங்கு மறையவரு
மழைமுகிலும் வளர்க நீதி
பொறைமரு(வு காவ)லனுஞ் செங்கோலும்
பொங்கோதப் புவிமே லோங்கப்
பிறைமவுலி யமலனடி யார்கணமு
மருந்தவமும் பெருக வன்றே ! ௧௩

---

1. = ?

வேறு

இக்கதையை விரும்பினர்கள் கேட்டவர்க ளிசைத்தவர்க
டக்கசிவ லோகத்திற் றங்கிமகிழ்ந் திறைவனுட
னெக்கவுறைந் தவனுடைய வுருவமும்பெற் றழியாத
மிக்கபரி பூரணத்தி னீங்காமல விளங்குவார்கள்.

நரசிங்க வதைச் சருக்கம் முற்றும்.

ஆகத் திருவிருத்தம் 431.

சரபபுராணம் முற்றும்

“தென்னா டுடைய சிவனே போற்றி
எந்நாட் டவர்க்கும் இறைவா போற்றி!”

கவீந்திர பரமானந்தர் இயற்றிய

சிவ பாரத சரித்திரம்

(தமிழ் ஆக்கம்)

பதிப்பாசிரியர்:
தஞ்சை சரசுவதி மகால் நூல் நிலையத் துணை நூலகர்,
ம. சிராவன்.

தஞ்சை சரசுவதி மகால் நூல் நிலைய நிர்வாகக்குழுவுக்காக
கௌரவக் காரியதரிசி,
திரு நீ. கந்தசாமிப் பிள்ளை அவர்களால்
வெளியிடப்பட்டது.

ஸ்ரீ வாணீ விலாஸ அச்சகம், ஸ்ரீரங்கம்.

கி. பி. 1972] [விலை ரூ. 1—50.

PREFACE

The present publication is a rendering in popular and often colloquial Tamil prose, of *Sivabharata Charitram,* the story of the famous Shivaji the Great, founder of the Maratha dynasty. The author of the original work himself gives the reasons for calling it *Sivabharata Charitram,* though it is the story of a single hero. The historical accounts of Shivaji are as vast as Mahabharata itself. Further he holds that a study of the stories will expel the sins of the readers as Mahabharata does. The author attributes the origin of this work to the divine inspiration and grace got from the Goddess Ekavira devi In those days parts of *Bharatakhandam* was experiencing a critical situation by the attack of Muslim rulers. At that stage Shivaji the Great, arrested their advance, won victories over them and established the Maratha Empire.

The author at the outset has enumerated the important points expounded in this *Sivabharata Charitram:* like the glories of Sambo Mahadeva, the supremacy of Tulaja Devi, the description of the four eternal and everlasting values known as Dharma, Artha, Kama and Moksha, details about holy places accounts of the wars with the Muslims, the circumstances leading to the birth of Shivaji for suppressing the Muslim marauders, characteristics of horses and elephants, details about forts and forces, rules of conduct for Kings, and the stories about the Kings of the Solar dynasty.

The name of the author of the original Sanskrit work is *Paramananda Kavindra.* He is also mentioned as Paramananda Sarma. This Brahmin poet, son of Govinda Bhattar, lived in Kasi for many years and it was during his stay here that he happened to write this work.

In the Tamil section of this Library there is a single manuscript of this work (D. 630/M. 214). In several places the detailed description in the original are omitted, while the narrative portion follows the original Sanskrit version closely. No mention has been

made in the colophon about the person who copied the original manuscripts or the year in which the copy was made as is usually found in many manuscripts. In the Sanskrit section of this Library there are four manuscripts (D. No. 4223-4226) of the original Sivabharatam in Sanskrit. The Bharat Samsodhak Mahamandal Poona, has published in 1927, for the first time this work with a commentary and elaborate introduction in Marathi In 1930, the Sanskrit original only was published in the Anandashrama Sanskrit Series, Poona. It is the unique privilege of the Sarasvati Mahal Library to preserve the manuscripts of both the Sanskrit original and Tamil translation of this work. It is understood that the Tamil translation of Sivabharatam was written during the reign of King Serfoji I (A. D. 1712-28).

The original Sanskrit poem is composed in a grand and classical style, whereas the Tamil version is in very simple and colloquial language. In the Tamil manuscript, there is no division into chapters beyond the second and no division into paragaphs at all. But to facilitate the understanding of the readers, this publication is divided into 32 chapters, based on the division made in the Sanskrit original The division into paragraphs is based on the sequence of ideas.

Regarding the Linguistic point of view, the Tamil narrative is given exactly as it is found in the manuscript without altering anything except scriptorial errors, as it will be useful for scholars of Linguistics who work on the evolution of Tamil language in those countries. In some places, the necessary Tamil meanings are given in the footnotes. The words which are probable in the blanks in the manuscript caused by insects are suggested within brackets.

It is my duty to express my gratitude to the Honorary Secretary, Thiru N. Kandaswamy Pillai for his permission to publish this work and to the Librarian, Thiru V. Gopala Iyengar, M. A., for the help rendered by him in the comparison of the work with the Sanskrit original. I am also thankful to Thiru T. R. Bhima Rao, Marathi Pandit for his assistance in making out the Marathi translation in the printed edition.

I consider the editing of this small historical piece in Tamil as a special privilege extended to me. I hope that this small publication will evoke a good response among scholars so that a detailed and critical edition of this work in book form may be possible soon.

Thanjavur
8-6-1972

M. SEERALAN,
Assistant Librarian,
T. M. S. S. M Library.

முன்னுரை

'சிவபாரத சரித்திரம்' என்றவுடன் நம் யாவருக்கும் நினைவில் நிற்பது சிவனைப்பற்றிய கதைத் தொகுப்பே. ஆனால் அவ்விதமில்லாமல் இந்நூலின் தலைப்பு சிந்தனைக்கு விருந்தாக அமைந்துள்ளது. இத் தலைப்பு சிவாஜி, பாரதம், சரித்திரம் என்று மூன்று சொற்களைக் கொண்டு அமைக்கப்பெற்றுள்ளது. சிவாஜி என்ற சொல்லின் சுருக்கம் சிவ என்பது. மராத்திய சாம்ராஜ்யத்தை நிறுவிப் புகழ்கொண்ட ஆதி சிவாஜியின் சரித்திர நிகழ்ச்சிகளைக் கூறுவது இந் நூல். இதற்கு ஏன் பாரத சரித்திரம் என்று பெயரிடநேர்ந்தது என்பதற்கு நூலாசிரியர், சிவாஜியின் வரலாற்று நிகழ்ச்சிகள் பாரதக் கதைபோல் பரந்து பட்டுள்ளது என்றும், அவை அந்த இதிகாச நூலைப்போல் பாபத்தைப் போக்கும் தன்மைவாய்ந்தது என்றும் கூறுகிறார். மேலும் இந்தச் சரித்திரம் ஏகவீராதேவி மகிமையால் விளைந்ததாகவும் கூறி இந்நூலுக்கு தெய்வீகத்தன்மை யூட்டுகிறார். வரலாற்று நிலையில் 'பாரதம்' என்ற பெயரில் ஒரு நாடு இல்லாமல் அழிந்து படுமோ என்று அஞ்சி, பாரதம் என்றும் நிலைத்திருக்கும் வண்ணம் அந்நிய ஆதிக்கத்தை அடக்கி ஒடுக்கி புதிய சாம்ராஜ்யம் படைத்துப் பெருமைகொண்ட ஒருவரின் சரித்திர நூலாகையால் பாரதம் என்று பெயர்கொண்டது போலும்.

இந்நூலின்கண் விரித்துரைக்கப்பெற்றுள்ள செய்திகள் பல. அவற்றின் தொகுப் பொன்றை ஆசிரியர் தந்துள்ளார். சம்போமகாதேவருடைய மகிமையும், துளஜா தேவி அம்மனுடைய மகிமையும், தர்மார்த்தகாம மோக்ஷங்களுடைய மகிமையும், தீர்த்தங்களுடைய மகிமையும், துலுக்கர்களோடு யுத்தம் பண்ணினதும், அந்தத் துலுக்கரை நாசம் பண்ணுவதற்கு இவர் ஜென்மமெடுத்ததும், பல ராஜாக்களுடைய சரித்திரங்களும், யானை குதிரைகளுடைய இலட்சணங்களும், கோட்டைக் கொத்தளங்களுடைய இலட்சணங்களும், ராஜாக்களுடைய நீதி முறைகளும், சூரியவம்சத்திலே உதித்தவர்களுடைய கதைகளும் விரிவாகக் கூறப்பட்டுள்ளன.

இந்நூலாசிரியர் பரமானந்தர் என்றும் கவீந்திரர் என்றும் அழைக்கப் படுகிறார். பிராமண குலத்துதித்த இவர் பரமானந்த கவீந்திரர் என்றும் பரமானந்த சர்மா என்றும் குறிக்கப்பட்டுள்ளார். இவருடைய தந்தையார் பெயர் கோவிந்தபட்டர். இவர் தீர்த்த யாத்திரைக்கு காசிக்கு வந்து வெகுகாலம் அங்கு தங்கியிருக்கையில் இந்நூல் வடமொழியில் செய்யப்பட்டதாகத் தெரிகிறது.

மகாலின் தமிழ்ச் சுவடிகளின் பிரிவில் D 630/M 214 என்ற எண்ணுள்ள இந்த ஒரே பிரதிமட்டும் உள்ளது. இந்நூலில் பிராமணர்களுக்கிடையே வழங்கி வரும் மொழி வழக்கு அப்படியே கையாளப்பட்டுள்ளது. வடமொழி மூலத்தை

மொழிபெயர்த்துள்ள ஆசிரியர் சிற்சில இடங்களில் சுருக்கமான விவரங்களை மட்டுமே தமிழில் தந்துள்ளார். மேலும் சுவடிகளின் ஈற்றில் வழக்கமாகக் காணப் படும்படியெழுதியவர் விபரமோ, காலக் குறிப்புகளோ, இதர விபரங்களோ ஏதும் காணப்படவில்லை. நூலகத்தின் வடமொழிப் பிரிவில் இப்பெயருடைய நான்கு சுவடிகள் (D Nos. 4223-4226) உள்ளன. இவற்றை ஆராய்ந்து 1927 ஆம் ஆண்டில் புனுவிலுள்ள பாரத இதிகாச சம்சோதக் மண்டல ஆய்வுக் கூடத்தினர் வடமொழி மூலமும், மராத்தி உரையும் கண்டு வெளியிட்டுள்ளனர். 1980 ஆம் ஆண்டில் புனு ஆனந்தாச்ரம அச்சகத்தார்கள் 'சிவபாரதம்' என்ற தலைப்பில் வடமொழி மூலம் மட்டும் கொண்ட ஒரு நூலை வெளியிட்டுள்ளனர். இருப்பினும் வடமொழிச் சுவடியும், தமிழ்மொழி பெயர்ப்புச் சுவடியும் நம் நூலகத்தில் மட்டுமே உள்ளன. இது மிகவும் போற்றுதற்குரிய செய்தியாகும். தஞ்சையில் ஆட்சிபுரிந்த முதலாம் சரபோஜி காலத்தில் (கி. பி. 1712-1728) இத்தமிழாக்கம் இயற்றப்பட்டதாகத் தெரியவருகிறது. ஆதலின் முதன் முறையாக இந்நூல் சரசுவதிமகால் நூலகத்தால் வெளியிடப்படுவது சாலவும் பொருத்த முடையதாகும்.

அடுத்து மொழி நடைபற்றியும், பிற விபரங்கள் பற்றியும் கூறவேண்டுவது இன்றியமையாததாகிறது. சுவடி பிழை மலிந்து காணப்படுகிறது. மொழிநடை மிகவும் சாதாரணம். உரையாடல் பாங்கில் அமைந்த இந்நூல் தொடர்ந்த நெடும் வாக்கியங்கள் பலவற்றைக் கொண்டுள்ளது. ஆகையால் சில இடங்களில் பத்திபிரித்தல் சிரமமாக இருந்தது. இந்நூல் 32 அத்தியாயங்களைக் கொண்டது. கடைசி அத்தியாயம் மிகவும் சுருக்கமாக உள்ளது. அத்தியாயத் தலைப்பு இரண்டாம் அத்தியாயம் வரைதான் தமிழ்ச் சுவடியில் கொடுக்கப்பட்டுள்ளது. உரை நடை வகையிலுள்ள இந்நூலைப் படிப்பவர் தளர்ச்சியுறுவண்ணம், அத்தியாயம் பிரித்துத் தருவது உதவியாயிருக்குமெனக் கருதி வடமொழி மூலத்தை ஒப்பு நோக்கி அத்தியாயம் பிரித்துள்ளேன். புத்தகத்தின் மொழி நடையை மாற்றாமல், வருங்கால மொழி நூல் ஆய்வாளருக்கு உதவும் வகையில் அப்படியே பதித்துள்ளேன். வடமொழிச் சுலோகங்கள் வில்லிபாரதத்தையொத்த அளவில் எடுப்பாக உயரிய நடையிலும் மிகவும் சுவையுடனும் அமைக்கப் பெற்றுள்ளன. ஆனால் தமிழில் அனைத்துச் சுவையையும் உரை நடையில் காட்டமுடியவில்லை. சிற்சில இடங்களில் சுருங்கிய அளவில் வருணனைகளும் செய்திகளும் விபரங்களும் தரப்பெற்றுள்ளன. ஆங்காங்கே தேவையானச் சொற் களுக்கு பொருள் விளக்கமும் சுவடியில் பூச்சியரித்த இடங்களில் இருக்கவேண்டிய சொற்களை அடைப்புக் குறியிலும் தந்துள்ளேன்.

இந்நூல் வெளிவர அனுமதி வழங்கி ஆதரவு காட்டிய தமிழ் முதறிஞர் கௌரவக் காரியதரிசி, உயர்திரு நீ. கந்தசாமிப்பிள்ளை அவர்கட்கும் வடமொழிச் சொற்களில் எனக்கு ஏற்பட்ட ஐயப்பாடுகளை அவ்வப்போது அகற்றியும்,

ஊக்கமூட்டியும் உறுதுணையாயிருந்தும் வந்த நூலகர், திரு. வே. கோபால அய்யங்கார். M. A., அவர்கட்கும் என் மனமார்ந்த நன்றி என்றும் உரித்தாகும். மேலும் இந்நூலின் சிற்சில இடங்களை மராத்தி மொழிபெயர்ப்பு அச்சு நூலோடு ஒப்பு நோக்க உதவிய மராத்தி பண்டிதர், திரு. T. R. பீமராவ் அவர்களுக்கும் என் நன்றி உரித்தாகும்.

மேலும் இவ்வரிய வரலாற்றுச் சிறு நூல் ஒன்றை பதிப்பித்து, தமிழன்னைக்கு அணிவிக்கும் பேறு கிட்டியமைக்கு பெருமிதம் கொள்கிறேன். வாசக அன்பர்கள் தக்க உற்சாகமூட்டுவார்களேயானல் இந்நூல் ஒரு விரிவான ஆராய்ச்சி நூலாக வெளிவரும் என்பதில் சிறிதும் ஐயமில்லை. குணம் நாடிக் குற்றங்களைந்து யாவரும் பயன் கொள்ளுமாறு வேண்டிக் கொள்கிறேன்.

தஞ்சாவூர்,
28—5—1972

ம. சீராளன்,
துணை நூலகர்,
சரசுவதி மகால் நூலகம்.

இருபத்தைந்தாம் அத்தியாயம்

அதன் பிறகு ஓடிப்போகிறவரை பின் தொடர்ந்து அடிக்கவேண்டாமென்று சிவாஜி ராஜா சொன்னர். அந்த ரெணகளத்திலே செத்துப்போனவர்களுடைய ஆபரணங்களினுலேயும் வஸ்திரங்களினுலேயும் அந்த பூமி நிறைந்தது. இப்படிப் பட்ட யுத்தமாகி மடிந்துபோனவர் போக எதிரியினுடைய பாளேயத்திலே மிஞ்சின பேர் ஓடிப்போன பிறகு அந்த தேசந்திலே சிறிது ஜனத்தை [1] டாணேயம் வைத்து தான் ஜெயபேரிகை அடித்துக்கொண்டு நாலு திக்கும் பிரகாசம் பண்ணிக்கொண்டு இன்னும் அல்லீஷாவினுடைய தேசத்தைக் கட்டவேண்டி சிறிது சர்தார் கூட்டங் களுக்கு சேனேகளேக் கொடுத்தனுப்பிவைதது சிவாஜி ராஜா தான் பனளா கெடிக்குப் போகவேண்டுமென்று பிரஸ்த்தானம் பண்ணினர்.

அதன் பிறகு சிவாஜி ராஜா சேனதிபதி சேனேயோடு போய் எதிலிஷா வினுடைய தேசத்தை யெல்லாங்கட்டி கோட்டைகள் துருக்கங்கள் கெடிக ளெல்லாம் சுவாதீனம் பண்ணிக்கொண்டான். அதன் பிறகு மொகல் வெகு நாளாய் வராமலிருந்ததினுலே ஓடிப்போன ருஸ்துமகான், பாசில்கான் இவர்கள் இரண்டுபேரும் வெகுவிசனத்தோடு அல்லிகரன் புரத்திற்கு எஜமானனுயிருக்கப் பட்ட சோஅற்கான், பர்பர்கான் இவர்கள் இரண்டுபேரையும் அழைத்து சிவாஜி ராஜாவை நிக்கிரஹம் பண்ணுங்கள் என்று சொல்லி அவர்களே அனுப்பிவைத்து தான் திரும்பி சிறிது சேனேகள் சேகரித்துக்கொண்டு பனளா கெடிக்கு வந்தான்.

சாதாத்துகான், பாசிராசுகான், கோர்ப்படேகான், பீடனுயக்கன், பாயிகான் மதூதுகான் இவர்களெல்லோரும் தங்கள் தங்கள் தளத்தோடு சோஅற்கானுக்கு சகாயமாய் வந்து பனளாகெடிக்கு கீழண்டேயும் மேல்பக்கத்திலேயும் தென் பாரி சத்திலேயும் வடபாரிசத்திலேயும் இப்படி நாலுபக்கத்திலேயும் முற்றுகையிட்டார் கள். சிவாஜிராஜாவுக்கும் அந்த சோஅற்கானுக்கும் பாரத யுத்தம் போலே சண்டை யாயிற்று. அதிலே பர்பர்கான் என்கிறவன் விழுந்து போனுன். சிவாஜிராஜா நாளுக்கு நாள் அதிகமாய் விருத்தி யடைவதைப்பார்த்து சகிக்கப்படாமல் டில்லீ சுரன் அருகில் போய் தனக்கு சகாயமாய் சிறிது சேனேகொடுக்கவேண்டுமென்று அல்லீஷா கேட்டான்.

அதற்கு டில்லீசுரனும் தாரா கெடியிலேயிருக்கப்பட்ட சர்தார்களேயும் சேனேயும் அல்லீஷாவுக்கு சகாயமாய் போகச்சொல்லி அனுப்பி வைத்தான். டில்லீசுரனுடைய உத்தாரப்படிக்கு சர்ஸ்தாகான் சேனேயோடு புறப்பட்டு சிவாஜி ராஜாவினுடைய தேசத்திலே வந்து தேவாலயங்கள் பெரியவர்களாயிருக்கப்பட்ட சந்நியாசிகளுடைய மடங்களும் காவேரி நதி தீரத்திலே யிருக்கப்பட்ட பிராமணர் களுடைய அக்கிரஹாரங்களும் வனங்களும் சிங்காரத் தோட்டங்களும் இவற்றை யெல்லாம் தும்சம் பண்ணிக்கொண்டு வந்தான்.

---

1. 'காவல்' என்ற பொருளில் வந்துள்ளது.

பின்பு அல்லீஷாவினுடைய உத்தரவுப்படி சோ அற்கானும் சாகசவடம் என்கிறதை கொள்ளையடித்துப் புற பட்டணத்தை வாங்கிக்கொண்டான். கோலாரையும் ஆக்ரமித்துக்கொண்டு சக்கிராபதி நகரத்துக்கு வந்து அதுவும் சுற்றிக்கொண்டு அங்கேயிருக்கிற ஜனங்களையும் காபிரிப்படுத்தி கொள்ளையடித்துக் கொண்டு சிவாஜி ராஜா பனாளா கெடியிலே இருக்கிறவரை சுற்றிக்கொணடான்.

இருபத்தாறும் அத்தியாயம்

அப்போது சிவாஜி ராஜா வெகு கோபத்துடனே சோ அற்கானுடனே யுத்தம் பண்ணிக்கொண்டிருக்கும்போது சிவாஜிராஜாவினுடைய தாயார் மகா பதிவிரதையாயிருக்கப்பட்டவள் ராஜகிரி என்ற துருக்கத்திலேயிருந்தவள் யுத்தம் பண்ணுவதிலே உற்சாகமாய் ஆங்காரத்தினாலே தன்னுடைய கெடிகள் துருக்கங்களெல்லாம் வெகு பந்தோபஸ்து பண்ணினாள். அப்போது நேதா என்கிற சேனாபதி, இலால்கான் இவர்கள் இரண்டுபேரும் சிவாஜிராஜாவினுடைய உத்தரவுமேல் சரபுரத்துக்குப்போய் அங்கிருக்கும் சத்துருக்களை ஜெயித்து அந்த சரபுரம் சுட்டுக் கொள்ளையடித்துக்கொண்டு ராஜகிரிக்கு வந்துசேர்ந்தார்கள். அந்த அம்மாள் தன்னுடைய மகன் சிவாஜிராஜாவைப் பார்க்கவேண்டுமென்று வெகு ஆசையோடு சத்துருக்களையும் சிட்சிக்கவேண்டுமென்று வெகு கோபத்தினாலே தன் சேனையுடனே பனாளா கெடிக்குப் போகவேண்டுமென்று ஆயத்தப் பட்டுக்கொண்டிருக்கும்போது நேதா என்கிற சேனாபதியும் இலாலுகானும் அந்த அம்மாளிடம் வந்து நமஸ்காரம் பண்ணிக் கைகட்டிக்கொண்டு நின்றார்கள்.

அவர்களைப் பார்த்து அந்த அம்மாள் சொன்னது, என்னுடைய வெளிப் பிராணனாயிருக்கப்பட்ட சிவாஜிராஜா பனாளா கெடியிலே இருக்கிறவனை சத்துருக்கள் வந்து சுற்றிக்கொண்டிருக்கிறார்கள். அப்படிப்பட்ட எஜமானனை விட்டுவிட்டு வெட்கமில்லாமல் சத்துருபயத்தினாலே இங்கே ஓடிவந்தீர்களா என்று சொல்லி, நல்லது என்னுடைய பிள்ளையை நான்தான் விடுவிக்கிறேனென்று எத்தனம் பண்ணி அந்த சோ அற்கானனுடைய சிரசை அறுத்துக் கீழே தள்ளு கிறேன். என்னுடைய குழந்தையைப் பாராமலிருக்கமாட்டேன். மகாவிஷ்ணு வினுடைய அம்சமாயிருக்கப்பட்ட சிம்மம்போலே சூரனாயிருக்கப்பட்ட பிள்ளையை இங்கே அழைத்துக்கொண்டு வருகிறேன். இனிமேல் குழந்தையைப் பாராமல் என்னுடைய பிராணன் நிற்கமாட்டாது என்று சொல்லி நீங்கள் இங்கேயிருந்து கொண்டு இந்த ராஜகிரியை காப்பாற்றிக்கொண்டிருங்கள். நான்போய் சோஅற்கானனுடனே யுத்தம் பண்ணுகிறேன் என்று சொன்னாள்.

அப்போது அந்த சேனாதிபதி பயந்துகொண்டு விசனமாயிருக்கப்பட்ட அம்மாளைப் பார்த்துச் சொன்னது, மகாபாகுசாலியாய் சூரனாய் இந்த பூமி யெல்லாங் காப்பாற்றுகிறவராயிருக்கப்பட்ட ராஜா இதராளுடைய சகாயத்தை

அபேட்சிக்கிறதில்லை. ஆகையினால் அவருடைய உத்தரவுப்படி விசாபுரத்தை ஜெயித்து மொகலனோடு யுத்தம் பண்ணுவதற்காக நாங்களிங்கே வந்தோம். நீர் இங்கே தானே இரும். அங்கே போகவேண்டாம். அங்கே ராஜா பயமில்லாம லிருக்கிறார். என்னுடைய மனதிலேயும் ராஜாவைப் பார்க்கவேண்டும். சத்துருவோடு யுத்தம் பண்ணவேண்டும். அந்த சோ அற்கானனை நான் போய் அடிக்கிறேன். இவ்விடமுள்ள கெடிகள் துருக்கங்களெல்லாம் ஜனங்கள் காப்பாற்றிக் கொண்டிருக்கிறார்கள். சத்துருக்களினாலே இந்தக் கெடியை வாங்கமுடியாது என்று இந்தப் பிரகாரமாய் சொல்லி அந்த சேனாதிபதி சேனையை வாங்கிக் கொண்டு அதிவேகமாய் பனாளா கெடிக்குப் போகவேணுமென்று புறப்பட்டான்.

சிவாஜிராஜாவுக்கு மேற்பலனாய் சேனையோடு இந்த சேனாபதி வருகிற செய்தியை சோஅற்கான் கேட்டு அவர்களை மறிப்பதற்கு சிறிதுபேரை அனுப்பி வைத்தான். அவர்கள் வழியிலே வந்து இவர்களை மறித்துக்கொண்டு சண்டையாயிற்று. கத்திகளினாலே தலையை அறுத்துக் கீழே தள்ளத் தலைப்பட்டார்கள். குந்தாயுதத்தினாலே கைகளை அறுக்கத் தலைப்பட்டார்கள். அப்போது இலாலுகானுடைய பிள்ளை குதிரையிலேறி சத்துருக்களுடைய சேனையிலே பிரவேசித்து குதிரையை சுற்றவிட்டு வெகுபேரை அடித்தான். அவர்களும் வெகுபேராய் வந்து இவனை குதிரைமேலிருந்து கீழே தள்ளி பரிச்சியினாலே குத்தி அவனைக் கைப்பிடியாய் பிடித்து தூக்கிக்கொண்டுபோனார்கள். அப்போது இலாலுகான் தன் பிள்ளையைக் கொண்டுபோவதைப் பார்த்தும் அவனை விடுவிப்பதற்கு இவனாலே ஆகாமல்போய்விட்டது. இந்த இலாலுகான் ஓடிப்போக தக்கனையாய் சோஅற்கானனுடைய ஜனங்கள் வந்து அடித்தார்கள். இலாலுகானனுடைய பிள்ளை எதிரி கையில் அகப்பட்டானென்கிற செய்தி கேட்டு வெகு விசனத்தோடு ஆக்கிரகப்பட்டுக்கொண்டு யுத்தம் பண்ணினாலும் பனாளா கெடிக்குப் போவதற்கு வழியில்லாமல்போய்விட்டது.

இந்த சேதி சிவாஜிராஜா கேட்டு வெகு கோபத்திலேயிருக்கும்போது ஒரு ராத்திரி சிவாஜிராஜா படுத்துக்கொண்டிருக்கும்போது துளஜா அம்மனை சொப்பனத்திலே கண்டார். அம்மனை சாஷ்டாங்கமாய் சேவித்தார். அப்போது ராஜாவைப் பார்த்து அம்மன் சொன்னது. இந்த சக்கிராவதி நகரத்தை மொகலாள் ஜெயித்து வாங்கினபடியினாலே இனிமேல் நீ இங்கேயிருக்கக்கூடாது. இப்போது அவர்களுக்கு ஜெயகாலமிருக்கிறது. சக்கிராவதி நகரம் வாங்கினது அவர்களுக்கு நாசகாலமேயல்லாமல் வேறேயில்லை. தூண்டியிலே இருக்கிற இரைக்கு ஆசைப்பட்டு மீன் எப்படி வந்து அகப்பட்டுக்கொள்ளுமோ அப்படி இந்த சக்கிராவதியை வாங்கியதாலே அகப்பட்டுக்கொண்டானென்று எண்ணிக்கொள். நீ விரைவில் ராஜகிரி போய் உன்னுடைய தாயார் பதிவிரதையாயிருக்கப் பட்டவள் வெகு விசனத்தோடு இருக்கிறாள். அவளுடைய பேட்டி வாங்கிக் கொண்டு உன்னுடைய ராஜ்யத்தை பரிபாலனம் பண்ணிக்கொண்டிரு. போகும்

போது சிறிது ஜனங்களை அழைத்துக்கொண்டுபோ. இந்தக் கெடியிலே சிறிது ஜனங்களை வைத்து அவர்கள் இந்த சோஅற்கானனேடு யுத்தம் பண்ணிக் கொண்டிருக்கட்டும். நான் அந்த சோஅற்கானனை மலைக்கப் பண்ணுவிக்கிறேன். ஒரு காரணத்தினுலே இவனுக்கு [1] மிரித்தியு வரவிருக்கிறது என்று இவ்விதம் ராஜாவுக்குச் சொல்லி அந்தர்தியானமாய்போய்விட்டாள்.

அதன்பிறகு சத்துருக்களினுலே சுற்றிக்கொண்டிருக்கிற இந்த பஞளா கெடியிலிருந்து போகவேண்டுமென்று யோசனை பண்ணிக்கொண்டு சமர்த்தர்களாயிருக்கப்பட்ட சர்தார்களை அந்தக்கெடியிலே வைத்து திரும்பக பாஸ்கரன் என்னும் பிராமண சர்தாரை அழைத்து நீ மகாசூரனயிருக்கிறுய். இந்தக் கெடியிலிருந்துகொண்டு சத்துருக்களோடு யுத்தம் பண்ணிக்கொண்டிரு. இந்தத் துருக்கத்தைச் சுற்றிலும் இருக்கப்பட்ட காடு ஆகாசம் கூட தெரியாமல் வெகு நெருக்கமாயிருக்கப்பட்ட காடு. மலையிலேயிருக்கிற சுனைகளுடைய தண்ணீர் எந்நேரமும் பெருகியோடி பாசி படர்ந்து சேறும் தண்ணீருமாயிருக்கிறது. இப்படிப் பட்ட கெடியை சத்துருக்களினுலே வாங்கக்கூடாது. நாமும் நாலு மாதமாயிங்கே யிருந்து சத்துருக்களோடு யுத்தம் பண்ணினேம், சத்துருவை ஜெயிப்பதற்கு ஆகாமல் போய்விட்டது. இப்போது ஆவணி மாதம் பிறந்தது. இனிமேல் மழை நாளானபடியினுலே சத்துருவுக்கு இந்தக்கெடியை வாங்கக்கூடாது.

இதல்லாமல் நம்முடைய சேனுபதி நேதா என்கிறவன் சேனையோடு வந்தவன்கூட வழியிலே வரவிடாமல் சத்துருக்களினுலே அபஜெயப்பட்டான். இந்த சத்துருக்கள் போட்ட முற்றுகை ஒருவராலேயும் வெல்லமுடியவில்லை. சோஅற்கான் வெகு சூரன், வெகு தளத்தோடு வந்துள்ளான். இப்போது இவனேடு போராடக்கூடாது. இதுதவிர புனு பிராந்தியத்திலே மொகலனுடைய சேனை வந்து சுற்றிக்கொண்டிருக்கிறது. ஆகையினுல் நான் இங்கே இருப்பது யுக்தமல்ல. அந்த மொகலனை அடிப்பதற்கு என்னைத் தவிர மற்று ஒருவராலும் ஆகாது. ஆகவே அவர்களை அடிக்கிற நிமித்தியம் நான் சீக்கிரமாய் போகிறேன். உன்போலே சூரனுயிந்த கெடிகளிலிருக்கிற போது ஒருவராலே இந்தக் கெடியை வாங்கக் கூடுமா. ஆகையினுல் இந்தக் கெடியிலே நீ சர்தாராயிருந்து கெடியை ரெட்சித்துக் கொண்டிரு. அருச்சுனன் எப்படி (சத்துருவ்யூஹ) த்தைப் பேதிச்சுக் கொண்டு போவானே அப்படி நான் இந்த சத்துருக்களை பேதிச்சுக்கொண்டு போகிறேன். என் முன்னே ஒருவரும் நிற்கமாட்டார்கள் என்று இவ்விதம் திரும்பக பாஸ்கரருக்குச் சொல்லி அந்தக்கெடியிலே வைத்துவிட்டு தான் குதிரை யிலேறி சமர்த்தர்களாயிருக்கப்பட்ட காலாட்கள் அறுநூறு பேரை அழைத்துக் கொண்டு ராத்திரி சாமத்துக்குமேல் கூச்சு நகாரா அடித்தார்கள்.

---

1. மரணம்.

அந்த சப்தம் சத்துருக்கள் கேட்டார்கள். அவர்களுக்கு மேக கர்ஜனை போல் தோன்றிற்று. மேகங்களும் வந்து கப்மிக்கொண்டு மின்னலும் மின்னுகிற படியினாலே ராஜாவுக்கு மேடு பள்ளங்கள் தெரிந்து நடப்பதற்கு அனுகூலமாயிற்று. சமீபமாயிருக்கப்பட்ட வழியிலே ராஜா புறப்பட்டு நடந்தார். துளஜாதேவி அம்மனுடைய கடாக்ஷத்தினாலே சிவாஜிராஜா போகும் சேதி தெரியாமல் சத்துருக்கள் பிரமித்துப்போயிருந்தார்கள். ராஜாவும் தன் ஜனத்தோடு வெகு கடினமாயிருக்கப்பட்ட வழியைத் தாண்டிக்கொண்டு ஜனங்கள் சஞ்சாரமில்லாத வழியோடு தன்னுடைய விசால் கெடிக்குப் போய்ச்சேர்ந்தார்.

இருபத்தி ஏழாம் அத்தியாயம்

முன்னே பனாளா கெடியிலேயிருந்து ராஜா புறப்படும்போது சோஅற்கானுக்குச் சொல்லி அனுப்பினது, அலீஷாவினுடைய சேனை புனா பிராந்தியம் வந்து சுற்றிக்கொண்டிருக்கிறது. எனக்கு அங்கே போகவேண்டியிருக்கிறது. இந்தக் கெடியிலே நம்முடைய சர்தாரோடு யுத்தம் பண்ணிக்கொண்டிரு. இல்லாவிட்டால் நம்மோடுதானே யுத்தம் பண்ணவேண்டுமென்று உன் மனதிலே இருந்தால் இந்தப் பனாளா கெடிக்குச் சமீபமாய் நீயும் வா. நானும் வருகிறேன். இரண்டுபேருடைய சேனையையும் தூர வைத்துவிட்டு நீயும் நானுமாய் கையிலே கத்தி எடுத்து சண்டை பண்ணுவோம் என்று சொல்லி அனுப்பியதற்கு இந்த சேதி சோஅற்கான் கேட்டு காபிரிப்பட்டு பயந்து கொண்டு பதில் சேதி சொல்லாமல் இருந்துவிட்டான்.

அதன்பிறகு பனாளா கெடியிலிருந்து ராஜா புறப்பட்டுப்போய்விடுவான் என்று பாயிகான் முதலான சர்தார் கூட்டங்களை அழைத்து உள்ளேயிருந்து ஈ எறும்பு கூட வெளியிலே வராமல் வெகு ஜாக்கிரதையாய் முஸ்தீபுடனே தாக்கீது பண்ணி அவர்களும் அந்தப்படியே ஜாக்கிரதையாயிருந்த பேர்களுடைய கண்ணிலே விழாதபடி ராஜா புறப்பட்டு விசால் கெடிக்கு வந்துவிட்டார். அந்த விசால் கெடிக்கும் பனாளா கெடிக்கும் ஐந்து யோசனை தூரம் ஏழு சாமத்திலே வந்துசேர்ந்தார். அதன்பிறகு சோஅற்கான் நாலு பக்கத்திலேயும் திருட்டுத் தனமாய் சமாசாரத்துக்கு அரிக்காரரை வைத்திருந்தான். அவர்கள் பனாளா கெடியிலிருந்து ராஜா வெளியே புறப்பட்டுப்போனாரென்று சோஅற்கானுக்கு வந்து சொன்னார்கள். அப்போது சபையிலே சேதி கேட்டு பிரமித்துக்கொண்டு ஆச்சரியமாய் எண்ணத் தலைப்பட்டான். இந்தக் கெடியிலே நம்முடைய கையிலே அகப்பட்ட சத்துரு நம் எல்லோரையும் பிரமை போட்டிருந்தாற்போலே யிருந்து புறப்பட்டுப்போனான் பார்த்தீர்களா என்று ஆச்சரியப்பட்டான். இனிமேல் எதிலிஷா, அலீஷாவுக்கு எப்படி முகத்தைக் காண்பிப்பது. நம்முடைய ஜன்மம் [1]பரியாசமாய்போயிற்று.

1. பரிகாசமாய் போலும்.

சாஸ்த்தாகான் முதலான பெரிய சர்தார்களாயிருக்கப்பட்ட பேருக்கு நாசம் பண்ணின ராஜா கையிலே அகப்பட்டுக் கொண்டவனை விட்டுவிட்டாய் என்று மிகவும் கோபம் கொள்வானென்று மகூதுகானிடம் சொன்னது; முந்தாணையிலே முடிந்த ரெத்தினம் கீழே விழுந்துபோனதெப்படியோ அப்படி நாம் பார்த்துக்கொண்டிருக்கும்போது கையிலே அகப்பட்ட ராஜா போய்விட்டானே யென்று இனிமேல் என்ன செய்யலாம். தன்னுடைய காரியத்திலே ஜாக்கிரதையாயிருக்கப்பட்ட ராஜா விசால் கெடியிலே வெகுநாளிருக்கமாட்டான். ஆகையினால் நீ சீக்கிரமாய் பின் தொடர்ந்துபோய் காரியத்தைப் பாரென்று சொன்னான். அவனும் அவ்விதம் வெகு முஸ்தீபோடு போகும்போது சேற்றிலேயும் பாசியிலேயும் குதிரைகளும் கால் ஜனங்களும் வெகு அவதிப்பட்டு நடந்தார்கள்.

இவன் வருகிற சேதி ராஜா கேட்டு இந்த விசால் கெடியிலேயிருந்து கொண்டு இவனோடு சண்டை போடவேண்டுமென்று யோசனை பண்ணினார். முன்னே மகூதுகானன் பல்லிவனத்து ராஜா சூரனாயிருக்கப்பட்ட திசவந்தன் சிங்காரபுரத்து சூரியராஜா இன்னும் சிறிது சாமந்தனாயிருக்கப்பட்ட ராஜாக்களையும் அந்தக் கெடியை நிரோதம் பண்ணச் சொல்லி அனுப்பிவைத்திருந்தான். அவர்களாலே இந்த ராஜாவே அந்த விசால் கெடி துருக்கத்துக்குப் போகும்போது மறிக்க முடியாமல் போய்விட்டது. அந்த ராஜாவினாலே இவர்களெல்லோரும் அடிக்கடி அபஜெயப்பட்டுக் கொண்டிருந்தார்கள். அவர்களெல்லாம் ஆங்காரத்தினாலே இந்த மகூதுகானனோடு கூடி அந்த விசால் கெடியைச் சுற்றிக்கொண்டார்கள். அதைப் பார்த்து ராஜாவினுடைய ஜனங்கள் வெகு கோபத்தினாலே கெடியிலிருந்து வெளியிலே புறப்பட்டு கத்தி கேடயங்களினாலேயும் பாலா பற்சிகளினாலேயும் அடித்தார்கள். அதனாலே வெகு ஜனங்கள் சேதப்பட்டு எமலோகம் போய்ச் சேர்ந்தார்கள். திசவனத்து ராஜா, சூரியராஜா, சாமனத்த ராஜாக்கள் இவர்களுக்கெல்லாம் நிர்வாகமில்லாமல் பின்வாங்கி மகூதுகானனிடம் போனார்கள். அவன் இவர்களையும் கூட்டிக்கொண்டு தன்னுடைய சேனையையும் முஸ்தீப்பு பண்ணிக்கொண்டு அந்தக் கெடிக்கு சமீபமாய் வரும்போது ராஜாவினுடைய ஜனங்களும் போய்விழுந்து அகோரமான சண்டையாகி சின்னபின்னமாய் தலைகள், கைகள், கால்கள், உடல்கள் வெவ்வேறாய் அறுந்துவிழுந்து மிகவும் சேதப்பட்டு நிர்வாகமில்லாமல் இரணபூமியை விட்டு ஓடிப்போய் சேர்கர்கானிடம் போய்ச் சேர்ந்தார்கள்.

அதன்பிறகு சிவாஜிராஜா தன்னுடைய தேசத்திலிருந்து காலபலனை அழைத்துக்கொண்டு சேனையுடனே விசால் கெடியிலிருந்து புறப்பட்டு ஐந்தாறு நாட்கள் வழியிலே சந்தோஷமாய் நடந்து ராஜகெடிக்கு வந்து சேர்ந்து பிரகாசமாயிருக்கப்பட்ட ரெத்தின சிம்மாசனத்திலே யிருக்கப்பட்ட தன்னுடைய தாயாருக்கு நமஸ்காரம் பண்ணினார். அவளும் புத்திரனைப் பார்க்கவேண்டு

மென்று ஆசையோடிருந்தவள் புத்திரனைக் கண்டு வெகு ஆசீர்வாதங்கள் பண்ணி வெகு சந்தோஷப்பட்டாள். சிவாஜி ராஜாவும் சத்துருக்களுடைய தேசங்களை கட்டினதும் அவர்களோடு யுத்தம் பண்ணினதும் ஜெயத்தோடு வந்த சமாசாரங்களெல்லாம் தாயாரிடம் சொன்னார். அந்த ராஜகெடியிலே ராஜா வந்து சேர்ந்தவுடனே நகாரு நகபத்து முழங்கி வெகு சந்தோஷமாய் உற்சாகத்தோடு இருந்தார்கள்.

இப்படியிருக்கும்போது டில்லீசுரனுடைய அம்மான் தன்னுடைய சேனையுடனே என்ன சாமர்த்தியம் பண்ணினாலும் நடவாமல் போயிற்றென்று வெகு விசனத்தோடு இருந்தான். இந்தக் கதைகளெல்லாம் காசிவாசியாயிருக்கப்பட்ட பிராமணர் கேட்டு கவீந்திரரைப் பார்த்துக் கேட்டது; ராஜா ராஜகெடிக்குப் போய்ச் சேர்ந்தபிற்பாடு பனாளா கெடி சேதி என்னவாயிற்றென்று கேட்டார்.

இருபத்தி எட்டாம் அத்தியாயம்

அதற்கு கவீந்திரர் சொன்னது; சிவாஜிராஜா ராஜகெடிக்குப்போன பிறகு பனாளா கெடியிலே யிருக்கப்பட்ட சர்தார் திரும்பக பாஸ்கரருக்குச் சொல்லி அனுப்பினது, அங்கே சோகற்கான் யுத்தம் பண்ணுகிறான். இங்கே சாஸ்த்தாகான் முதலானவர்கள் வந்து யுத்தம் பண்ணுகிறார்கள். இரண்டிடத்திலே எப்படி யுத்தம் பண்ணுவது இங்கே காரியங்கள் மிகவும் இருக்கிறது. ஆகையினால் அந்த பனாளா கெடியை அவர்கள் வசம் விட்டு விட்டு நீ அங்கிருந்து புறப்பட்டு இங்கே வந்துவிடு. அந்த பனாளா கெடிக்குச் சமானமாயிருக்கப்பட்ட கெடியை க்ஷணத்திலே வாங்குவோமென்று தன்னுடைய ஏசிப்புடனே சொல்லி அனுப்பிவைத்தார். அந்த சேதியை திரும்பக பாஸ்கரர் கேட்டு தான் யுத்தத்திலே சமர்த்தனாயிருந்தாலும் எஜமானனுடைய உத்தாரப்படிக்கு நடக்கவேண்டுமென்று அந்த பனாளா கெடியை கவுல்மேலே அவர்களுடைய சுவாதீனம் பண்ணி அந்த சோகற்கானனுடைய பேட்டியும் வாங்கிக்கொண்டு உபசாரமாய் சொன்னார். அவனும் சிவாஜிராஜாவினுடைய தயவு நம்மேல் இருக்கவேண்டுமென்று திரும்பக பாஸ்கரனுக்கு பல வெகுமானங்கள் கொடுத்து அனுப்பிவைத்தான். திரும்பக பாஸ்கரனும் தன் சேனையோடுகூட ராஜகெடிக்கு வந்து ராஜாவுக்கு முசிரா பண்ணி பேட்டி வாங்கினார் என்று கவீந்திரர் சொன்னார்.

அதற்குமேல் கவீந்திரரைப் பார்த்து பிராமணர் கேட்டது; முன்னே சிவாஜி ராஜாவினுடைய சொப்பனத்திலே துளஜாதேவி அம்மன் வந்து இந்த சோகற்கான் ஒரு காரணத்தினாலே நாசத்தை அடையப்போகிறானென்று சொல்லியிருந்தாரே அந்த சோகற்கான் எந்தவிதமாய் நாசத்தை அடைந்தான். அந்தக் கதையை விஸ்தாரமாய் சொல்லவேண்டுமென்று நீங்கள் சொல்லுகிற கதைகள்

இன்னும் கேட்கவேண்டும், கேட்கவேண்டுமென்று வெகு ஆசையாயிருக்கிறது ; சொல்லுங்கள் என்று கேட்டார்கள்.

அதற்குமேல் கவீந்திரர் சொன்னது அந்த துளஜாதேவி அம்மனுடைய ஆக்ஞைப்படி ராஜா பனுளா கெடி விட்டுப்போன பிற்பாடு அந்த பனுளா கெடியும் சோகற்கானனுடைய அதிர்ஷ்டத்தினாலே கைவசமாயிருக்கும்போது புத்தியீனனாயிருக்கப்பட்ட அல்லீஷாவுக்குத் தோன்றிற்று. இந்த சோகற்கான் [1] பரிதானத்தை வாங்கிக்கொண்டு கையிலே அகப்பட்ட ராஜாவை விட்டுவிட்டானென்று சோகற்கான் மேலே கோபம் பண்ணி காகிதம் எழுதி அனுப்பினது என்னவென்றால் நீ ராஜாவினிடம் வெகு பரிதானத்தை வாங்கிக்கொண்டு ராஜாவுக்கு உபேட்சை பண்ணிவிட்டுவிட்டாய். நீ அந்தக் கெடியை சுற்றிக்கொண்டிருக்கும் போது ராஜா வெளியிலே போவதற்கு ஆகுமா. உன்னுடைய சம்மதி மேலே நடந்த காரியமென்று நாம் எண்ணுகிறோம். ஆகையினால் நீ இங்கே வந்து ராஜா பரிதானம் கொடுத்த திரவியமெல்லாம் கொடுக்கவேண்டும். இல்லாவிட்டால் உன்னை உயிரோடு அடித்துப்போட்டு விடுவேன் என்று இவ்விதம் காகிதம் அனுப்பிவைத்தான்.

அந்தக் காகிதத்தைப் பார்த்துக்கொண்டு இனிமேல் அங்கே போகக் கூடாது. நாம் என்ன சொன்னாலும் அவனுக்கு மெய்யாகத் தோன்றக் கூடாது என்று வெகு சூரனாயிருக்கப்பட்ட சோகற்கான் பயப்படாமல் கடினமாயிருக்கப் பட்ட கர்ணபுரத்துக்குப் போய் ஆசார் பிடித்தான். அதற்குமேல் கிருத்திருமம் பண்ணி சாராயத்திலே விஷம் போட்டு சோகற்கானுக்கு அல்லீஷா அனுப்பி வைத்தான். சோகற்கானும் அதைக் குடித்து செத்துப்போய்விட்டான், இப்படிப் பட்ட சோகற்கான் உபகாரம் பண்ணினவனை அல்லீஷா அபகாரம் பண்ணினான். இது ஆச்சரியமல்லவா. அம்மனுடைய பிரசாதத்தினாலே அமானுஷமாயிருக்கப் பட்ட ராஜாவை பிடிப்பதற்கு எவனாலே ஆகும் என்று இவ்விதம் சோற்கான் நாசத்தை அடைந்த சேதி கவீந்திரர் சொல்ல இன்னும் அவருடைய கதைகள் சொல்லுகிறேன் என்று சொல்ல ஆரம்பித்தார்.

அது என்னவென்றால் ராஜகெடியிலே சிவாஜி ராஜாவானவர் அந்தக் கெடிக்கு அகழ்போல சுற்றிக்கொண்டிருந்த சத்துரு ஜனங்களையெல்லாம் அடித்து சம்ஹாரம் பண்ணி ஜெயத்தோடு இருக்கும்போது மொகலனுடைய சேனை சங்கிராம துருக்கத்துக்கு மேலே வந்து சண்டை பண்ணி அந்தத் துருக்கத்தை வாங்கினானென்று சேதி வந்தது. அதுகேட்டு புத்திவந்தர்களாயிருக்கப்பட்ட தன்னுடைய பிரதானிகளை அழைத்து ராஜா சொன்னது : ஒரு காரியத்தினால் நான் இங்கு வந்துவிட்டேன். இந்த சமயத்திலே சங்கிராம துருக்கம் சக்கிரவதிபுரம் போய்விட்டது. இப்போதுதான் நான் போய் அந்தத்

1. பரிதானம்-கைக்கூலி.

துருக்கமும் சக்கிராவதிபுரமும் வாங்கவேண்டுமென்று இச்சிக்கிறேன். இனிமேல் எந்தக் காரியம் எப்படி வருமோ அதற்கு இப்போது நாமெல்லோருமாய் கூடி ஜாக்கிரதை பண்ணவேண்டும். சகாயமில்லாமல் சத்துருக்களுடைய சேனையை ஜெயிக்கக்கூடாது. ஆகையினால் வெகு எத்தனத்தினாலே புத்திவந்தனாயிருக்கப் பட்ட ராஜாக்கள் அறுபது நாழிகையும் சத்துருவை நிக்கிரகம் பண்ணக்கூடிய சேனையை சேகரம் பண்ணிக்கொண்டிருக்கவேண்டும். பெரிய ராஜாவாய் இருந்தாலும் திரவியமில்லாமல்போனால் சேனை சேகரமாக—மாட்டாது. திரவியத் தினாலேதான் திரவியம் சேகரமாகிறது. அதனாலேதான் தர்மமும் விருத்தியடை கிறது. நினைத்தபடி காரியங்களும் சேகரமாகிறது. ஆகையினால் இந்தப் பிரபஞ்சத்திலே திரவியமே முக்கியம். திரவியத்தினாலே குலம், வயது, வித்தை, சாமர்த்தியம், மெய் பேசுகிறவனென்று தோன்றுகிறது. திரவியமில்லாமல்போனால் அவன் பிழைத்திருந்தும் செத்தவனைப்போல்தான். எவனிடம் திரவியமிருக்கிறதோ அவனுக்கே சாமர்த்தியமும் மித்திரர்களும் சகாயமும் வந்து சேருவார்கள். ஆகையினால் அப்படிப்பட்ட திரவியத்தை நம்முடைய புஜபல பராக்கிரமத்தாலே இந்த பூமி எவரெவருடைய சுவாதீனமாயிருக்கிறதோ அவர்களையெல்லாம் அடித்துக் கலைத்து திரவியத்தை சம்பாதித்துக்கொண்டு வருவேன்.

அதற்குமேல் இந்த டில்லீசுரனுடைய [1]அம்மானாயிருக்கப்பட்ட சாஸ்த்தா கானனை அடித்து சம்ஹாரம் பண்ணுகிறேன் என்று இவ்விதம் பேசினார். அது கேட்டு பிரதானி சொன்னது, நீங்கள் சொன்னதெல்லாம் நிஜந்தான். சமர்த்தரா யிருக்கப்பட்டவர் கையிலே திரவியமிருந்தால் அவன் வெகு சாமர்த்தியவானாவான். ஏழை கையிலே திரவியமிருந்தால் அது அனர்த்தத்தைக்கொடுக்கும். பிரபஞ் சத்திலேயிருக்கிற திரவியமெல்லாம் உங்களுடையதுதான் என்று எண்ணு கிறேன். ஆகையினால் திக்விஜயம் பண்ணுவதற்குப்போகலாம். ஆனாலும் இப்போது டில்லீசுரனுடைய அம்மான் சேனாதிபதியாய் வெகு ஜாக்கிரதையோடு சங்கிராம துருக்கத்தை வாங்கிக்கொண்டு வெகு சந்தோஷத்தினாலே புனா பட்டணத்திலேயிருக்கிறான். நீங்கள் இங்கேயிருக்கிற சேதி கேட்டு தனக்கு என்ன [2]அனிஷ்டம் வருமோ என்று எண்ணிக்கொண்டு சைய பர்வதத்திலே யிருந்து இறங்கவேண்டுமென்று அந்த வழியாய் சேனையை அனுப்பிவைத்தான். அந்த சேனை சைய பர்வதத்து மேலே வந்து கீழே எப்படி இறங்கமாட்டாதோ அப்படி பண்ணவேண்டும். இன்னும் இதரமாயிருக்கப்பட்ட வழிகளெல்லாம் [3]பந்துபசத்து பண்ணவேண்டுமென்று இப்படி சமயோசிதமாய் பிரதானி பேசினான். அந்த வார்த்தையை ராஜா கேட்டு யுக்தமேயென்று ஒப்புக் கொண்டார்.

1. அம்மான் — தகப்பன், மாமன்.
2. அனிஷ்டம் — பிரியவீனம்.
3. பந்தோபஸ்து.

இப்படியிருக்கும்போது புனு பட்டணத்திலே யிருக்கிற சாஸ்தாகானன் எழுபத்திமூவாயிரங் குதிரைகளோடு இருந்தவன் என்ன பண்ணினனென்றால் காற்தல்பகான் என்கிறவனை அழைத்துச் சொன்னது; உன்னுடைய தகப்பனர் வெகு பிரதாபசாலி, நீயும் யுத்தங்கள் பண்ணித்தான் காலட்சேபம் பண்ணுகிறாய். மகா பிரபலனயிருக்கப்பட்ட காலீப்கானை ஜெயித்து அவனுடைய பிரசண்ட புரத்தை வாங்கிக்கொண்டு எனக்குக் கொடுத்தாய். இப்போது சையபர்வதத் துக்கு ராஜாவாயிருக்கப்பட்டவனுக்கு ஜெயிப்பது மகா கடினம். இரணகளத்திலே வெகு சாகசம் பண்ணுகிறவன்; அவ்வாறு நீயும் சூரனயிருக்கிறாய். அந்த சைய பர்வதம் வாங்காமல் போனல் அந்த ராஜா அடங்கமாட்டான். ஆகையால் நீ இப்போது சேனையோடு அந்த பர்வதத்து மேலே போய் இறங்கவேண்டும்.

இன்றையமுதற்கொண்டு நீ எப்படி சொல்கிறாயோ அப்படி நான் கேட்கிறேன். நீ சையபர்வதம் இறங்கி சம்பாவதி, கலியாணபுரம், வீமபுரம், பணவல்லி, நாகஸ்தானம் இவற்றையெல்லாம் சுவாதீனம் பண்ணிக்கொள்ள வேண்டும். உடனுடன் கூட சகாயமாய் கச்சபன், பலவனத்தன், சச்வாண், அமர்சிங்கன், மித்திரசேனன், சற்சே, ராஜே, ராஜவியாக்கிரி, கோக்கர்டே, தேசவனத்தன், யாதவன் இவர்களெல்லோரையும் போகச்சொல்லி சொல்லியிருக்கிறேன். இவர்களுக்கெல்லாம் நீ சேனபதியாய் வெகு ஜாக்கிரதை யோடு முன்னே போ. நான் உனக்குப் பின்பலனய் வருகிறேனென்று சாஸ்தா கானன் சொன்னன். அப்படியே காற்தல்பகான் சூரர்களோடு புறப்பட்டு பயமில்லாமல் லோகாத்திரி பர்வதத்துக்கு தென்புறமாய் சையபர்வதம் இறங்கு வதற்குப் போகும்போது வழி வெகு கடினமானதால் கொஞ்சம் பக்கத்திலே சாய்ந்தாலும் கீழே விழுவோமென்று பயந்துகொண்டு மெள்ளமெள்ள சைய பர்வதத்தைத் தாண்டினர்.

அப்புறம் வெகு ஆங்காரத்தோடு கூடின காற்தல்பகான் சேனையோடு போகும்போது ஆரண்யமாயிருக்கப்பட்ட காடு பார்த்தான். அந்தக் காட்டிலே ராஜாவினுடைய ஜனங்கள் இருந்ததைப் பாராமல் இந்தக்காட்டிலே ஒருவரும் இல்லையென்று அந்தக்காட்டிலே பிரவேசித்து நடந்தான். அப்போது மித்திர சேனன் முதலான ராஜாக்கள் அவன்கூட நடந்தார்கள். காற்றுகூட புகாம லிருக்கப்பட்ட காட்டிலே போகும்போது சூரியன் கூடத் தெரியாமலிருக்கப் பட்ட காடு இன்றைக்கு நாம் பார்த்தோமென்று(ம்) நாம் வந்தது ஒருவருக்கும் தெரியாதென்றும் எண்ணிக்கொண்டிருந்தான்.

இப்படியிருக்கும்போது கவீந்திரரைப் பார்த்து பிராமணர் கேட்டது; காற்தல்பகான் சைய பர்வதத்திலேயிருந்து இறங்கும்போது சிவாஜிராஜா அவனைப் போய் மறியாமல் விட்டு விட்டது ஏன்? அவனும் சைய பர்வதத்து மேலே தானேயிருந்து அந்த பர்வதத்தினுடைய ஆசரு பிடித்துக்கொண்டு

சிறிது சீமைக் கட்டாமல் அந்தக்காட்டிலே வந்ததென்னவென்று கேட்டதற்கு கவீந்திரர் சொன்னது; அவன் சைய பர்வதத்திலே யிருந்து இறங்கும்போது மறித்தால் அவன் காட்டுக்குள்ளே வரமாட்டான். அவன் காட்டுக்குள்ளே வந்த பிறகு மறித்துக்கொண்டு அடிக்க வேண்டுமென்று யிருந்தாரென்று கவீந்திரர் சொன்னார்.

அதன் பிறகு ராஜா போய் வழியை மறித்தார். அவர் பாரிச காலாள் ஜனங்கள் காட்டுக்குள்ளே பதுங்கியிருந்தார். அந்த சேதி காற்தல்பகானுக்குத் தெரியாமல் சேனையோடுகூட உம்பர் என்கிற கிராமத்து காட்டுவழியே பிடித்துக் கொண்டு நடக்கும்போது நகாரு சப்தத்தைக் கேட்டு ராஜா வந்துவிட்டாரென்று தன்னுடைய சர்தார்களுக்கெல்லாம் சாவதானமாயிருக்கச்சொல்லி தாக்கீது பண்ணினான். துங்காரண்யத்து ராஜா மகாபாகுவாயிருக்கப்பட்ட மித்திரசேனன் குதிரையிலிருந்து கீழே இறங்கி உயரமாயிருக்கப்பட்ட பூமியைப் பார்த்து அது மேலேறி தன் ஜனத்தோடுகூட கையில் வில் அம்பு எடுத்துக்கொண்டு பாணத்தினாலே அடிப்பதற்கு சித்தமாயிருந்தான். அமர்சிம்மன் முதலான ராஜாக்களும் தத்தம் ஜனத்தோடு கூடிக்கொண்டு மித்ரசேனன் போலே நின்று கொண்டார். சமர்த்தனாயிருக்கப்பட்ட காற்தல்பகானும் சேனையோடுகூட யுத் தத்துக்கு நின்றான். அதற்குமேல் அவர்களெல்லோரும் பாணங்களினாலே ராஜாவினுடைய சேனையைப் பார்த்து அடித்தார்கள். அவர்களும் அடிக்கிறபோது மித்திரசேனனுடைய சேனை அந்தக் காட்டிலே மூலைக்குமூலை ஓடத்தலைப்பட்டது. அவர்களுக்கெல்லாம் தைரியங்கொடுத்துதான் பாணங்களினாலே அடிக்கத் தலைப்பட்டான். அதனால் ராஜா பாரிசத்து சர்தார்களுக்கு காயங்கள் ஏற்பட்டு சிறிதுபேர் கீழே விழத் தலைப்பட்டார்கள்.

அப்போது ராஜா தன்னுடைய சேனாதிபதியைப் பார்த்து இந்தக்காட்டு வழியை மறித்துக்கொண்டிருங்கள் என்று சொல்லி தான் பாணங்களினாலே அடிக்கத்தலைப்பட்டார். அவர் பாரிசத்து ஜனங்களும் கத்தியினாலே வெட்டும் போது இரத்தத்தினால் அந்தக்காடெல்லாம் செக்கச்செவேறென்று சோபிக்கத் தலைப்பட்டது. மித்திரசேனன் தன்னுடைய ஜனங்களை என்னதான் இரட்சித் தாலும் நிற்கமாட்டாமல் ஓடத்தலைப்பட்டார்கள்.

இருபத்தி ஒன்பதாம் அத்தியாயம்

அந்தக்காட்டிலே அகப்பட்டுக்கொண்டு வழி தெரியாமல் வெகு சங்கடப் பட்டுக் கொண்டிருக்கிற ஜனங்களைப் பார்த்து ராஜ வியாக்கிரி என்கிறவர் காற்தல்பகானுக்குச் சொன்னது; நீ சத்ருவினுடைய தொடைமேலே சேனையைக் கொண்டுவந்து விட்டுவிட்டாய், என்ன காரியம் பண்ணினாய். சிவாஜி ராஜா என்கிற சிம்மத்தினாலே இரட்சிக்கப்பட்ட காட்டிலே டில்லீசுவரனுடைய

சேனையைக் கொண்டுவந்து மாட்டிவிட்டாய். இது வரைக்கும் டில்லீசுரன் சம்பாதித்த கீர்த்தியை நீ முழுகடித்தாய். முன்னும் பின்னும் பக்கத்திலும் சிவாஜி ராஜாவினுடைய ஜனங்கள் யுத்தத்திற்கு ஆயத்தப்பட்டுக் கொண்டிருக்கிறார்கள். நம்முடைய பாரிசத்து ஜனங்களெல்லோரும் பிரமித்துப் போயிருக்கிறார்கள். டில்லீசுரனுடைய சேனாதிபதி சாஸ்தாகானன் புத்தியில்லாமல் சிவாஜி ராஜா என்கிற அக்கினியிலே உன்னை அனுப்பிவைத்தான். உன்னை ராஜா பாரிசத்து ஜனங்கள் பிடித்துக்கொண்டுபோக வேண்டுமென்று யோசனை பண்ணிக் கொண்டிருக்கிறார்கள். நீ குருடன் போல் ஒன்றும் பாராமல் யுத்தம் பண்ண வேண்டுமென்று இச்சிக்கிறாய். உன்னுடைய சாமர்த்தியம் நடக்க மாட்டாது. ஆகையினால் ஆங்காரத்தை விட்டுவிட்டு விரைவில் சிவாஜி ராஜாவுக்கு சரணமாய் போய் சேனையை மிருத்தியுவினுடைய பாரிசத்திலே அகப்பட்டதை விடுவித்துக் கொண்டுபோக வேண்டுமென்று இவ்விதம் சொன்னார்.

அதைக்கேட்டுக்கொண்டு காற்தல்பகான் யுத்தத்தை விட்டுவிட்டு வணங்கி தூதனை ராஜாவினிடம் அனுப்பிவைத்தான். அவன் விஷ்ணுவுக்கு சமானமாயிருக்கப்பட்ட மகாசூரனாய், தேசோவனத்தனாய், ஆசானபாகுவா யிருக்கப்பட்ட ராஜாவிடம் வந்து முசிரா பண்ணி நின்றார். அவனை ராஜாபார்த்து கண்சைகையினாலே நீயாரென்று கேட்டார். என்னைக் காற்தல்பகான் அனுப்பி வைத்தான். நான் அவனுடைய [1]ஏசிப்பு அவர் சொல்லச் சொன்னது; என்னுடைய கிராசாரத்தினாலே சாஸ்தாகானனுடைய பேச்சைக்கேட்டுக் கொண்டு இந்தக்காட்டிலே வந்தேன். உம்மாலே ரெட்சிக்கப்பட்ட இந்ததேசம் சர்ப்பத்தினுடைய தலையிலே இருக்கப்பட்ட ரெத்தினத்துக்கு ஆசைப்பட்டாற் போலே நமக்கு கைவசமாகுமா; இந்தக்காட்டிலே இரண்டு மூன்று நாட்களாய் குடிக்கத் தண்ணீர் கூட அகப்படாமல் துங்காரண்யத்துக்காகிலும் இந்த சையாரண்ணியம் பாதாளமாயிருக்கப்பட்ட காட்டிலே அகப்பட்டுக்கொண்டு என்னுடைய சாமர்த்தியத்தை யெல்லாம் மறந்து போனேன்.

இப்படிப்பட்ட என்னை அபயத்தைக்கொடுத்து ரெட்சிக்கவேண்டும். நான் துலுக்கனானாலும் உங்களுடைய பெரியவர் ஷாஜிராஜாவோடு சினேகமா யிருந்தோம். ஆகையினால் என்னிடம் இருப்பதை யெல்லாம் கொடுத்து விடுகிறேன். என்னை அவமானம் பண்ணாமல் பிராணனைக் காப்பாற்ற வேண்டு மென்று எண்ணுகிறேன் என்று இவ்வாறு அந்த ஏகிப்புச் சொன்னான்.

அதற்கு ராஜா தன்னுடைய சர்தார்களைப் பார்த்து அந்த ஏசிப்போடு சொன்னது; நீ சரணமாய் வந்தது மெய்யானால் உன் சேனையோடு கூட இந்த தேசத்தை விட்டுப் புறப்பட்டுப்போய்விடு. நான் அபயம் கொடுத்தேன். நீ

1. ஹேஜீப் என்ற மராத்திசொல், தலைவன், தூதன் என்ற இரு பொருளிலும் வந்துள்ளது.

விரைவில் போய் காபிசிப்பட்டுக்கொண்டிருக்கிற உன்னுடைய எஜமானனுக்கு சேதி சொல் என்று ஏசிப்புக்கு சேதி சொல்லி யனுப்பிவைத்தார். அவனும் எசிப்பு எப்போது வருவானென்று வழிபார்த்துக்கொண்டேயிருந்தான். ஏசிப்பு வந்து சேதி சொன்னவுடனே இருந்த திரவியத்தைக் கொடுத்துவிட்டான். மித்திரசேனன் முதலான ராஜாக்களும் பர்வதத்தை அடைந்து தன்னிடமுள்ள திரவியங்களை யெல்லாம் கொடுத்து அனுப்பி வைத்தார். கையில் கொடுப்பதற்கு முன்னே சிவாஜி ராஜா பாரிசத்து ஜனங்கள் சத்துரு ஜனங்களுடைய வஸ்திர பூஷணங்கள் கத்திகேடயங்கள் சகலமானதெல்லாம் கொள்ளையடிக்கும்போது சிறிது பேருக்கு காதுகள் அறுந்துபோயிற்று. அதைப்பார்த்து சிலர் கழுத்துகளிலே போட்டிருந்த முத்தாரங்கள் பதக்கங்கள் முதலியவற்றை எடுத்துக்கொடுக்கத் தலைப்பட்டார்.

இப்படி அலமலந்து கொண்டு சின்னபின்னமாயிருக்கும்போது ராஜா பாரிசத்து சோப்புதாருகள் வந்து கை உயரத் தூக்கி சண்டைபோட வேண்டாமென்று சேனாபதிக்குச் சொல்லி சண்டையை நிறுத்தி விட்டான். அதன் பிறகு வந்த வழியைப்பிடித்துக் கொண்டு சத்துருக்களெல்லோரும் அந்தக்காட்டை விட்டு போகத்தலைப்பட்டார்கள். அப்போது சத்துருவினுடைய யானைகள், குதிரைகள், திரவியங்கள் போட்டிருக்கிற பெட்டிகள், பொன் பாத்திரங்கள், வெள்ளி பாத்திரங்கள், சகல சாமான்களெல்லாம் கொள்ளையடித்துக்கொண்டு அவர்களை உயிரோடு விட்டுவிட்டார்கள்.

அதன் பிறகு சிவாஜி ராஜா பாரிசத்தில் ஜெயபேரிகை யடித்து உற்சாக சந்தோஷமாயிருக்கத் தலைப்பட்டார்கள். அப்போது சிவாஜி ராஜா நேத்தா என்கிற சர்தாரை அழைத்துச் சொன்னது, நான் எதிலி அல்லீஷாவினுடைய ராஜ்யத்தைக் கட்டுவதற்குப் போகிறேன். பனாளா கெடிக்கு பதில் கெடி வாங்க வேண்டுமென்று என்மனதிலேயிருக்கிறது. அதற்கு இப்போது எத்தினம் பண்ணினால் தான் காரியங்கூடிவரும். ஆகவே இந்த துலுக்கரை சிக்ஷிப்பதற்கு நீ இங்கேயே இரு. அவர்கள் ஆனால் இப்போது அபஜெயப்பட்டிருக்கிறார்கள். நமக்கு ஒன்றும் செய்யமாட்டாரென்று அசட்டையாயிராதே. சாவதானமாயிரு என்று சொல்லிவிட்டு ஜெயபேரிகை அடித்து குதிரையின் மேல் ஏறி தன்னுடைய சேனையோடு கூட புறப்பட்டு வழியிலே பட்டணங்கள், கிராமங்கள், பர்வதங்கள், காடுகள், இவைகளெல்லாம் பார்த்துக்கொண்டு சந்தோஷமாய் தாலப்பிய புரத்துக்கு வந்து சேர்ந்தார். அங்கே அந்த தாலப்பியபுரி ஈசுவரனை சேவித்து முன்னே அந்த தேசத்தைக் கைவசம் பண்ணிக்கொண்டு அங்கேயிருக்கிற ஜனங்களை துலுக்கருடைய பயத்திலிருந்து விடுவித்தார்.

அப்போது பல்லி வனத்துராஜா சேசவந்தன் என்கிறவன் முன்னே சோஅற்கானனுக்குச் சகாயம் பண்ணினதிலே இந்த ராஜா வருவதைக்கேட்டு பயந்து சிங்காரபுரத்து சூரிய ராஜாவுக்கு சரணமாய்போனான். அந்த சூரிய

ராஜாவும் இவனை ரெட்சித்தான். அப்போது சிவாஜிராஜா அவர்கள் இந்த சூரிய ராஜா சேசவனத்தன் இவர்கள் இரண்டும் முன்னே அபகாரம் பண்ணினதை எண்ணுமலிருந்தார். அதன் பிறகு அந்த தாலப்பிய புரத்திலே இரண்டாயிரம் ஜனத்தையும் ஒரு சர்தாரையும் வைத்துவிட்டு போகும்போது சிறிது தேசத்து ஜனங்கள் சரணமாய் வந்தவருக்கு அபயத்தைக் கொடுத்து சித்திரபுலினம் என்கிற நகரத்துக்குப்போய் அங்கே பரசுராமனுடைய தரிசனம் பண்ணி அங்கிருக்கும் பிராமணர்களுக்கு தானதர்மங்கள் கொடுத்து அங்கிருந்து சங்கமேசுவர நகரத்திற்கு வந்து அதையுங் கைவசம் பண்ணிக்கொண்டு அங்கிருக்கும் பிராமணர்களுடைய தரிசனம் பண்ணிக்கொண்டு தேவரிஷி என்கிற ஸ்தலத்திற்கு வந்தார்.

அப்போது ராஜாவினுடைய உத்தரவுமேல் நீலகண்ட ராஜாவினுடைய பிள்ளை, பின்னையும் ஒரு பிராமண சர்தார் மல்லசுரன் இவர்கள் சிறிது கால் பலத்தோடு யுத்தத்திலே சமர்த்தராயிருக்கப்பட்டவர் தாஞசித்தன் என்கிற வனேடுகூட சத்துருக்கள் பயத்தினுலே காபிரிப்பட்டு சங்கமேசுவர பட்டணத்துக்கு வந்துசேர்ந்தார்கள். அவர்களை அங்கே வைத்து அதன் பிறகு சிங்கார புரத்து சூரிய ராஜாவுக்கு சிவாஜிராஜா தன் ஏசிப்போடு சொல்லி அனுப்பி வைத்தது, இந்த பிராந்தியத்திலே ரெட்சிப்பதற்கு சிறிது சேனையை சங்கமேசுவர பட்டணத்திலே வைத்திருக்கிறேம். நீர் நம்முடைய பேச்சை கேட்டுக்கொண்டு திரேஷத்தை விட்டு விட்டு நான் திருப்பி வரும்வரை அந்த சேனையை ரெட்சித்துக்கொண்டிருக்கச்சொல்லி அனுப்பிவைத்து அதன் பிறகு புன்னுக விருட்சம். [1] மகுளவிருட்சம், கமுக மரங்கள், தென்னை மரங்கள், சிங்காரத் தோட்டங்கள். தேவாலயங்கள், வெகு பிராமணர்கள் நிறைந்திருக்கப்பட்ட ராஜபுரத்தை சுவாதீனம் பண்ணிக்கொண்டு அங்கேயிருக்கப்பட்ட துலுக்கரை எல்லாம் சிட்சை பண்ணி அந்த தேசமெல்லாம் வாங்கிக்கொண்டு தனக்கு சரணமாக வந்தபேருக்கெல்லாம் அபயங்கொடுத்து அந்த தேசம் சமுத்திரக் கரையான படியினுலே கப்பல் வியாபாரம் பண்ணும் வர்த்தகர்களிடம் வெகு திரவியங்களை வாங்கிக்கொண்டு குபேரன்போல் தனவந்தனுய் தேவேந்திரன்போல் ஐசுவரியவனத்தனுய் விளங்கினுன்.

முப்பதாம் அத்தியாயம்

அந்த ராஜ புரத்திலேயிருந்து கொண்டு வெகுசமத்துக்காரமாய் பீரங்கிகள் சுடுகிற கரை துறையிலே யிருக்கப்பட்ட வெள்ளைக்காரரைக்கொண்டு அந்த வேடிக்கைகள் பார்த்துக்கொண்டும் சோனகரைக்கொண்டு சமுத்திரத்திலே கப்பலோட்டச்சொல்லி அந்த வேடிக்கைகளையும் பார்த்துக்கொண்டு அதன் பிறகு

1. மகிழமரம்.

மலைவார தீபாந்தரங்களிலே யிருக்கப்பட்ட கப்பல் வியாபாரம் பண்ணுகிற வர்த்தகர்களையும் அங்கே [1]சாமந்தனுயிருக்கப்பட்ட சத்துரு ராஜாக்களையும் அழைத்தனுப்பி அவரவரிடம் இருக்கும் திரவியங்களை அழைப்பித்து எல்லாம் கைவசம் பண்ணிக்கொண்டார்.

ராஜபுரத்திலே பூமியிலே புதைத்திருந்த [2]மோருக்கள் நிறைந்திருக்கும் அண்டாக்கள் அகப்பட்டு அதையெல்லாம் வெட்டியெடுத்து அஞ்சனம் போட்டு பார்த்தாலெப்படியோ அப்படி ராஜாவினுடைய பார்வை எங்கெங்கு போகிறதோ அங்கெல்லாம் வெட்டிப்பார்த்து எடுக்கச்சொல்லி மேருவுக்கு சமானமாய் சொர்ண ராசிகள் போட்டு அவரவர்கள் கொண்டுவந்த [3]தோப்பாக்கள், நவரத்தினங்கள், பொன், வெள்ளி, செம்பு, பித்தளை, ஈஃகு, இரும்பு, முத்துக்கள், யானைதந்தங்கள் சாமரங்கள், கஸ்தூரி, குங்குமப்பூ, பச்சைக்கற்பூரம்; கிருஷ்ணுகெரு, ரத்தசந்தனம், ஏலம், லவங்கம், ஜாதிக்காய், ஜாதிபத்திரி, கொடிமுந்திரி, பேரீச்சு, அச்சுப்பாக்கு, திப்பிலி, திப்பிலிமூலம், மிளகு இதுமுதலான பலசரக்கு சாமான்கள் என்னென்ன உண்டோ அவைகளும் இது தவிர உயர்வாயிருக்கப்பட்ட தாப்த்தாக்கள், சால்வைகள், வஸ்திரங்கள், பேட்டிக்கு வந்த சாமான்களெல்லாம் ஆட்கள் மேலும், ஒட்டையின் மேலும், யானைகள் மேலும் எடுப்பித்துக்கொண்டு வந்து அந்தந்த கெடிகளிலே சேர்த்து விட்டார்.

சடவல்லி, நாந்தவாடே, குனத்தவாட்டம், கேலவல்லி, கசலி, பிலவவடம், சராபட்டணம் முதலான பட்டணங்களுடைய ராஜாக்கள் கொண்டுவந்த தோப்பாக்கள் வாங்கிக்கொண்டு அவர்களையெல்லாம் கைவசம் பண்ணிக் கொண்டு பிரதாபத்துடனே தன்னுடைய ராஜ்யத்திற்கு போகவேண்டுமென்று திரும்பினுர் என்று கவீந்திரர் சொன்னதைக்கேட்டு பிராமணர் கேட்டது; சிவாஜி ராஜா துலுக்கனுடைய சேனையை துரத்திவிட்டு தாலப்பியபுரம் வாங்கிக்கொண்டு சித்ரபுலினம் சுவாதீனம் பண்ணிக்கொண்டு பிரயாசைப் படாமல் சங்கமேசுவர நகரமும் வாங்கிக்கொண்டு ராஜபுரத்திலேயும் பாதாளம் வரைக்கும் வெட்டி யிருக்கிற தனத்தையும் எடுத்துக்கொண்டு அந்தப் பிராந்தியத்திலேயிருக்கப்பட்ட பேர்களிடம் தோப்பாக்களும் வாங்கிக்கொண்டு அந்த தேசமெல்லாம் கைவசம் பண்ணிக்கொண்ட சேதி யெதிலிஷா கேட்டு என்ன பண்ணினுர், அது சொல்ல வேண்டுமென்று கேட்டார்.

அதற்கு கவீந்திரர் சொன்னது: எதிலிஷா யோசனை பண்ணிக்கொண்டு சிங்காரபுரத்து சூரியராஜாவுக்குச்சொல்லி அனுப்பினது, நம்முடைய சத்துரு சிவாஜி ராஜா வெகு கடினமாயிருக்கப்பட்ட உன்னுடைய காட்டிலேயிருந்து ராஜபுரத்துக்குப் போகும்போது நீ மறியாமல் விட்டு விட்டாய், நல்லது. இப்போவானுலும் ராஜ புரத்திலேயிருந்து திரும்பி வரும்போது மறிக்கச்சொல்லி வெகு விசனத்தோடு

1. சிற்றரசர் 2. மோரு-பொற்காசு, 3. ஒருவகை பீரங்கி போலும்

சொல்லி அனுப்பிவைத்தாரென்று கவீந்திரர் சொன்னர். அதற்கு பிராமணர் கேட்டது.

எதிலிஷா தன்னிடம் சேனுபதிகள் இருக்கும்போது அவர்களுக்கு சொல்லாமல் இந்த காரியம சூரிய ராஜாவுக்கு எது நிமித்தியமாய் சொல்லியனுப்பி வைத்தாரென்று கேட்டார். அதற்கு கவீந்திரர் சொன்னது முன்னே ருஸ்த்தும் முதலான ராஜாக்கள் சிவாஜி ராஜாவினுலே அபஜெயப்பட்டு வந்தபடியினுலே திரும்பி அவர் மேலே போகமாட்டாரென்று இந்த சூரிய ராஜா கால்பலத்தை மிகவும் வைத்துக்கொண்டிருக்கிருன். இந்த காரியத்துக்கு அவன் சமர்த்த னென்று அவனுக்கு சொல்லியனுப்பி வைததானென்று கவீந்திரர் சொன்னர்.

அதன் பிறகு எதிலிஷாவினுடைய உத்தாரப்படிக்கு சூரிய ராஜா துற்புத்தி யினுலே சிவாஜி ராஜா அவர்கள இந்தக் காட்டு வழி வெகு கடினமாயிருக்கிறது. தாராளமா யிருக்கவேண்டுமென்று சங்கமேசுவர நகரத்திலே சிறிது சேனையை வைத்திருந்தாரே அந்த சேனையை சூரிய ராஜா சிறிது ஜனங்களோடு ராத்திரி யிலே போய் சுற்றிக்கொண்டார், அப்போது சிவாஜி ராஜா பாரிசத்து தானசித்து முதலான சர்தார் எல்லோரும் கர்ஜனைகள் பண்ணிக்கொண்டு ஆயுதங்கள் எடுத்துக்கொண்டு முஸ்தீப்பானுர்கள். அதிலே நீலகண்ட ராஜாவினுடைய பிள்ளை பிலாசி என்கிறவன் தன்னுடைய துரதிருஷ்டத்தினுலே சூரிய ராஜாவுக்கு ஜெயம் வரவேண்டுமென்று தான் யுத்தம பண்ணுமல் ஓடிப்போக வேண்டு மென்று நினைத்துக்கொண்டு கையிலிருக்கப்பட்ட கத்தியைப் போட்டுவிட்டு நடுங்கிக்கொண்டு பயந்தவனைப்போல் ஓடத்தலைப்பட்டான். அப்போது மல்லசுரன் என்கிறவன் தொடர்ந்து அவனை அடித்து அதட்டி உனக்கு நான் சகாயமாயிருக்கிறேன். நீ சேனுபதியாயிருந்து முன்னே வெகு சாமர்த்தியம் பேசினுயே! அதெல்லாம் இப்போது எங்கே போயிற்று சிவாஜி ராஜா உன் மனம்போல் உன்னை சவரட்சணை பண்ணியிருக்கும்போது சேனுபதியாயிருந்து கொண்டு நாம் சகியாதவர்களாயிருக்கப்பட்ட பேரை விட்டு விட்டு சத்துருவுக்கு ஜெயம் வரவேண்டுமென்று ஓடுகிருயா இது ஆச்சரியமல்லவோ! உனக்கு எப்படி வெட்கமில்லாமல் போய்விட்டது எனறு அவனைக் கயிற்றினுலே காலும் கையும் கட்டி பெரிய கல்லுக்கு இழுத்துக் கட்டிப்போட்டு தனக்கு எதிரே வைத்துக்கொண்டு சூரர்களைப் பார்த்து பயப்படாதீர்களென்று சொல்லி, தான் கையிலே பட்டாகத்தி யெடுத்துக்கொண்டு தானசித்து என்கிறவனும் மல்லசூரன் என்கிறவனும ராத்திரி வேளையிலே எதிரியினுடைய பாளையத்திலே புகுந்து அடிக்கத்தலைப்பட்டார்கள்.

சிவாஜிராஜாவினுடைய ஜனங்களெல்லோரும் எதிரியினுடைய ஜனங்களை அடிக்கும்போது அடே ஓடிப்போகாதீர்கள், நில்லுங்கள், இதோ கத்தியினுலே வெட்டுகிறேன், பாருங்கள், அடி அடி, பிடி பிடி, என்று இப்படியாய் சொல்லிக்

கொண்டு சண்டை பண்ணுகிறபோது கை போனவனும் கால் போனவனும், தலை போனவனும் இப்படியாய் ரெணகளம் நிறைந்து போயிற்று. அப்போது சூரிய ராஜா பாரிசத்து ஜனங்களெல்லோரும் ஓடிப்போனார்கள். அதன் பிறகு மல்லீசுரன் ஜெயபேரிகையடிக்கச்சொல்லி சிம்மனாதம் பண்ணினான்.

முப்பத்தி ஒன்ரும் அத்தியாயம்

அதன் பிறகு சிவாஜி ராஜா ராஜபுரத்திலேயிருந்து புறப்பட்டு சங்கமேசுவர நகரத்துக்கு வருகிறாரென்று சேதிகேட்டு மல்லசுரன் சேனையோடு கூட எதிரேபோய் உங்களுடைய தயவினாலே சத்துருவுடைய சேனையெல்லாம் அடித்து ஜெயித்தேன் என்று நீலகண்ட ராஜாவினுடைய பிள்ளை சேதியும் சொல்லி ராஜாவுக்கு நமஸ்காரத்தைப் பண்ணினான். அப்படிப்பட்டவனைப் பார்த்து வெகு சந்தோஷப்பட்டு வெகுமானங்களைப் பண்ணினான்.

அதற்குமேல் சூரிய ராஜா பண்ணின அபகாரத்தைக்கேட்டு ராஜாவுக்கு வெகுகோபம் வந்தது. அந்தக்கோபத்தை அடக்கிக்கொண்டு அரிக்காரன் உடனே சிறிது சமாசாரங்கள் சொல்லி சூரிய ராஜாவிடம் அனுப்பிவைத்தார். அவன்போய் சொன்னசேதி என்னவென்றால் எப்போதுபார்த்தாலும் எதிலிஷாவுக்கு சகாயம் பண்ணினாய். சிவாஜி ராஜாவுக்கு அபகாரத்தைப் பண்ணினாய். நல்லது இப்போது சங்கமேசுரத்திலே வைத்திருந்தசேனையை பயமில்லாமல் இராத்திரிவேளையில் வந்து விழுந்து அடித்தாய். இப்படி பண்ணின அபகாரத்தை எப்படிச் சகிப்பர். ஆனால் உன்னுடைய யோகத்தினாலே எல்லாம் ஜெயித்து உன்மேலே தயவு பண்ணினர். அது என்னவென்று சொல்லுகிறேன்.

மதம்பிடித்த யானையைப்போல் மகா பராக்கிரமத்தோடு இருக்கப்பட்ட ராஜா பல்லிவனத்து ராஜாவினுடைய ராஜ்யம் வாங்குவதற்கு சித்தமாயிருக்கிறார். ஆகையினால் நீ பயப்படாமல் பல்லிவனத்துக்கு வந்துசேர். உனக்கு என்ன பரவசம் வேண்டுமோ, அந்தப் பரவசத்தைத் தருகிறேன். நீ வராதுபோனால் அவனைப்போலே உன்னையும் பண்ணுவேன். அப்போது உன்னை ஒருவரும் ரெட்சிக்கமாட்டார்கள் என்று இவ்விதம் ராஜா சொல்லச் சொன்னாரென்று சொன்னான். அந்த சேதி கேட்டு அந்த அரிக்காரனை நீ முன்னே போ; நான் வருகிறேனென்று சேதி சொல் என்று சொல்லி அனுப்பிவைத்தான். அவன் வந்து ராஜாவுக்கு சேதி சொன்னான்.

அதற்குமேல் பல்லிவனம் தேசமெல்லாம் கைவசம் பண்ணிக்கொண்டு யாருக்கு எந்த தயவு பண்ணவேண்டுமோ அந்த தயவு பண்ணி யாரை சிட்சிக்க வேண்டுமோ அப்படி சிட்சை பண்ணி அந்த தேசத்திலேயிருக்கப்பட்ட பிராமணர், வைசியர், சத்திரியர், சூத்திரர், வியாபாரிகள், வர்த்தகர், தச்சன்,

கொல்லன் முதலான பேர்களெல்லாம் பயத்தினாலே ஊரைவிட்டு ஓடிப்போய் இருந்தவர்களெல்லோரும் திரும்பி தத்தம் ஊருக்கு வந்துசேர்ந்து அவரவர் முன்னைப்பார்க்க அதிக ஆதாயத்தை அடைந்து சந்தோஷமாயிருந்தார்கள்.

அதற்குமேல் அவர்களையெல்லாம் ரெட்சிக்கவேண்டிய யோக்கியமாயிருக்கப்பட்ட சீர்துருக்கமென்று ஒரு பெரிய பர்வதம்; அந்த மலைமேலே கல்தச்சரை விட்டு மிக உயரமான கோட்டையைக் கட்டி அந்தப் பிராந்தியத்திற்கு பூஷணமாயிருக்கப்பட்டதென்று அந்தக் கோட்டைக்கு மண்டனகெடி என்று பெயர்வைத்து, அந்தத் துருக்கம் ரெட்சிப்பதற்கு சமர்த்தனாய் ஒரு அதிகாரியையும் சிறிது சேனையையும் வைத்துவிட்டு அதற்குமேல் சூரியராஜாவினுடைய சிங்காரபுரம் வாங்கவேண்டுமென்று புறப்பட்டாரென்று கவீந்திரர் சொன்னதை பிராமணர் கேட்டு அவர் கேட்டது, முன்னேதானே அந்த சிங்காரபுரத்தை வாங்கலாமே, அப்படி வாங்காமல் வெகு தயவு பண்ணி சூரியராஜாவுக்கு அபயத்தைக் கொடுக்கிறோமென்று எந்தக் காரணத்தினாலே சொல்லி அனுப்பி வைத்தார்.

அது சொல்லவேண்டுமென்று கேட்டதற்கு கவீந்திரர் சொன்னது; முன்னே சிவாஜிராஜா ஜெயவல்லி என்கிற நகரத்தை வாங்கினவுடனே ஈசுவரனாயிருக்கப்பட்ட சிவாஜி ராஜாவுக்கு இந்த சூரியராஜா தன்னுடைய ராஜ்யத்தை தன்னுடைய சுவாதீனமாயிருக்கவேண்டுமென்று யோசனை பண்ணி நான் உமக்கு விலைக்கு வாங்கின பிள்ளையாக்கும். உம்முடைய குலாமனென்று காகிதம் எழுதி அனுப்பிவைத்தான். அதனாலே அன்றைய முதற்கொண்டு நமக்குச் சரணமாய் அடைந்தவனென்று அவனைக்காப்பாற்றிக்கொண்டுவந்தார். அவனும் ராஜாவினுடைய சேனைக்கு சிறிது இடங்களிலே சகாயமும் பண்ணிக்கொண்டு வந்தான்.

அதற்குமேல் கிராசாரத்தினாலே துற்புத்தி தோன்றி வெகு கடினமாயிருக்கப்பட்ட காட்டிலே இருக்கிறோமென்று கர்வத்தினாலே சத்துருவாயிருக்கப்பட்ட எதிலிஷர்வுக்கு கண்டும் காணாமலும் சகாயத்தைப் பண்ணிக்கொண்டு வந்தான். அப்படிப்பட்ட அபராதங்களை பண்ணினாலும் முன்னே நமக்கு சரணமாய் வந்தவனுக்கு நாம் பிடிக்கலாகாதென்று அவன் மேலே போகவில்லை. எப்போது மரியாதையோடு மனிதனைவிட்டு அழைத்தனுப்பியதற்கு வராமல் இருந்தபடியினாலே ராஜாவுக்கு கோபம் வந்து பதினையாயிரம் காலாட்கள் ஜனத்தோடு தான் பல்லக்கிலே உட்கார்ந்துகொண்டு சாற்வர் என்கிற புரத்துக்கு வந்து சிங்காரபுரத்துக்குச் சமீபமாய் போகும்போது ராஜா வரும் சேதி சூரியராஜர் கேட்டு விசனத்தோடு தனக்கு சகியாளாயிருக்கப்பட்ட பேரை அழைத்துச் சொன்னது; மகாபாகுவாயிருக்கப்பட்ட சிவாஜிராஜா இந்த சிங்காரபுரம் வாங்க வேண்டுமென்று சமீபத்திலே வந்துவிட்டார். அவர் மகாபராக்கிரமியாயிருக்கப்

பட்டவர். அவரோடு நாம் யுத்தம் பண்ணமாட்டோம் என்று யோசனைபண்ணி ஓடிப்போய்விட்டானென்று கவீந்திரர் சொன்னதைக்கேட்டு பிராமணர் கேட்டது; மகாசூரனுயிருக்க யுத்தத்திலேயும் சமர்த்தனுயிருக்க சைய பர்வதம் வரைக்கும் அவனுடைய ஆக்ஞைகள் நடந்துகொண்டிருக்க பூர்வமாயிருக்கப்பட்ட சிம்மாசனத்தை அடைந்திருக்க சமுத்திரம் வரைக்கும் சுவாதீனமாயிருக்க தலைமுறை தலைமுறையாய் சூரராயிருக்கப்பட்ட சேனையோடு ஒருவராலும் ஜெயிக்கப்படாமல் சாத்திர தர்மம் தெரிந்தவனுயிருக்கப்பட்டவன் சிவாஜி ராஜாவோடு ஏன் சண்டை போடவில்லை என்று கேட்டான்.

அதற்குக் கவீந்திரர் சொன்னது; சிவாஜிராஜா சங்கமேசுவர நகரத்தி லிருந்து பல்லிவனத்துக்குப் போகும்போது அப்போது புத்தியீனனுயிருக்கப்பட்ட சூரியராஜா சிம்மத்துக்குச் சமானமாய் சூரர்களாயிருக்கப்பட்ட தன்னுடைய சேனுபதிகளை அழைத்து வைத்துக்கொண்டிருந்தான். அப்போது யுத்தப் பிரசங்கம் வரவில்லையென்று தன்னுடைய சேனுபதிகளுக்கு உத்தாரம் கொடுத்து அவரவர் ஊருக்குப் போகச்சொன்னுர். இப்போது இருந்தாற்போலிருந்து ஒருவருக்கும் தெரியாமல் சிவாஜிராஜா வந்தபடியினுலே தன்னுடைய சேனுபதிகளை அழைப்பதற்கு முடியாமல் போனபடியினுலே வெகு விசனத்தோடு யுத்தம் பண்ணுமல் ஓடிப்போய்விட்டான்.

முப்பத்தி இரண்டாம் அத்தியாயம்

அவன் ஓடிப்போன சேதி ராஜா கேட்டு வெகு அசக்கியமாயிருக்க, காட்டிலே பிரவேசித்து சிங்காரபுரத்துக்கு வந்து ஒருவராலும் ஜெயிக்கப்படாமல் இருக்கப்பட்ட நகரத்தைப் பார்த்து அவனுடைய சிம்மாசனத்தையும் காலாலே மிதித்து சூரியராஜா ஓடிப்போனுன். பார்த்தாயா கையிலே அகப்படவில்லை யென்று எண்ணிக்கொண்டு அதற்குமேல் அந்த நகரத்து ஜனங்களுக்கெல்லாம் அபயத்தைக் கொடுத்தார். ஓடிப்போன ஜனங்களெல்லோரும் திரும்ப வந்து எப்போதும்போல் சுகமாயிருந்தார்கள். அதன் பிறகு அந்த ராஜ்யத்தை திரும்ப பாஸ்கரனுக்குக் கொடுத்து காத்து நாளானபடியினுலே சிவாஜிராஜா அந்த சிங்காரத்திலே தானேயிருந்தாரென்று புத்திமனத்தராயிருக்கப்பட்ட பிராமணருக்கு கவீந்திரர் சொன்னுர்.[1]

1. இதற்கு மேல் தொடர்ச்சி வடமொழியிலும் தமிழாக்கத்திலும் கிடைக்கவில்லை.

PATHYĀPATHYAM

(Food, Prescribed & Proscribed)

FIRST PART

By

VAIDYA VISĀRADA

C. RAJARAJESVARA SARMA

Junior Research Officer,

Central Council of Ayurvedic Research, Sarasvati Mahal, Thanjavur

(Formerly Professor & Physician of

Sri Venkataramana Ayurvedic College & Dispensary, Madras)

Published by

Thiru N. KANDASWAMY PILLAI,

Honorary Secretary,

FOR THE ADMINISTRATIVE COMMITTEE OF

THE TANJORE MAHARAJA SERFOJI'S SARASVATI MAHAL LIBRARY,

THANJAVUR.

Saka 1894 Price Re. One A. D. 1972

பத்தியமும் அபத்தியமும்

(முதற்பகுதி)

ஆசிரியர்:

வைத்திய விசாரத

சி. இராஜராஜேச்வர சர்மா,

ஆயுர்வேத ஆராய்ச்சியாளர்,

மத்திய அரசாங்க ஆயுர்வேத நூல் ஆராய்ச்சித் துறை,

ஸரஸ்வதி மஹால், தஞ்சாவூர்.

**(முன்னுள் வெங்கடரமணு ஆயுர்வேத கலாசாலை ஆசிரியரும்
ஷை வைத்தியசாலை வைத்தியரும்)**

தஞ்சை ஸரஸ்வதி மஹால் நூல்நிலைய நிர்வாகக் குழுவிற்காக

கௌரவக் காரியதரிசி,

திரு. நீ. கந்தசாமிப் பிள்ளை அவர்களால்

வெளியிடப்பட்டது.

ஸ்ரீ வாணீ விலாஸ் அச்சகம், ஸ்ரீரங்கம்.

சகம் 1894 விலை ரூ. 1-00 **கி. பி. 1972**

PREFACE

This is the fifth of the series of pamphlets on Health and Hygiene published through our Library Journal and released as off prints. Two of the four earlier tracts, entitled *Āyurvedopadeśa*, dealt with the rules of healthy life to be observed in one's daily routine, one entitled *Garbhiṇi Rakśa*, with the rules of maternity and the other, called *Kaumāra Bhṛtya*, with the care of children. The topic taken up next under the heading, *Pathyā Pathya* is meant to set forth, at a practical level, the basic principles of food and nutrition elaborating on the healthy and the unhealthy qualities of the several articles of food and drink in common usage. The first part of this book, which is now published, deals with grains, pulses varieties of meat and fruits. The next part which will follow will be devoted to vegetables, edible roots and leaves and articles of drink like milk, honey etc.

The treatment of the topics by Vaidya Viśārada, Thiru C. Rajarajeswara Sarma in his highly commendable manner, is as authoritative as it is simple and clear. The quotations from the standard classics of Āyurveda make the compilation authoritative and the lucid exposition of the subject matter in easy Tamil brings the classical knowledge within the easy reach even of the lay man. The work being the first of its kind, the author deserves our sincere thanks for his service and our hearty congratulations for his achievement. We have no doubt that, like the previous booklets of this series, this one will be heartily welcomed and that the next one will be eagerly awaited.

N. KANDASWAMY,
Honorary Secretary,
T. M. S. S. M. Library.

Thanjavur
30—5—1972

॥ श्रीः ॥

முன்னுரை.

"षट्त्रिंशतं सहस्राणि रात्रीणां हितभोजनः ।
जीवत्यनातुरो जन्तुः ... ..." ॥ —चरकसंहिता

"இதமான உணவை உட்கொள்ளும் மனிதன் முப்பத்தாறாயிரம் இரவுகள் (நூறு வருடங்கள்) நோயற்றவனாக வாழ்கின்றான்" என்னும் சரகாசார்யரின் பொன்மொழி இதமான உணவின் பெருமையை எடுத்துக்கூறுகின்றது.

ஆகவே அவரவர்நிலைக்கேற்ற உணவையே தேர்ந்தெடுத்துப் பயன்படுத்துவதற்குதவுமாறு உணவுப்பொருள்களின் குணங்களை விளக்கும் பகுதிகளை ஆயுர்வேதநூற்களான சரக ஸம்ஹிதா, ஸுச்ருத ஸம்ஹிதா முதலிய பழைய நூல்களிலிருந்தும், பாவபிரகாசம், சாலிக்கிராம நிகண்டு போன்ற நவீன நூல்களிலிருந்தும் தேர்ந்தெடுத்து, ஒன்றுகூட்டி, வரிசைப்படுத்தி, எல்லோருக்கும் பயன்படுமாறு விரிவான மொழிபெயர்ப்புடன் "பத்தியாபத்தியம்" என்ற பெயரால் வெளியிடக்கருதி இதனை எழுதலானேன்.

இந்நூலின் முதற்பகுதியை இப்பொழுது பேரன்புடன் வெளியிட்டுதவிய தஞ்சை ஸரஸ்வதி மஹால் கார்யதரிசி உயர்திரு. N. கந்தசாமி பிள்ளை அவர்களுக்கும், மேற்படி நூலகக்காப்பாளர் உயர்திரு. V. கோபாலய்யங்கார், M.A., அவர்களுக்கும், இதைத் தொகுப்பதில் பெரிதும் வழிகாட்டி ஊக்குவித்துதவிய எனது குரு, உயர்திரு. V. S. வெங்கடஸுப்ரஹ்மண்ய சாஸ்திரிகள் அவர்களுக்கும், தெலுங்கைத் தாய்மொழியாகக் கொண்ட எனக்கு இந்தத் தமிழ்மொழிபெயர்ப்பில் உதவிபுரிந்த நண்பர் புலவர் திரு. S. இராமலிங்கம் பிள்ளை அவர்களுக்கும் என் நன்றியைத் தெரிவித்துக்கொள்ளுகிறேன்.

ஸரஸ்வதி மஹால்,
தஞ்சாவூர்.

C. ராஜராஜேச்வர சர்மா.

தேங்காயின் குணம்—

नालिकेरं गुरु स्निग्धं पित्तघ्नं स्वादुशीतलम् ।
बलमांसप्रदं हृद्यं बृंहणं वस्तिशोधनम् ॥ — सुश्रुतसंहिता

विशेषतः कोमलनारिकेलं निहन्ति पित्तज्वरपित्तदोषान् ।
तस्याम्भः शीतलं हृद्यं दीपनं शुक्रलं लघु ।
पिपासापित्तजित्स्वादु वस्तिशुद्धिकरं परम् ॥ — भावप्रकाशः

தேங்காய்—எளிதில் ஜீர்ணமாகக்கூடியதல்ல. நெய்ப்புடையது. பித்தத்தை அதிகப்படுத்தும். இனிப்பானது. குளிர்மையானது. வலிமை, சதை இவற்றை வளர்க்கும். இதயத்திற்கு நலம் செய்யும். உடம்பைத் தேற்றும். மூத்திரப்பையை சுத்தம் செய்கிறது. (ஸுச்ருதஸம்ஹிதா)

இளநீர்த்தேங்காய்—பித்தஜ்வரம், பித்தத்தினுண்டாகும் நோய்கள் இவற்றை விசேஷமாகக் கண்டிக்கும்,

இளநீர்—குளிர்மையானது. இதயத்திற்கு நன்மை செய்யும். பசித் தீயைத் தூண்டும். ஆண்மையைப் பெருக்கும். எளிதில் ஜீர்ணமாகும். விடாய், பித்தம் இவற்றைப் போக்கும். இனிப்பானது. மூத்திரப்பையை சுத்தம் செய்வதில் சிறந்தது. (பாவபிரகாசம்)

அத்திப்பழத்தின் குணம்—

तर्पणं बृंहणं फल्गु गुरु विष्टम्भि शीतलम् ॥ —चरकसंहिता

அத்திப்பழம்—திருப்தியைத் தரும். உடலைத் தேற்றும். எளிதில் ஜீர்ணமாகக்கூடியதல்ல. வயிற்றுப்பொருமலை உண்டாக்கும். குளிர்மையானது. (சரகஸம்ஹிதா)

இலுப்பைப்பழத்தின் குணம்—

फलं शीतं गुरु स्वादु शुक्रलं वातपित्तनुत् ।
अहृद्यं हन्ति तृष्णास्रदाहश्वासक्षतक्षयान् ॥ — भावप्रकाशः

இலுப்பைப் பழம்—குளிர்மையானது. எளிதில் ஜீர்ணமாகக்கூடியதல்ல. இனிப்பானது. விந்துவை வளர்க்கிறது. வாயு பித்தம் இவற்றைப் போக்குகிறது. இதயத்திற்கு இதமானதல்ல. விடாய், ரக்தத்தைப்பற்றிய நோய், எரிச்சல், இழைப்பு, ரக்தத்துடன் கூடிய இருமல், க்ஷயம் இவற்றைப் போக்குகிறது. (பாவபிரகாசம்)

வேப்பம் பழத்தின் குணம்—

निम्बस्य पक्वं मधुरं सतिक्तं स्निग्धं फलं शोणितपित्तरोगे ।
कफे प्रशस्तं नयनामयघ्नं क्षतक्षयघ्नं गुरु पिच्छिलं च ॥ —पथ्यापथ्यविबोधः

வேப்பம் பழம்—கசப்பு, இனிப்புச் சுவைகளையுடையது. நெய்ப்புள்ளது. ரக்தபித்தம் (கண், காது, மூக்கு, வாய், மலதுவாரங்கள், மயிர்க்காம்புகள் இவற்றின் வழியாக ரக்தம் கசிதல்) கபம் இவற்றில் சிறந்தது கண் நோய் ரக்தத்துடன் கூடிய இருமல், க்ஷயம் இவற்றைப் போக்கும். எளிதில் ஜீர்ணம் ஆகாது. பிசுபிசுப்புள்ளது. (பத்தியாபத்தியவிபோதம்)

நறுவலிப்பழத்தின் குணம்—

श्लेष्मातकः कटुहिमो मधुरः कषायः
स्वादुश्च पाचनकरः कृमिशूलहारी ।
आमास्रदोषमलरोधबहुव्रणार्ति-
विस्फोटशान्तिकरणः कफकारकश्च ॥ — भावप्रकाशः

நறுவலிப்பழம்—கார்ப்பு, இனிப்பு, துவர்ப்பு ஆகிய சுவைகளையுடையது. குளிர்மையானது. ருசியைத் தருகிறது. உட்கொண்ட உணவை ஜீர்ணமாகும் படிச்செய்கிறது. கிருமி, வயிற்றுவலி, அஜீர்ணம், ரக்தத்தைப்பற்றிய நோய், மலச்சிக்கல், பலவிதமான விரணங்கள், கொப்புளம் ஆகிய இவற்றைப் போக்குகிறது. கபத்தை உண்டாக்குகிறது. (பாவபிரகாசம்)

முறளம்பழத்தின் குணம்—

... ... प्रियालं च बृंहणं गुरु शीतलम् ।
दाहक्षतक्षयहरं रक्तपित्तप्रसादनम् ।
स्वादुपाकरसं स्निग्धं विष्टम्भि कफशुक्रकृत् ॥ —अष्टाङ्गहृदयम्

... ... सरं मरुत्पित्तदाहज्वरतृषापहम् । —भावप्रकाशः

முறளம்பழம்—உடம்பைத் தேற்றுகிறது. எளிதில் ஜீர்ணமாகக்கூடியதல்ல. குளிர்மையானது. எரிச்சல், ரக்தத்துடன் கூடிய இருமல், க்ஷயம் இவற்றைப் போக்குகிறது. ரக்தத்தையும், பித்தத்தையும் தெளிவுபடுத்தும், சுவையிலும், ஜீர்ணமான பின்பும் இனிப்புத் தன்மையை அடைவது. நெய்ப்புடையது. வயிற்றுப்பொருமலை உண்டுபண்ணுகிறது. கபம், விந்து இவற்றை வளர்க்கிறது. (அஷ்டாங்கஹிருதயம்)

மலச்சிக்கல், வாயு, பித்தம், எரிச்சலுடன்கூடிய ஜ்வரம், விடாய் இவற்றைப் போக்குகிறது. (பாவபிரகாசம்)

முறளம்பழப் பருப்பு முதலியவற்றின் குணம்—

प्रियालमज्जा मधुरो वृष्यः पित्तानिलापहः ।
वैभीतको मदकरः कफमारुतनाशनः ॥
कषायमधुरो मज्जा कोलानां पित्तनाशनः ।
तृष्णाच्छर्द्यनिलघ्नश्च तद्वदामलकस्य च ॥ — सुश्रुतसंहिता

முறளம்பழப் பருப்பு—இனிப்பானது' ஆண்மையை வளர்க்கும். பித்தம், வாயு இவற்றைக் கண்டிக்கும்.

தான்றிப் பருப்பு—வெறியை உண்டாக்கும். கபம், வாயு இவற்றைப் போக்கும்.

இலந்தைப் பருப்பு—துவர்ப்பு, இனிப்பு ஆகிய சுவைகளைக் கொண்டது. பித்தத்தைக் கண்டிக்கும். விடாய், வாந்தி, வாயு இவற்றைப்போக்கும்.

நெல்லிப் பருப்பு—இலந்தைப் பருப்பின் குணங்களையுடையது. (ஸுச்ருதஸம்ஹிதா)

களா, சிறுகளா இவற்றின் குணம்—

करमर्द्दद्वयं त्वाममम्लं गुरु तृषापहम् ।
उष्णं रुचिकरं प्रोक्तं रक्तपित्तकफप्रदम् ।
तत्पक्वं मधुरं रुच्यं लघु पित्तसमीरजित् । — भावप्रकाशः

களாக்காய், சிறுகளாக்காய்—இவை இரண்டும் புளிப்புச் சுவையுடையவை. எளிதில் ஜீர்ணமாகக்கூடியவையல்ல. விடாயைப் போக்குகின்றன. வெப்பத்தை உண்டுபண்ணுகின்றன. ருசியைத் தருகின்றன. ரக்தம், பித்தம், கபம் இவற்றை வளர்க்கின்றன.

களாப்பழம், சிறுகளாப்பழம்—இவை இரண்டும் இனிப்பானவை. ருசியைத் தருகின்றன். எளிதில் ஜீர்ணமாகின்றன. பித்தம், வாயு இவற்றைக் கண்டிக்கின்றன. (பாவபிரகாசம்)

பழமுள்ளிப்பாலைப் பழத்தின் குணம்—

स्निग्धं स्वादु कषायं च राजादनफलं गुरु । — सुश्रुतसंहिता

क्षीरिकायाः फलं वृष्यं बल्यं स्निग्धं हिमं गुरु ।
तृष्णामूर्छामदभ्रान्तिक्षयदोषत्रयास्रजित् ॥ — भावप्रकाशः

பழமுள்ளிப்பாலைப்பழம்—நெய்ப்புடையது. இனிப்பு, கசப்புச் சுவைகளை உடையது. எளிதில் ஜீர்ணமாகக்கூடியதல்ல. (ஸுச்ருதஸம்ஹிதா)

ஆண்மையைப் பெருக்கும். வலுவுண்டாக்கும் நெய்ப்புடையது. குளிர்மையானது. விடாய், மூர்ச்சை, வெறி, மயக்கம், க்ஷயம், வாயு, பித்தம். கபம் ஆகியவற்றின் கோபம், ரக்தத்தைப்பற்றிய நோய் இவற்றைப் போக்கும் (பாவபிரகாசம்)

கோவைப்பழத்தின் குணம்—

बिम्बीफलं ... स्तन्यकृत् कफपित्तजित् ।
तृड्दाहज्वरपित्तासृक्कासश्वासक्षयापहम् ॥ — सुश्रुतसंहिता

बिम्बीफलं स्वादु शीतं ... ... । — भावप्रकाशः

கோவைப்பழம்—முலைப்பாலை வளர்க்கும் கபம், பித்தம் இவற்றைக் கண்டிக்கும். விடாய், எரிச்சல், ஜ்வரம், ரத்தபித்தம் (கண், காது, மூக்கு, வாய், மல துவாரங்கள் மயிர்க்காம்புகள் இவற்றின் வழியாக ரக்தம் கசிதல்) இருமல், இளைப்பு, க்ஷயம் இவற்றைப் போக்கும். (ஸுச்ருதஸம்ஹிதா)

கோவைப்பழம் இனிப்பானது. குளிர்மையானது. (பாவபிரகாசம்)

வாதுமைப் பழத்தின் குணம்—

वाताद उष्णः सुस्निग्धो वातघ्नः शुक्रकृद्गुरुः ॥

वातादमज्जा मधुरो वृष्यः पित्तानिलापहः ।
स्निग्धोष्णो कफकृन्नेष्टो रक्तपित्तविकारिणाम् ॥ — भावप्रकाशः

வாதுமைப்பழம்—வெப்பத்தை உண்டாக்கும். மிகவும் நெய்ப்புடையது வாயுவைக் கண்டிக்கும். விந்துவை வளர்க்கும். எளிதில் ஜீர்ணமாகாது.

வாதுமைப் பருப்பு—இனிப்பானது. ஆண்மையைப் பெருக்கும். பித்தம் வாயு இவற்றைப் போக்கும். நெய்ப்புடையது. வெப்பத்தை உண்டுபண்ணும். கபத்தை அதிகப்படுத்தும். ரக்தபித்தம் (கண், காது, மூக்கு, வாய், மல துவாரங்கள், மயிர்க்காம்புகள் இவற்றின் வழியாக ரக்தம் கசிதல்) என்ற நோயுள்ளவர்களுக்கு இதமானதல்ல, (பாவபிரகாசம்)

ஆக்ரோட் பழத்தின் குணம்—

अक्षोटकोऽपि वातादसदृशः कफपित्तकृत् । — भावप्रकाशः

ஆக்ரோட் பழம்—வாதுமைப் பழத்தின் குணங்களைக் கொண்டது. கபம், பித்தம் இவற்றை உண்டுபண்ணும். வாதுமைப் பழத்தின் குணம் முன்னதாகக் கூறப்பட்டுள்ளது. (பாவபிரகாசம்)

காட்டு வெள்ளரியின் குணம்—

चिर्भटं मधुरं रूक्षं गुरु पित्तकफापहम् ।
अनुष्णं ग्राहि विष्टम्भि पक्वं तूष्णं च पित्तलम् ॥ — भावप्रकाशः

காட்டு வெள்ளரிக்காய்—இனிப்பானது. நெய்ப்பற்றது. எளிதில் ஜீர்ணமாகக்கூடியதல்ல. பித்தம், கபம் இவற்றைக் கண்டிக்கும். வெப்பத்தை உண்டாக்காது. இளகிப்போகும் மலத்தைக்கட்டும். வயிற்றுப்பொருமலை உண்டுபண்ணும்.

காட்டு வெள்ளரிப்பழம்—வெப்பத்தை உண்டுபண்ணும். பித்தத்தை அதிகப்படுத்தும். (பாவபிரகாசம்)

முள் வெள்ளரியின் குணம்—

त्रपुसं लघु नीलं च नवं तृट्क्लमदाहजित् ।
स्वादु पित्तापहं शीतं रक्तपित्तहरं परम् ॥

तत्पक्वमम्लमुष्णं स्यात्पित्तलं कफवातनुत् ।
तद्बीजं मूत्रलं शीतं रूक्षं पित्तास्रकृच्छ्रजित् ॥ — भावप्रकाशः

இளசாகவும், சிறியதாகவும், நீலமாகவுமிருக்கும் முள் வெள்ளரிக்காய்—தண்ணீர்த்தாகம், ஓய்ச்சல், எரிச்சல் இவற்றைப் போக்கும். இனிப்பானது. பித்தத்தைக் கண்டிக்கும். குளிர்மையானது. ரக்தபித்தம் (கண், காது, மூக்கு, வாய், மலதுவாரங்கள், மயிர்க்காம்புகள் இவற்றின் வழியாக ரக்தம் கசிதல்) என்னும் நோயைப் போக்குவதில் சிறந்தது.

முள் வெள்ளரிப்பழம்—புளிப்பானது. வெப்பத்தை உண்டாக்கும். பித்தத்தை அதிகப்படுத்தும். கபம், வாயு இவற்றைக் கண்டிக்கும்.

முள் வெள்ளரி விரை—மூத்திரத்தைப் பெருக்கும். குளிர்மையானது. நெய்ப்பற்றது பித்தம், ரக்தத்தைப்பற்றிய நோய், நீர்ச்சுருக்கு இவற்றைப் போக்கும். (பாவபிரகாசம்)

கர்பூஜாப் பழத்தின் குணம்—

खर्बूजं मूत्रलं बल्यं कोष्ठशुद्धिकरं गुरु ।
स्निग्धं स्वादुतरं शीतं वृष्यं पित्तानिलापहम् ॥ —भावप्रकाशः

கர்பூஜாப்பழம்—மூத்திரத்தைப் பெருக்கும். வலிமையைக் கொடுக்கும். வயிற்றைச் சுத்திசெய்யும். எளிதில் ஜீர்ணமாகக்கூடியது. நெய்ப்புடையது. மிகவும் இனிப்பானது. குளிர்மையானது. ஆண்மையை வளர்க்கும். பித்தம், வாயு ஆகிய இவற்றைக் கண்டிக்கும். (பாவபிரகாசம்)

சேங்கொட்டைப் பழத்தின் குணம்—

भल्लातकस्य त्वङ्मांसं बृंहणं स्वादु शीतलम् ॥ —अष्टाङ्गहृदयम्

मेध्यं वह्निकरं हन्ति कफवातव्रणोदरम् ।
कुष्ठार्शोग्रहणीगुल्म शोफानाहज्वरक्रिमीन् ॥ —भावप्रकाशः

சேங்கொட்டையின் தோலும், சதையும்—உடம்பைத் தேற்றுகிறது. இனிப்பானது. குளிர்மையானது. புத்திக்கு நலம் செய்கிறது. பசித்தீயைத் தூண்டுகிறது. கபம், வாயு, விரணம், உதரம், (வயிற்றிலுண்டாகும் வீக்கம்) குஷ்டம், மூலம், நாட்பட்ட வயிற்றுப்போக்கு, குல்மம் (வயிற்றிலுண்டாகும் கட்டி) வீக்கம், வயிற்றுப் பொருமல் ஜ்வரம், கிருமி இவற்றைப் போக்குகிறது. (பாவபிரகாசம்)

தேற்றான் பழத்தின் குணம்—

कतकस्य फलं नेत्र्यं जलनिर्मलताकरम् ।
वातश्लेष्महरं शीतं मधुरं तुवरं गुरु ॥ —भावप्रकाशः

... ... कृच्छ्रशर्करामश्मरीं जयेत् । —धन्वन्तरिनिघण्टुः

தேற்றான்பழம்—கண்ணுக்கு நலம் செய்யும். ஜலத்தை சுத்தம் செய்யும். வாயு, கபம் இவற்றைக் கண்டிக்கும். குளிர்மையானது. இனிப்பு, துவர்ப்பு ஆகிய சுவைகளைக் கொண்டது. எளிதில் ஜீர்ணமாகாது. (பாவபிரகாசம்)

நீர்ச்சுருக்கு, மூத்திரப்பையில் விந்து கெட்டிப்பட்டு மணல்போலும், கற்போலுமாவது இவற்றைப் போக்கும். (தன்வந்தரி நிகண்டு)

அழிஞ்சில் பழத்தின் குணம்—

तत्फलं शीतलं स्वादु श्लेष्मघ्नं बृंहणं गुरु ।
बल्यं विरेचनं वातपित्तदाहक्षयास्रजित् ॥ —भावप्रकाशः

அழிஞ்சில் பழம்—குளிர்மையானது. இனிப்பானது. கபத்தைக் கண்டிக்கும். உடம்பைத் தேற்றும். எளிதில் ஜீர்ணமாகாது. வலுவுண்டாக்கும். மலத்தை வெளியேதள்ளும். வாயு, பித்தம், எரிச்சல், க்ஷயம், ரக்தத்தைப் பற்றிய நோய் இவற்றைப் போக்கும். (பாவபிரகாசம்)

மூலாம்பழத்தின் குணம்—

शीर्णवृन्तं तु सक्षारं पित्तलं कफवातजित् ।
रोचनं दीपनं हृद्यमष्ठीलाऽऽनाहनुल्लघु ॥ —अष्टाङ्गहृदयम्

மூலாம்பழம்—உவர்ப்பு, கார்ப்பு ஆகிய இவைகளைக் கொண்டது. பித்தத்தை அதிகப்படுத்தும். கபத்தையும், வாயுவையும் கண்டிக்கும். ருசியை உண்டுபண்ணும். பசித்தீயைத் தூண்டும். இதயத்திற்கு நலம் செய்யும் அஷ்டீலா (வயிற்றில் குழவிக்கல்போலுண்டாகும் ஒருவிதக் கட்டி) வயிற்றுப் பொருமல் இவற்றைப்போக்கும். (அஷ்டாங்கஹிருதயம்)

ஊவக்காய்க்கனியின் குணம்—

... ... पीलु तु पित्तलम् ।
कफवातहरं भेदि प्लीहार्शःक्रिमिगुल्मनुत् ।
सतिक्तं स्वादु यत्पीलु नात्युष्णं तत्त्रिदोषजित् ॥ — अष्टाङ्गहृदयम्

ஊவக்காய் கனி—பித்தத்தை அதிகப்படுத்தும். கபம், வாயு இவற்றைப் போக்கும். மலத்தை வெளியேற்றும். மண்ணீரல் நோய், மூலம், வயிற்றில் உண்டாகும் பூச்சி, குல்மம் (வயிற்றிலுண்டாகும் ஒருவித கட்டி) இவற்றை நீக்கும்.

சிறிது கைப்புச் சுவையுடன்கூடிய இனிப்புச் சுவையுள்ள ஊவைக்காய் கனி-வெப்பத்தை அதிகமாக உண்டாக்குவதல்ல. வாயு, பித்தம், கபம் ஆகிய மூன்று தோஷங்களையும் குறைக்கிறது. (அஷ்டாங்கஹிருதயம்)

மகிழம்பழத்தின் குணம்—

मधुरं च कषायं च स्निग्धं संग्राहि बाकुलम् ।
स्थिरीकरं च दन्तानां विशदं फलमुच्यते ॥ — सुश्रुतसंहिता

மகிழம்பழம்—இனிப்பு, துவர்ப்பு ஆகிய சுவைகளை உடையது நெய்ப்பு உள்ளது, இளகிப்போகும் மலத்தைக் கட்டுகிறது, பற்களுக்கு உறுதியை உண்டாக்குகிறது. பிசுபிசுப்பற்றது. (ஸுச்ருதஸம்ஹிதா)

வன்னிக்கனியின் குணம்—

शम्या गुरूष्णं केशघ्नं रूक्षम् ... ... । —अष्टाङ्गहृदयम्

வன்னிக்கனி—எளிதில் ஜீர்ணமாகக்கூடியதல்ல. வெப்பத்தை உண்டாக்குகிறது. கூந்தலை உதிரும்படி செய்கிறது. நெய்ப்பற்றது. (அஷ்டாங்க ஹிருதயம்)

சொத்தை களாப்பழத்தின் குணம்—

विकङ्कतफलं पक्वं मधुरं सर्वदोषजित् । —भावप्रकाशः

दीपनः कामलास्रघ्नः पाचनः पित्तनाशनः । —राजनिघण्टुः

... ... नेत्रपुष्पजित् । —शालिग्रामनिघण्टुः

சொத்தை களாப்பழம்—இனிப்பானது, வாயு, பித்தம், கபம் ஆகிய மூன்று தோஷங்களேயும் கண்டிக்கும். (பாவப்பிரகாசம்)

பசித்தீயைத்தூண்டும். காமாலை, ரக்தத்தைப்பற்றிய நோய் இவற்றை போக்கும் உணவை ஜீர்ணமாகும்படி செய்கிறது. பித்தத்தைக் கண்டிக்கும். (ராஜ நிகண்டு)

கண் பூவைப்போக்கும், (சாலிக்கிராம நிகண்டு)

ஆல்பகோடாவின் குணம்—

... ... रूच्यं मधुरमारकम् ।
पक्वमाशु जरां याति नात्युष्णं गुरु दोषलम् । —अष्टाङ्गहृदयम्

ஆல்பகோடா—ருசியை உண்டாக்கும். இனிப்பானது. பழுத்த ஆல்பகோடா எளிதில் ஜீர்ணமாகும். மிகுதியாக வெப்பத்தை உண்டுபண்ணுவதல்ல. சிறிது குருதணமுடையது. வாயு, பித்தம், கபம் இவற்றை சிறிது தூண்டிவிடும். (அஷ்டாங்க ஹிருதயம்)

தம்பரத்தம் பழத்தின் குணம்—

कर्मारकोऽम्ल उष्णश्च वातहृत्पित्तकारकः ।
पक्वस्तु मधुराम्लः स्याद्बलपुष्टिरुचिप्रदः ॥ —राजनिघण्टुः

தம்பரத்தங்காய் — புளிப்புச்சுவையுள்ளது. வெப்பத்தை உண்டுபண்ணுகிறது. வாயுவைக்கண்டிக்கிறது. பித்தத்தை உண்டாக்குகிறது.

தம்பரத்தம்பழம் — இனிப்பு, புளிப்பு ஆகிய சுவைகளேக்கொண்டது, வலிமையை உண்டுபண்ணுகிறது, உடம்பைத் தேற்றுகிறது. உணவில் ருசியை உண்டாக்குகிறது. (ராஜநிகண்டு)

பனிச்சப்பழத்தின் குணம்—

आमं कषायं संग्राहि तिन्दुकं वातकोपनम्।
विपाके गुरु संपक्कं मधुरं कफवातजित् ॥ — सुश्रुतसंहिता

பனிச்சக் காய்—துவர்ப்புச் சுவையுடையது. இளகிப்போகும் மலத்தைக் கட்டக்கூடியது. வாயுவைக் கண்டிக்கும். எளிதில் ஜீர்ணமாகக்கூடியதல்ல.

பனிச்சப்பழம்—இனிப்பானது. கபம், வாயு இவற்றைக் கண்டிக்கும். (ஸுச்ருதஸம்ஹிதா)

கொய்யாப்பழத்தின் குணம்—

पेरुकं तुवरं प्रोक्तं स्वाद्वम्लं कफकारकम् ।
शुक्लं वातपित्तघ्नं शीतलं च … … ॥ — शालिग्रामनिघण्टुः

கொய்யாப்பழம்—துவர்ப்பு இனிப்பு, புளிப்பு ஆகிய சுவைகளைக் கொண்டது. கபத்தை அதிகப்படுத்தும். விந்துவை வளர்க்கும். வாயு, பித்தம் இவற்றைக் கண்டிக்கும், குளிர்மையானது. (சாலிக்கிராமநிகண்டு)

முசுக்கட்டைச் செடிப்பழத்தின் குணம்—

तूदस्य तु फलं स्वादु बलवर्णाग्निवृद्धिकृत् । — धन्वन्तरिनिघण्टुः
तूदं पक्कं गुरु स्वादु हिमं पित्तानिलापहम् । — भावप्रकाशः

முசுக்கட்டைச் செடிப்பழம் — இனிப்பானது. வலிமை, நிறம், பசித்தீ இவற்றை வளர்க்கிறது. (தன்வந்தரி நிகண்டு)

(முசுக்கட்டைச்செடிப்) பழம் — எளிதில் ஜீர்ணமாகக்கூடியதல்ல. இனிப்பானது, குளிர்மையானது. பித்தம், வாயு ஆகியவற்றைக்கண்டிக்கிறது (பாவபிரகாசம்)

முந்திரிப்பழத்தின் குணம்—

काजूतकस्तु तुवरो मधुरोष्णो लघुः स्मृतः ।
धातुवृद्धिकरो वातकफगुल्मोदरज्वरान् ॥

कृमिव्रणाग्निमान्द्यानि कुष्ठं च श्वेतकुष्ठकम् ।
संग्रहण्यर्शआनाहान्नाशयेदिति कीर्तितः ॥ — निघण्टुरत्नाकरः

முந்திரிப்பழம்—துவர்ப்பு இனிப்பு ஆகிய சுவைகளையுடையது, வெப்பத்தை உண்டாக்குகிறது. எளிதில் ஜீர்ணமாகக்கூடியது. ரக்தம் முதலிய தாதுக்களை

வளர்க்கிறது. வாயு, கபம், குல்மம் (வயிற்றிலுண்டாகும் ஒருவிதக்கட்டி) உதரம் (வயிற்றிலுண்டாகும் ஒருவித வீக்கம்) ஜ்வரம், வயிற்றிலுண்டாகும் பூச்சி, புண், பசித்தீக்குறைவு, குஷ்டம், வெண்குஷ்டம், நாட்பட்ட வயிற்றுப்போக்கு, மூலம், உப்புசம் ஆகியவற்றைப் போக்குகிறது. (நிகண்டு ரத்னாகரம்)

முந்திரிப்பருப்பு—நெய்ப்புடையது வலுவை உண்டாக்குகிறது, விந்துவை வளர்க்கிறது. எளிதில் ஜீர்ணமாகக்கூடியதல்ல.

வேர்க்கடலையின் குணம்—

मण्डपी मधुरा स्निग्धा वातला कफकारिका ।
ग्राहिका बद्धवर्चाश्च तत्तैलं तद्गुणं स्मृतम् ॥ —शालिग्रामनिघण्टुः

வேர்க்கடலை—இனிப்பானது. நெய்ப்புடையது. வாயு, கபம் இவற்றை (உண்டாக்கும். இளகிப்போகும் மலத்தைக்) கட்டக்கூடியது. மலச்சிக்கலை உண்டுபண்ணும்.

வேர்க்கடலை எண்ணெய்யும்—மேற்கூறப்பட்ட குணங்களைக்கொண்டது. (சாலிக்கிராமநிகண்டு)

பிஸ்தாப்பருப்பின் குணம்—

निकोचकं गुरु स्निग्धं वृष्योष्णं धातुवर्धनम् ।
रक्तप्रसादनं स्वादु बल्यं पित्तकरं मतम् ॥
तिक्तं सरं च ... ... । —निघण्टुरत्नाकरः

பிஸ்தாப்பருப்பு—எளிதில் ஜீர்ணமாகாது. நெய்ப்புடையது. ஆண்மையை வளர்க்கும். வெப்பத்தை உண்டுபண்ணும். ரக்தம் முதலிய தாதுக்களை வளர்க்கும். ரக்தத்திற்குத் தெளிவைக் கொடுக்கும். இனிப்பு, கைப்புச் சுவைகளுடையது. வன்மை, பித்தம் இவற்றை உண்டாக்கும். மலச்சிக்கலை நீக்குகிறது. (நிகண்டுரத்தினகரம்)

கசகசாவின் குணம்—

खस्खसो मधुरः पाके कान्तिवीर्यबलप्रदः । —राजनिघण्टुः

खसबीजानि बल्यानि वृष्याणि सुगुरूणि च ।
जनयन्ति कफं तानि शमयन्ति समीरणम् ॥ —भावप्रकाशः

கசகசா—ஜீர்ணமான பின்பு இனிப்புத் தன்மையைக் கொள்ளுவது. ஒளி, விந்து, வலு இவற்றை உண்டாக்குகிறது. (ராஜநிகண்டு)

கசகசா—வன்மையை உண்டுபண்ணுகிறது. ஆண்மையை வளர்க்கிறது. எளிதில் ஜீர்ணமாகக்கூடியதல்ல. கபத்தை உண்டாக்குகிறது. வாயுவைக் குறைக்கிறது. (பாவபிரகாசம்)

திராக்ஷை முதலியவை காய்ந்தவைதான் சிறந்தவை—

द्राक्षाबिल्वशिवादीनां फलं शुष्कं गुणाधिकम् । — भावप्रकाशः

திராக்ஷை, வில்வம், கடுக்காய் மரம் முதலியவற்றின் கனி நன்றாகப் பழுத்து உலர்ந்தது அதிக குணமுடையது. (பாவபிரகாசம்)

உபயோகிக்கத்தக்க கனி—

फलेषु परिपक्वं यत् गुणवत्तदुदाहृतम् ।
बिल्वादन्यत्र विज्ञेयमामं तद्धि गुणोत्तरम् ॥ — सुश्रुतसंहिता

கனிகளில் வில்வப்பழத்தைத் தவிர்த்து மற்றவை நன்றாகப் பழுத்தவை தாம் குணமுள்ளவை. வில்வத்தின் பிஞ்சு தான் குணத்தில் சிறந்தது. (ஸுச்ருதஸம்ஹிதா)

உபயோகிக்கத்தகாத கனி—

व्याधितं कृमिजुष्टं च पाकातीतमकालजम् ।
वर्जनीयं फलं सर्वमपर्यागतमेव च ॥ — सुश्रुतसंहिता

நோயுற்றதும், பூச்சி பிடித்ததும், மிகவும் பழுத்துப்போனதும், அதற்கேற்ற காலத்தைத் தவிர்த்து மற்ற காலங்களில் உண்டானதும், நன்றாகப் பழுக்காததுமான கனியை விட்டுவிட வேண்டும். (ஸுச்ருதஸம்ஹிதா)

NIRŪPAṆA GUCCHA

PART I

(Nīlakaṇṭha Kulālavara Caritra – Nīlabhilla Caritra –
Kirātārjuniya, Pañcākṣarī Vibhūti Śivāratri,
and Umāmaheśvara Vrata – Nirūpaṇas)

BY

MAHĀRĀJA SERFOJI

EDITED BY

T. R. BHIMA RAO,
Marathi Pandit,
Sarasvati Mahal Library, Thanjavur.

PUBLISHED BY

N. KANDASWAMY PILLAI,
Honorary Secretary.

FOR THE ADMINISTRATIVE COMMITTEE OF
THE TANJORE MAHARAJA SERFOJI'S SARASVATI MAHAL LIBRARY,
THANJAVUR.

Śaka 1894 A. D. 1972

Price Rs. 1–25

॥ श्रीः ॥

॥ निरूपण गुच्छ ॥

(भाग-१)

श्री शरभोजी महाराज विरचित

[नीलकण्ठ कुलालवर चरित्र, नीलभिल्ल चरित्र, किरातार्जुनीय, पंचाक्षरी विभूति शिवरात्री, उमामहेश्वरव्रत निरूपणें]

संपादक :

टि. आर. भीमराव,

मराठी पंडित, सरस्वतीमहाल ग्रंथालय, तंजावूर.

प्रकाशक :

नी. कन्दस्वामि पिल्लै

सन्माननीय चिटणीस, सरस्वतीमहाल ग्रंथालय, तंजावूर.

शक १८९४ किंमत रु० १-२५ इसवी सन् १९७२

निरूपणांचे अनुक्रमणिका

क्रमांक	चरित्रें		पानें
१	नीलकण्ठ कुलालवर चरित्र	...	१–११
२	नील भिक्षु चरित्र	...	१२–२२
३	किरातार्जुनीय निरूपण	...	२३–३२
४	पंचाक्षरी विभूती शिवरात्री निरूपण	...	३३–३९
५	उमामहेश्वर व्रत निरूपण	...	४०–४६

PREFACE

One of the major contributions of Marathi Literature to Hindu Culture is the pattern of compositions called *Harikatha Nirupana*. The exposition of the moral, philosophical and devotional episodes from Puranas, Itihasas and local traditions, in a stirring and emotional manner, through the medium of sweet poetical and musical compositions, so as to combine entertainment with instruction, constitutes the *Nirupana*. This kind of Literature was first composed and such expositions were first practised by the poets and religious exponents of Maharashtra, but was developed and perfected and practised on a larger scale in the South. Marathi, in which this vehicle of religious instruction originated, Tamil with its hoary antiquity and vast literature, Telugu with its age-long musical tradition, a veritable Triveni of languages, kept in full flow perennially by Sanskrit with its showers of religious themes, have rendered fertile the cultural field of Tanjore during the period from the 16th to the 19th century. The rich treasures of Art and Literature left behind by the great Chola monarchs, the reign of the Telugu Naik kings and of the Marathi rulers, who were all great patrons of men of letters and artists, besides many of them being poets themselves, have created the most congenial atmosphere in which the *Kalakshepa* (*Nirupana*) cult attained a high degree of perfection.

Among the many authors who have contributed towards the perfection of this art, Rajah Serfoji's name stands unique. A profound master of music, both Eastern and Western, a versatile scholar in numerous languages, Indian and European, a writer of great eminence in Sanskrit and Marathi, an ardent votary of his own religion with a liberal outlook of tolerance towards those of others, Rajah Serfoji stands out as an illuminating star shining in the horizon of letters, far above the domain of earthly politics. Among his great contributions to Literature may be cited many musical expositions of the *Nirupana* type. Five of them, originally published in the Journal of the Saraswati Mahal Library are collected together

as off-prints in this small volume. This is only meant to rouse the thirst of the readers which will be quenched with further publications to be continued as a series in forthcoming numbers of the Journal.

The first of these works *Nilakantha kulalavara Charitra*[1] expounds the thrilling story of Tirunilakantha Nayanar, a very famous devotee of Lord Sri Nataraja, widely known in Tamil Nadu. The second *Nilabhilla Charita*[2] describes the unparallelled devotion of the saintly hunter-chieftain *Kannappa Nayanar* towards Lord Siva. The heroes of these Nirupanas are two among the sixty four Saints of Tamil Nadu, honoured and worshipped as *Nayanmars* and their religious and spiritual experiences are narrated at length in the great Tamil epic "*Tiruthondar Puranam*". The treatment of these two episodes illustrate Rajah Serfoji's intimate acquaintance with and admiration for the culture, literature and religion of the Tamils.

The three other Nirupanas included here exemplify how Rajah Serfoji was equally at home with the themes elaborated in the Puranas and Itihasas in Sanskrit. In the *Kiratarjuniya Nirupana*,[3] the royal author deals with the story of Arjuna in penance and his encounter with Lord Siva in the disguise of a hunter, resulting in the gift of the divine weapon *Pasupata* by the Lord to the Pandava prince. The theme is taken from the Vana Parva of the Mahabharata. Three episodes, telescoped into one narrative told by Sage Agastya to a king named Virasena, in the Skanda Purana, are developed in *Sri Panchakshari Vibhuti Sivaratri Nirupana*[4] expounding respectively the glory of the great Five-lettered Mantra of Lord Siva, the boundless prosperity accruing by wearing the holy ashes and the spiritual benefits obtainable by piously observing *Sivaratri*. The last work namely *Umamahesvara Vrata Nirupana*,[5] owing its origin to *Sivarahasya*, narrates the manner of practising the religious observance of Uma Mahesvara Vrata and illustrates, with several episodes the matchless benefits attained by several Gods and Sages by practising it. The attractive manner of Serfoji's descriptions, the charming and elegant style, the astoundingly large

---

1. Ms. No. D 962,
2. Ms. No. D 963,
3. Ms. No. D 961,
4. Ms. No. D 964,
5. Ms. No. D 960.

variety of metres in the Slokas and of the Ragas in the songs employed by him and, more than all, the religious fervour characterizing the Nirupanas leave the reader or the spectator spell-bound.

To Thiru N. Kandaswamy Pillai, the Honorary Secretary, T. M. S. S. M. Library, I express my profound gratitude for having conferred on me the honour of editing these works for the Library. I am deeply indebted to Prof. V. Gopala Iyengar, M. A. the Librarian, for having aroused and kept up my enthusiasm, with unfailing help, in publishing the works of Raja Serfoji.

T. M. S. S. M. Library,
Thanjavur, 25—7—72.

T. R. BHEEMA RAO,
Marathi Pandit.

॥ छंद ॥

मुनि पदांबुजा नमुनि तो वदे ।
स्वमनि हर्षुनी भजनि भाव दे ।
भव रिझो कृपा भवत तो मला ।
भवचि हा असो भव्य कोमला ॥ १ ॥

ज्ञाता तो मुनिराज दिव्य मधुरा माता वदे राजया ।
दाता तूं समरीं जिणोनि रिपु तें आतांचि लाहे जया ॥
श्वेतावीण महीसि पालनकरीं ताता भल्या आदरें ।
कांता पुत्र सुहृद्गणा सहित धीमन्ता सुखें नांदरे ॥

असें बोलतां तत्क्षणीं वीरसेना
नृपा वंदुनी ठाकली तैं स्वसेना ।
सुभावें पहा तुष्टला तो पुरारी
रिपु दुष्टदुर्धर्ष झाला फरारी ॥

उभे हातजोडोनि सामंत राजे
कसी वर्णिजे भव्य भारीत राजे ।
स्वसिंहासनीं वीरसेनाख्य राजे
तदा होय राजन्वती पैं धरा जे ॥

सूतें स्कांद पुराणीं हे कथिली शुभद नैमिशीं राणीं ।
शङ्कर कथा पुराणीं पढतां पुरती समस्त हीं शिराणी ॥
पञ्चाक्षरी विभूति श्रीशिवरात्रि प्रभाव सुमनानें ।
पूजियिले साक्षात् शिव शरभेंद्र विबुधवर्य सुमनानें ॥

इति श्रीशरभेन्द्र महाराज विरचित
पञ्चाक्षरी विभूति शिवरात्रि कथा निरूपणं संपूर्ण ॥

॥ श्रीः ॥

*॥ उमामहेश्वरव्रत निरूपण ॥

—:O:—

श्रीशरभेन्द्रविरचित ।

ललित राग] पद [आदि ताळ

धांव पावगा गौरीपती-
तुझा वियोग न सहे चित्तीं ।
तूझा मी मज तूंचि एक गती-
आतां निदान पाहसि किती । दयाला ॥ ॥ ध्रु० ॥

मज दावोनि माया नसती-
कां गा गोवीशी तुझियें भ्रान्तीं ।
तुजवीणें निस्सार संसृती-
येऊं तुजलागी कितिकाकुलती ॥ १ ॥

परात्परा परमेशा परंज्योती-
तुजला वर्णू मौनावती श्रुती ।
न कळे ह्मणुनी बोलती नेति नेति
स्तउं बालकाची न पुरे मती ॥ २ ॥

पाहें गूळाशी गुंतते जैशी माशी -
वृत्ति गुंतली तैसी तुज पाशीं ।
आतां न सोडीं मीं तुशिया शिव पदाशी-
शरभाधीशा मग कैशा दुरावशी ॥ ३ ॥

मायातीत महेश भाविकजनीं मायालु मोटा पहा ।
पाया लाहति देववर्यविविधो पाया रचोनीं महा ॥
सर्वश्रेष्ठ परंतु गर्व लवहीं जो सर्वथा न क्षमी ।
शर्वाणीश अपार सौख्यद तया शर्वाशि भावेंन मी ॥ १ ॥

* T. M. S. S. M. Library, Ms. D. No. 960. Marathi Section.

॥ पंचचामरवृत्त ॥

उमामहेश्वर व्रता समान आनचिंतितां।
न मानतेंचि सर्वथा प्रमाण हेंचि तत्वतां ॥
गमाविली स्वसंपदा रमापती हीं पावला।
कुमारसौख्य दिग्जया क्षमापती हीं लाघला ॥ २ ॥

पूर्वी भीमेश्वराख्य प्रतिभटविजयी एक उर्वीश होता।
शर्वी ज्या भक्ति मोटी बहुधन वितरी पैं अगर्वीच होता ॥
आला तैं गौतमाख्य प्रथित मुनिगृहा पूजिजेलानृपालें।
धाला राजर्षि तेजा निरखुनि कुशलप्रश्न केला दयालें ॥ ३ ॥

॥ दिंडी ॥

ससुख असती कीं भूपती उदारा।
सुमुख वसती कीं पुत्र मित्र दारा
विमुख भणगन कीं येउनियां दारा।
प्रमुख वैरी पावलें कीं विदारा ॥ १ ॥

भजन करिसी कीं शिव पदांबुजाचें।
यजन याजन करविशी कीं द्विजांचें ॥
निज न यानें साफल्य की भवाचें।
सुजन वानिति कीं तव यशासि वाचें ॥ २ ॥

भूपबोले तैं विनत गोत मातें।
बाप माय हीं शिव भक्त गोत मातें ॥
तपें आलां चिरसूर्य हृत्त मातें।
कृपें हरुनी कथि जे व्रतोत्तमातें ॥ ३ ॥

जें पुरवी सर्व मनोरथा तें
  सांगेन गा ऐक महा रथा तें।
उमा महेशाख्य महा व्रता तें
  तां आचरावें अति तीव्रतातें ॥ ४ ॥

सैंधवी राग] पद [आदि ताळ

ऋषी थोर तो श्रीदुर्वास सर्वास ॥ ॥ ध्रु० ॥

फार प्रियकर जो सर्वास
अणुहीं न सोसी गर्वास
ज्याचा धाकचि सुपर्वास
न करी पर्वा कवणाची ॥ १ ॥

जो कीं शापानुग्रह कर्ता
सर्वहीं करुनी जनीं अकर्ता
न दिसे कोणीं हीं त्यापर्ता
ज्ञानी पूर्ता शिवयोगी ॥ २ ॥

जो की शरभेंद्राचा धणी
पुरवी त्याची सकलहीं धणी
अनेक मुनिगणसह तो धरणीं
विचरे तरणी सम तेजें ॥ ३ ॥

॥ सवाई ॥

देवशिखामणि देवकिनंदन दे वरदानहीं जो निजलोकां ।
मावर दिव्य सुमावलि भव्य जमाव समेतलसे अवलोकां ॥
शिक्षित दुर्जन रक्षित सज्जन पक्षिवरीं वलघोनि फिरेकीं ।
दक्षमखांतक दक्षसुभक्ति सुदक्षमुनींद्र तयासि विलोकीं ॥

शिव प्रसादात्मक बिल्व माला ।
दूर्वास दे तैं पुरुषोत्तमाला ॥
लक्ष्मी गुणेंलाहुनि तोतमाला ।
अर्पी स्व भृत्या खगसत्तमाला ॥ ५ ॥

॥ गोपी गीत धाटि ॥

शिवपदार्पिता शिष्ट वंदिती ।
नवल हें तुझी नष्ट कां मती ॥
कुपथ सेविल्यां कोप ये मला ।
शपथ पूर्व मीं सांगतों तुला ॥ १ ॥

श्रीफल मृदुदल माला श्रीकण्ठाची दिली खगा हेरा ।
श्रीमद जाया श्रीहे तूझी रमो स्व माहेरां ॥

ज्यावरि बसुनी उडसी फारचि करितोसि पक्षपाता ते ।
त्यास्तव विषधर वैरी हा खगाला हो स्व पक्षपाता तें ॥

जागापरि जगद वनीं जागा आतांकरीं क्षणांतवनीं ।
जागा वसोनि विजनीं जागावें तां अखंड शिव भजनीं ॥

वदोनि दुर्वास असें निघाला ।
घालोनि विष्णूवरि शाप घाला ॥
उपाधि सांडोनि समस्त चितीं
तो सच्चिदानन्द शिवासिचिंती ॥ ६ ॥

॥ लावणी ॥

शङ्कर सुखकर किंकर भयहर अपराध परिहरी ॥
करीं तूं घन करुणा मजवरी ॥ ॥ ध्रु० ॥

बाल जसें लडिवाळ खेळतां मायेला ना दरी ।
परीं ते प्रेमें लालन करी ॥
निजजनधन वसनादि लाहुनी अणु चुकल्यां चाकरी ।
करीना कोप सुनृप अंतरीं ॥

धांव पाव तव पायच गति मी निमग्न संसृति पुरीं ॥
धरीं कर तारक तूं उद्धरीं ॥
तूं जननि जनक कोपल्यां तरि मला कोण ।
आणी सदय हृदय ह्मणविशी ते खुण ॥

मज खुशाल करिं त्वद्यशासि नमिती जाण ।
शशांक सकलंकहीं निजशिरीं धरिशी तैशापरीं ॥ १ ॥

पूर्णवस्तु अविकार परात्पर परब्रह्म पूतला ।
विलासें प्रकृतिरूप चित्कळा ॥
प्रगटउनी परमेश क्षणविशी प्रपंच मग मृगजला ।
तुल्य कल्पिशी पाहुनी तिला ॥

सत्वरजस्तम गुण प्रगटले त्यांहुनि तूं येकला ।
मलाविण शुद्ध बुद्ध निष्कळा ॥
विधि विष्णु रुद्र गुण तीन जगा लागून ।
जनि अवन आणीकहीं तिरोधान कारण ॥

तूं अधिष्ठान जगकल्पित हें जाणून ।
शरभनुता तुज अभेद भावें भजतों ये लौकरी ॥ २ ॥

राणी केविल वाणी फिरतां चिंतित शिवा हरी वाणी
निजशिण मजवाखाणी कथिलें हें व्रत तयासि सुख खाणी ॥

तैं तो हरी व्रत करी अति शीघ्र भावें
लाहे समस्त विभवासि व्रत प्रभावें
लक्ष्मी द्विजेंद्रपद लाहुनि विष्णु नांदे
सर्वार्थ हें व्रतचि आचरिल्या जनादे ॥ ७ ॥

दैवें शिवपद कां तें भजतां भार्याधुरीन पद कां ते ॥
द्विजवर पद कां न लभे शमलें चिंता महा न लभें ॥

श्रीराग] पद [आदि ताळ

हें उमामहेश्वराचें व्रत उत्तम लोकीं साचें ॥ ॥ ध्रु० ॥

अति रहस्य शिव अंबे तें आनंदे सांगे वाचे ।
ते बोधी सुत वात्सल्यें षण्मुखा गुज जीवीचें ॥

स्कंदें कथिलें नंदीशा मोदें नंदिकेश दुर्वासा ।
तो दे कलशजासि मूल सुखाचें ॥ १ ॥

मज कथिलें कलशज मुनिनें माधवासि म्यां बोधियलें ।
सारस ज्या इंद्रचंद्रा सप्तऋषीसहीं म्यां कथिलें ॥
शारद्वत ब्रह्मज्ञानी थोर वैद्युतऋषि मानी
सारे या व्रतेंचि श्रेष्ठ पदाचे ॥ २ ॥

धर्मेश्वरनृप बोधियला धार्मिकें यापरि मुनिनें ।
गौतमासि त्या वंदुनियां गौरविला तो धनवसनें ॥
स्थिरमानस तव नृप पाहें विरची व्रत बहु सुखलाहे ।
शरभेंद्रेशीं निरतचि देवांचे ॥ ३ ॥

ऐशी हे सत्कथा पैं कथित शिवरहस्यांत भक्तांसि माने ।
मोदें भीमेश्वरातें सरस कथियली सर्वहीं गौतमानें ॥
विघ्नां जिंतोनि भावें व्रत शरभनृपें आचरोनि स्वलोकां ।
बोधूं भाषेकडोनी चरित विरचिलें प्रेमभावें विलोका ॥ ७ ॥

शङ्कराभरण राग] पद [आदि ताळ

श्रीगौरीनाथा तुजला म्या शिणवीलें ।
अपराध माझा क्षमीजे दयाळें ॥ ॥ ध्रु० ॥

भोसल शुभवंशी मजला तां जन्मविलें ।
तैसेंचि दिधलों राज्यपद अढला ॥
संततिहीं बरवी दीधली अनुकूला ।
दृढभक्तिहीं दीधली तव पदीं विशाला ॥ १ ॥

उमामहेश व्रत म्यां आरंभिलें ।
तव तां लीलेनें मजला परिक्षिलें ॥
राखावी लज्या म्हणुनीं म्यां स्तवीलें ।
कळवळुनीं चित्तीं सारें संकट हरिलें ॥ २ ॥

वर्णावे कैशी तुझी अद्भुत माया ।
तनुमनधन सर्व अर्पीलों तव पायां ॥
प्रेमें तुजवरुनी कुरवंडीन काया ।
शरभेंद्रविनुता स्वामी देवराया ॥ ३ ॥

इति श्रीशरभेन्द्रभूपाल विरचित उमामहेश्वरव्रत निरूपणं संपूर्ण ॥

॥ श्रीशिवार्पणमस्तु ॥

ŚRĪ RĀDHĀKṚṢṆA VILĀSA NĀṬAKA

AND

MOHINĪ MAHEŚA PARIṆAYA NĀṬAKA

BY

MAHĀRĀJA SERFOJI

EDITED BY

T. R. BHIMA RAO,
Marathi Pandit,
Sarasvati Mahal Library, Thanjavur.

PUBLISHED BY

N. KANDASWAMY PILLAI,
Honorary Secretary.

FOR THE ADMINISTRATIVE COMMITTEE OF
THE TANJORE MAHARAJA SERFOJI'S SARASVATI MAHAL LIBRARY,
THANJAVUR.

Śaka 1894 A. D. 1972

Price Rs. 2/-

॥ श्रीः ॥

श्री शरभोजी महाराज विरचित

राधाकृष्ण विलास नाटक

व

मोहिनीमहेश परिणय नाटक

संपादकः

टि. आर. भीमराव,

मराठी पंडित, सरस्वतीमहाल ग्रंथालय, तंजावूर.

प्रकाशकः

नी. कन्दस्वामि पिल्लै

सन्माननीय चिट्णीस, सरस्वतीमहाल ग्रंथालय, तंजावूर.

शक १८९४ किंमत रु० रु. ९-०० इसवी सन् १९७२

PREFACE

Among the numerous contributions with which the Scholar-king, Raja Serfoji II, has enriched the Marathi Literature, are several exquisite Musical Dramas. *Radha Krishna Vilasa, Mohini Mahesa Parinaya, Ganesa Vijaya, Ganesa Lilarnava, Ganga Visvesvara Parinaya, Subhadra Kalyana* and *Minakshi Kalyana* deserve special mention as they are all abundantly illustrative of Raja Serfoji's mastery in the arts of Music, Dance and Dramaturgy. Of these, the first two are presented to the readers in this brochure. Both the plays are based on famous puranic episodes and bear testimony to Serfoji's intimate acquaintance with and deep interest in Hindu mythology.

Radha Krishna Vilasa deals with the topic of Radha's love for Krishna, a very popular theme which affords as much scope for mystic symbolism as for romantic emotion. The episodes describing the love of Radha and Krishna and their union in wedlock have been dealt with elaborately in the *Naradiya Purana* and with lesser details in the *Padma* and other Puranas. The famous theme has inspired a separate cult of devotion, the followers of which celebrate *Radha Kalyana* as a regular festival every year, as immortalised in the *Gita-Govinda* or *Ashtapadi* by Jayadeva. This dramatic piece, Radha Krishna Vilasa, makes a significant contribution to the literature of this cult.

Mohini Mahesa Parinaya deals with the amorous union of Mohini, the feminine manifestation of Lord Vishnu in the form of a celestial Enchantress, and of Lord Siva who was enraptured by her beauty. Their union resulted in the birth of Sasta, the deity who is worshipped under the name of Ayyanar in rural parts in Tamil Nadu. Endowed with all weapons by the several gods, Sasta is elevated to the status of an attendant of Lord Siva. The story of Mohini and Mahesa, the circumstances of Sri Vishnu's incarnation as Mohini and Siva's association with her are narrated with considerable variations in the Puranas.

These plays, cast in the form of *Yaksha gana* with plenty of musical and dance pieces and imbued with a spirit of religious devotion, not only afford pleasure to the eyes and ears but also serve as a means of profound inspiration of religious feeling. These plays were generally staged during religious occasions and festivals in temples. From the *Prasthavanas,* we understand that the play, *Radha Krishna Vilasa* was staged during the festival of Lord Ganesa and that *Mohini Mahesa Parinaya* was enacted during the spring festival, *Vasantotsava,* in the temple of Lord Brhadisvara in Thanjavur.

These publications are based upon the manuscripts preserved in the Sarasvati Mahal Library, Thanjavur.* They were first printed as serial articles in the Library Journal and are now issued in the form of an offprint for the benefit of the readers. It is proposed to publish the other plays of Serfoji also through the medium of the journal and then to edit them all together into one volume with elaborate introduction, detailed summary of the plots and a critical appreciation of the literary workmanship of the great prince and poet, Raja Serfoji.

I wish to record here my deep debt of gratitude to Thiru N. Kandaswamy Pillai, Honorary Secretary of the Library, for his having permitted me to edit these plays for the journal. My gratitude is also due to Prof. V. Gopala Iyengar, M. A., Librarian, for his having continuously encouraged me and helped me at various stages to bring out in print these manuscripts. My thanks are due to Thiru N. Viswanathan, Telugu Pandit of the Library who has helped me to a great extent in transcribing into Devanagari script the original manuscripts of the plays which are in Telugu script and in setting right the musical part of the play.

T. M. S. S. M. Library,
Thanjavur,
25—7—72.

T. R. BHEEMA RAO,
Marathi Pandit.

* Radhakrishna Vilasa Nataka-Ms. No. D. 1734, Marathi Section, T. M. S. S. M. Library.
Mohini Mahesa Parinaya Naṭaka-Ms. No. D. 1731 " "

NAÑ ŚIROMANI TĪKA

AND

ĀKHYĀTA VĀDA TIPPANAM

OF

RAGHUDEVA

EDITED BY

N K. RAMANUJA TATACHARIAR,
Nyaya, Mimamsa Siromani,
Sanskrit Pandit,
Sarasvati Mahal Library, Thanjavur.

PUBLISHED BY

N. KANDASWAMY PILLAI,
Honorary Secretary.

FOR THE ADMINISTRATIVE COMMITTEE OF
THE TANJORE MAHARAJA SERFOJI'S SARASVATI MAHAL LIBRARY,
THANJAVUR.

Śaka 1894 A. D. 1972

Price Rs. 1-50

॥ श्रीः ॥

रघुदेवकृतिषु

नञ्शिरोमणिटीका, आख्यातवादटिप्पणञ्च

सरस्वतीमहाल् ग्रन्थालयसंस्कृतपण्डितेन
न्यायमीमांसाशिरोमणिबिरुदभाजा
नावल्पाक्कम् कृ. रामानुजताताचार्येण
संशोध्य परिष्कृतम् ।

तञ्जापुरी सरस्वतीमहाल् ग्रन्थालयनिर्वाहकसमित्याः
अवैतनिककार्यदर्शिभिः
नी. कन्दस्वामि महोदयैः
प्रकाशितम् ।

शकाब्दाः १८९४ मूल्यम् १-५० क्रैस्तवाब्दाः १९७२

॥ विषयसूचिका ॥

१	भूमिका	...	i—v
२	नञ्वाददीधितिः (मूलम्)	...	i—ii
३	आख्यातवाददीधितिः (मूलम्)	...	iii-viii
४	नञ्शिरोमणिटीका (नञर्थवादः)	...	1—15
५	आख्यातवादटिप्पणम्	...	16—50

॥ भूमिका ॥

विशुद्धविज्ञानघनस्वरूपं विज्ञानविश्राणनबद्धदीक्षम् ।
दयानिधिं देहभृतां शरण्यं देवं हयग्रीवमहं प्रपद्ये ॥

इदमिदानीमुपह्रियते, तर्ककर्कशविचारचातुरीधुरीणानां अनुक्षणोत्प्रेक्षिताक्षेपसहस्रदक्षविपक्षपूर्वपक्षलक्षाणां तार्किकहर्यक्षाणां पुरस्तात् **नञ्वादटिप्पणी**, **आख्यातवादटिप्पणी** नामकं ग्रन्थरत्नद्वयम् ।

'समुद्रमिव रत्नाढ्यं' इति कविकोकिलकूजितस्य द्वितीयोदाहरणभूते तञ्जावूर् सरस्वतीमहाल् मातृकालये, अपूर्वाणि, प्रेक्षावतां उत्साहवर्धनानि, अन्यत्र दुर्लभानि, एवंविधानि असंख्येयानि ग्रन्थरत्नानि सादरं परिपाल्यमानानि विराजन्तेतराम् । तेषां मध्ये इदानीं इदं ग्रन्थद्वयमुद्धृत्य प्राकाश्यं नीयते । एतयोश्च सरस्वतीमहाल् मातृकालय संप्रदायसिद्धः व्यपदेशः :–

1 T. M. S. S. M. Library, M. S. S. No. B. 2166/D. 6181.
2. ,, S. K. 18/D 6593. इति ।

अनयोः प्रणेता तत्रभवान् **रघुदेवन्यायालङ्कारभट्टाचार्यः** । स च प्रसिद्धतमस्य तत्त्वचिन्तामणिव्याख्यातृरघुनाथशिरोमणिप्रथितस्य दीधितिग्रन्थस्य व्याख्यारूपमिदं पुस्तकद्वयं प्रणिनाय । अनयोः नञ्वादटिप्पणस्य उपरि निर्दिष्टा एकैव मातृका उपलभ्यते । सा च काकलात्मिका, दशपत्रपरिमिता च । इयं अविच्छिन्नग्रन्थसन्दर्भयुक्ता, स्पष्टाक्षरा, क्रिमिदंशाद्यदूषिता समीचीनपत्रयुक्ता च विराजते । आख्यातवादटिप्पणस्य तु द्वे मातृके स्तः । तयोरेका उपरिनिर्दिष्टा चतुश्चत्वारिंशत्पत्रयुता नातिस्पष्टाक्षरा च । अन्या तु K. P. N. No. 34/D. 6182, इत्यङ्कसङ्केतयुक्ता, स्पष्टाक्षरा च । अस्याः समुदितपत्रसंख्या अष्टाचत्वारिंशत् । परन्तु 1, 2, 3, 4, 6, 24, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34 एतदङ्कितानां पत्राणां लुप्तत्वात्, त्रयोदश पत्राणि न्यूनानि भवन्त्यस्याम् । उभयोरपि च मातृकयोरनयोः प्रतिपाद्यविषयसाम्येऽपि तत्र तत्र सन्त्येव केचित्पाठभेदाः, तेषां नातिप्रौढतया तात्पर्यविषयीभूतैकार्थपर्यवसानाच्च न प्रातिस्विकरूपेणोल्लेखः कृतो मुद्रापणे । अनूनपत्रा आद्यैव मातृका मुद्रापणे प्राधान्येनावलम्बिता । विकलपत्रा द्वितीया तु यथासम्भवं तत्र तत्र परिशीलिता ।

एतद्ग्रन्थप्रणेता तत्रभवान् **रघुदेवन्यायालङ्कारभट्टाचार्यः** निसर्गादेव तीक्ष्णतरमेधाविलासशाली सदाचार्यसेवासमधिगतदुरूहतमन्यायशास्त्रसारसर्वस्वश्चेति एतद्ग्रन्थसमालोचनेन

स्पष्टतरमवगम्यते । अन्वर्थनामधेयस्य तत्त्वचिन्तामणिग्रन्थस्य उपपत्तिमती मणि**दीधिति**नाम्नी व्याख्या यदैव प्रादुरभूत्; तदैव तर्करसिकानां विलक्षणं मेधाविलासं बहुधा समुल्लासयन्त्येषा, असंख्येयं व्याख्याग्रन्थजातं प्रादुरभावयत्, प्रायशः तत्कालीनाः विद्वांसः शिष्यप्रशिष्य-परम्परागताः सर्वेऽपि दीधितिग्रन्थव्याख्यानकरणेनैव स्वात्मानं कृतार्थीकृतवन्तः। अत एव **दीधिति**व्याख्याग्रन्थास्सर्वेऽपि तत्तद्ग्रंथकर्तृनाम्नैव 'गादाधरी' 'जागदीशी' 'मथुरानाथीया' इत्येवमादिप्रकारेण व्यवह्रियन्ते । इमे सर्वे व्याख्याग्रन्थाः परस्परेण अनन्यथासिद्धाः उपयुक्ततमाः उत्तरोत्तरयुक्तिपरम्परानुसन्धानरमणीयाश्च विराजन्ते । एतेषां सर्वेषां मूलकन्दभूतस्य मणि**दीधिति**-ग्रन्थस्य अपरिच्छिन्नं महिमानं स एव सुगृहीतनामधेयो रघुनाथशिरोमणिर्जानाति । नाटकान्तं कवित्वमितिवत् **दीधिति**व्याख्यानान्तम् तर्कपाण्डित्यं इत्यपि कश्चिदाभाणकः प्रादुर्भावयितुं सांप्रतम् । तादृशस्यैव उद्बुद्धस्य मेधाविलासस्य कार्यमिदं उपरिनिर्दिष्टं ग्रन्थद्वयम् ।

अनेन च तत्रभवता **रघुदेवन्यायालङ्कार भट्टाचार्येण** न केवलं दीधितिव्याख्यान-मेव, अपितु स्वातन्त्र्येणापि कतिचन ग्रन्थाः प्रणीता विलसन्ति, ते च ऑफ्रेट् Aufrecht Catalague Vol. II Part I and II पट्टिकायां इत्थं निर्दिष्टास्सन्ति —

१ अनुमिति परामर्शविचारः
२ अवयवग्रन्थः
३ ईश्वरवादः
४ उपसर्गद्योतकत्वविचारः
५ कर्मवादार्थः
६ कणादसूत्रव्याख्यानम्
७ कार्यकारणभावविचारः
८ चित्ररूपविचारः
९ ज्ञानद्वयवादः
१० ज्ञानलक्षणाविचारः
११ तर्कविचारः
१२ तत्त्वचिन्तामणिव्याख्या गूढार्थदीपिका
१३ द्रव्यसारसङ्ग्रहः
१४ दण्डकारणताविचारः
१५ धर्मितावच्छेदकप्रत्यासत्तिनिरूपणम्
१६ नञर्थवादटिप्पणी अथवा नञ्वादटिप्पणी
१७ निरुक्तिप्रकाशः
१८ निश्चयत्वनिरुक्तिः
१९ निश्चयवादः
२० पदार्थखण्डनविवरणम्, रघुनाथकृतपदार्थ-खण्डनव्याख्यारूपम्
२१ पक्षता
२२ प्रतियोगिज्ञानकारणताविचारः
२३ प्रतियोगिज्ञानस्य हेतुत्वखण्डनम्
२४ मनोवादः
२५ लक्षणवादः
२६ लौकिकविषयतावादः
२७ विशिष्टवैशिष्ट्यबोधविचारः
२८ विशिष्टवैशिष्ट्यवादः
२९ विशिष्टवैशिष्ट्यानवगाहिवादार्थः
३० विषयतावादः

३१ सामग्रीवादः

३२ स्मृतिसंस्कारविचारः

३३ आकाङ्क्षावादः

३४ आख्यातवादटिप्पणी

एतेभ्योऽन्येऽपि ग्रन्थाः अनेन पण्डितप्रकाण्डेन लिखिता इति ज्ञायते। औफ्रेट् सूचीपत्रे एतेषां अनुल्लेखस्य कारणं तु न ज्ञायते। अलाभ एव स्यात्।

तत्रभवता महामहोपाध्याय, उमेशमिश्रेण 1966 क्रैस्तवाब्दे मुद्रिते स्वयं प्रणीते 'भारतीयदर्शनचरिते' History of Indian Philosophy द्वितीयभागे 443-445, तमेषु पुटेषु रघुदेवमधिकृत्य संक्षेपतो निरूपणं कृतमस्ति। 'कुसुमाञ्जलिकारिका व्याख्या' नामको ग्रन्थः अनेन प्रणीत इति, स च सरस्वतीभवनमातृकालये विद्यते इति च ततो विज्ञायते।

स्वव्याख्यामूलग्रन्थप्रणेतारं दीधितिकारं रघुनाथशिरोमणिमपि स्वमेधया कचिदतिशेते अयं रघुदेवः। एवंविधां प्रवृत्तिमनुचिन्त्य कृतापराधमिव स्वात्मानं मन्यमानोऽयं मानसिक-प्रायश्चित्तरूपं कञ्चिच्छ्लोकं लिखितवानस्ति। तस्मिन् श्लोके परिदृश्यमानः गभीरतरः अस्य अध्यवसायविशेषः रसिकतल्लजैः कथमनुभूयेत इति तमेव श्लोकमत्र समर्पयामः —

श्रीमद्दीधितिकारकल्पितघटी कोलाहलव्याकुले
मार्गे सञ्चरणाय यन्निगदितं सिद्धान्तसिद्धेतरत्।
दैवात्तेन भवेद्यदीह सहसा प्रौढापराधो मम
क्षन्तव्यः कृतिभिः श्रुतो यदि भवेद्यक्षानुरूपो बलिः॥

अत्र 'क्षन्तव्यः' इत्यनेन स्वस्य विनयभूमानं दर्शयन्नपि **रघुदेवन्यायालङ्कार-भट्टाचार्योऽयं** स्वोल्लिखितेषु विषयेषु शिरोमणिखण्डनात्मकेषु सुदृढमध्यवसायं ईषदपि न शिथिलयति। 'प्रौढापराधो मम' 'यक्षानुरूपो बलिः' इति श्लोकैकदेशाभ्यां इदं स्पष्टतरमवगम्यते, प्रौढतार्किकस्याप्यस्य कवितचातुरी च। 'मम त्वेवं वदतो वाणी दुष्यतीति हरिस्मरणमेव शरणम्' इति पूर्वमीमांसायां नावमिके देवताधिकरणे कीर्तयतः तत्रभवतः खण्डदेवस्य सूक्तिं इदं स्मारयति।

अदसीयाः ग्रन्थाः तेषां स्थानानि च तत्र उमेशमिश्रेणैव उपरिनिर्दिष्टे ग्रन्थे उट्टङ्कितानि तत एव ज्ञातव्यानि। अनेन विरचितेषु ग्रन्थेषु तञ्जावूर् सरस्वती महाल् मातृकालये अधोनिर्दिष्टाः केचन उपलभ्यन्ते —

१ पदार्थखण्डनव्याख्या[1]

२ नञ्शिरोमणिव्याख्या अथवा नञर्थवाद-टिप्पणी

३ आख्यातवादटिप्पणी

1 अयं मुद्रितः।

४ ज्ञानलक्षणाविचारः ५ निरुक्तिप्रकाशः
६ विशिष्टवैशिष्ट्यवादः ७ विशिष्टवैशिष्ट्यबोधवादः

अनुमानग्रन्थारम्भे तत्रभवता **रघुदेवन्यायालङ्कारभट्टाचार्येण** लिखितोऽधोनिर्दिष्टः श्लोकः अन्यैः व्याख्यातृभिः अचुम्बितानां सहृदयहृदयङ्गमानां अर्थविशेषाणां स्वग्रन्थे बाहुल्यं सूचयति :—

'अयत्नतः पण्डितमण्डलीनां गूढार्थतत्त्वप्रतिपत्तिहेतोः ।
संक्षेपतः श्रीरघुदेवशर्मा नवीननिर्माणमिदं तनोति' ॥ इति ।

अयं **रघुदेवन्यायालङ्कारभट्टाचार्यः** मिथिलादेशीय इति ज्ञायते । अस्य पिता श्रीविश्वेश्वरमिश्रः, अस्य कनिष्ठभ्राता सदानन्दः, अस्य मातामहः अच्युतठक्कुरः इति औफ्रेट् वदति ।

उमेशमिश्रस्तु अयं वङ्गदेशीय इति कथयति । अस्य पूर्वपुरुषास्सर्वे प्रसिद्धतरतर्कविद्वांसः नानाग्रन्थप्रणेतारश्च व्यराजन्त इति ज्ञायते ।

अस्य कालः सप्तदशक्रैस्तवशताब्दी. 17 A D. इति विमर्शकैः निश्चितः । नञ्वादव्याख्यानोपक्रमस्थेन,

"शिवं प्रणम्य तत्पश्चात् तर्कवागीश्वरं गुरुम् ।
क्रियते रघुदेवेन नञर्थपदार्थविवेचनम् ।"

इति श्लोकेन अस्य गुरुः हरिरामतर्कवागीश इति ज्ञायते । प्राध्यापकः प्रोफेसर् D. C. भट्टाचार्यस्तु स्वकीये 'वङ्गे नव्यन्यायचर्चा' इति ग्रन्थे चिरञ्जीवभट्टाचार्य एव अस्य आचार्य इति सप्रमाणं निरूपयति ।

अयं मथुरानाथतर्कवागीशशिष्यः इत्यपि वक्तारो भवन्ति ।' मथुरानाथश्च रघुनाथशिरोमणिशिष्यः, स्वकृतग्रन्थेषु 'गुरुचरणास्तु' 'भट्टाचार्यास्तु' इत्याकारेण तदुक्तेरुद्धृतत्वात् मथुरानाथेन दीधितिग्रन्थस्य व्याख्यातत्वादिति' इति **रघुदेवन्यायालंकारभट्टाचार्यकृत**पदार्थतत्त्वनिरूपणटीकाग्रन्थभूमिकायां विन्ध्येश्वरप्रसादद्विवेदिना निरूपितमस्ति । अनेन विरचितायाः कुसुमाञ्जलिकारिकाव्याख्यायाः संवत् 1739; A. D. 1682, इति कालस्य निर्दिष्टत्वात् संवत् 1714 A. D. 1657 कालीनन्यायकुसुमाञ्जलिकारिकाव्याख्याग्रन्थे अदसीयहस्ताक्षरस्यैव (Signature) दर्शनाच्च क्रैस्तवसप्तदशशताब्द्याः उत्तरार्धे अयमासीदिति महामहोपाध्याय उमेशमिश्रः स्वकीये भारतीयदर्शन चरिते निर्णयति ।

एतदीयाः ग्रन्थाः नवनवोन्मेषशालिप्रतिभावर्धनचणाः तर्करसिकानां हृदयामोदवर्धना इति वाचकमहाशयाः नूनं ज्ञास्यन्ति । तत्र तत्र विशकलिततया उपलभ्यमानानां एतेषां समुच्चित्य मुद्रणं यदि क्रियते, तत् तार्किकानां महते उपकाराय कल्पेत । अत्यावश्यकमिदं कार्यं अस्माभिरेव निर्वोढव्यमिति च अस्याशा ।

अस्य ग्रन्थस्य मूलभूतः रघुनाथशिरोमणिकृतदीधितिग्रन्थैकदेशोऽपि वाचकमहाशयानां सौकर्याय मुद्राप्य आदौ योजितो वर्तते ।

नैसर्गिकात् पुरुषबुद्धिप्रमादात्, मातृकाणां जर्जरत्वात्, अस्पष्टाक्षरत्वात्, अबद्धलेखन-बाहुल्यात्, तत्र तत्र अक्षरलोपाच्च मन्ये मुद्रणेऽस्मिन् कतिचन दोषाः लब्धास्पदा भवेयुः । सहृदयवरेण्यैर्विद्वज्जनतल्लजैः क्षन्तव्योऽयं मन्तुरित्यभ्यर्थये ।

इत्थम् विद्वज्जनविधेयः

सरस्वतीमहाल् संस्कृतपण्डितः

नावल्पाक्कम् कृ. रामानुजताताचार्यः ।

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

शिरोमणि रघुनाथभट्टाचार्यकृता

नञ्वाददीधितिः (मूलम्)

संसर्गाभावोऽन्योन्याभावश्च नञोऽर्थः, तत्रान्वयितावच्छेदकावच्छिन्नप्रतियोगिताकत्वं व्युत्पत्तिबललभ्यम्, नीलघटवति न घटः नीलो घटो न घटः इत्याद्यव्यवहारात्, इह पीतघटवति न नीलो घटः, नीलो घटो न पीतघट इत्यादिव्यवहारात्। प्रतियोग्यभावान्वयौ तुल्ययोगक्षेमौ। तेन यत्पदोपस्थापितस्य प्रतियोगिनोऽनुयोगिनि आधाराधेयभावसम्बन्धेनैवान्वयबोधः, तत्र संसर्गाभावस्यापि तथा, यथा पचति चैत्रो न पचति चैत्रः, चैत्रस्येदं नेदं चैत्रस्येत्यादि, तिङाद्यर्थस्य कृत्यादेः प्रथमान्तपदोपस्थापित एव तत्र तथेति तदभावस्यापि तथा। षष्ठ्यादेश्चैत्रादिनिरूपितं स्वत्वादिकमर्थः नतु तन्निष्ठं स्वामित्वादि, तस्य धनाद्यवृत्तित्वेन चैत्रीयेऽपि धने नेदं चैत्रस्येत्यतिप्रसङ्गात्, निरूपकत्वादेः सम्बन्धस्य प्रतियोगितानवच्छेदकत्वादित्येषा दिक्।

यत्र चाधाराधेयभावसम्बन्धो न संसर्गमर्यादालभ्यः तत्र चानुयोगिपदे सप्तम्यपेक्षा, यथा भूतले घटो न भूतले घट इत्यादीति। अत्र च तात्पर्यवशात्कदाचिद्भूतलादौ घटाद्यभावः, कदाचिच्च घटादौ भूतलवृत्तित्वाद्यभावः प्रतीयते। अत एव 'पृथिव्यां गन्धो न जले' इत्यादौ प्रतीतेरेकविशेष्यत्वानुभवः, सप्तम्यर्थान्वयिनोऽभावस्य विशेषणतया प्रतियोगिनि अन्वय इति केचित्।

केचित्तु सर्वत्र विशेष्ये विशेषणस्याभावो नञा प्रत्याय्यते, अत एव भूतले घटो नास्ति घटौ न स्तः, घटा न सन्ति, इत्यादौ घटोऽस्तीत्यादाविव वचनैक्यनियम इत्याहुः, तेषां जातौ न सत्ता इत्यादौ गतिश्चिन्तनीया, जातिसमवेतत्वस्याप्रसिद्धत्वात्, सम्बन्धान्तरेण जातिवृत्तित्वस्य सत्तायां सत्त्वात्, सप्तम्यर्थान्वितस्याभावस्य विशेषणतया प्रतियोगिन्यन्वय इत्यपि केचित्।

यत्र च विशेषणविशेष्ययोरभेदान्वयो व्युत्पन्नस्तत्रान्योन्याभावो नञा प्रत्याय्यते। यथाऽयं घटो नीलो नायं घटो नील इति। अत्र च समानविभक्तिकत्वं विरुद्धविभक्तिविरहो वा विशेषणविशेष्यपदयोस्तन्त्रम्। अत एव 'यजतिषु येयजामहं करोति नानूयाजेषु' इत्यादौ एकवाक्यतानुरोधाद्येयजामह इत्यादेरनुषङ्गे गौरवाच्च यजतिषु अनुयाजभेदो बोध्यते। विशेषणविभक्तिस्तु प्रयोगसाधुत्वार्था। नामार्थयोर्भेदेनान्वयबोध एव प्रकारीभूतविभक्त्यर्थोपस्थितेस्तन्त्रत्वात्, लाघवेन तयोरन्वयबोधमात्र एव तथात्वम्। विशेषणविभक्तिस्त्वभेदार्थिका। नीलोत्पलं, चित्रगुरित्यादौ लुप्ताया विभक्तेरनुसन्धानमिति मते तु न राज्ञ इत्यत्र षष्ठ्यर्थस्य सम्बन्धस्येवात्रापि सप्तम्यर्थस्याभेदस्याभावो बोध्यताम्।

---

* Sarasvati Mahal MS. No. 2165/D. 6169.

यत्तु करणनिषेधे विकल्पापत्तेर्भेदपरतेति, तदसत्, विशेषनिषेधे सामान्यविधेस्तदितरपरतया ब्राह्मणेभ्यो दधि दातव्यम्; कौण्डिन्याय न दातव्यमित्यादौ व्युत्पत्तिबलसिद्धत्वेन विकल्पानवकाशात्। नच तत्रापि कौण्डिन्यभेदो बोध्यः, कौण्डिन्यपदस्य विरुद्धैकवचनावरुद्धत्वात्। नहि खलु महतो राज्ञो न महतो राज्ञ इत्यत्रेव महतां राज्ञो न महतां राज्ञ इत्यत्रापि राजनि महदभेदः भेदो वा प्रतीयते, एको न द्वावित्यादिवत्कथंचित्समर्थनेऽपि द्वितीयस्य दातव्यमित्यस्यानन्वयप्रसङ्गात्। अत एव रात्रौ श्राद्धं न कुर्वीतेत्यादौ करणनिषेधेऽपि न विकल्पावकाशः। नहि तत्रापि रात्रीतरपरता, रात्रिभिन्ने श्राद्धविधावपि अमावास्यायां पितृभ्यो दद्यादित्यादितो रात्रौ श्राद्धप्रसक्तेर्दुर्वारत्वात्। न खलु क्रियारहितमपि श्राद्धविधायकं वाक्यमस्ति, येनेदं तेन सममेकवाक्यतामासादयेत्। नापीदं नानूयाजेष्वितिवत्पृथक्क्रियारहितम्।

अथ रात्रौ श्राद्धस्य प्रसक्तौ विकल्पापत्तिः, अप्रसक्तौ निषेधानुपपत्तिः, प्रसक्तं हि प्रतिषिध्यत इति न्यायादिति चेत्, साधीयानयं मन्त्रपाठो यद्बलाज्जलह्रदे वह्निर्नास्तीत्यादौ शाब्दबोधोऽपि परमप्रयत्नेन तत्र वह्निप्रसक्तिरुपादीयते। निषेधविधेर्वैयर्थ्यमिति चेत्तात्पर्यानवबोधनिबन्धन रात्रिश्राद्धकरणवारणस्य तदर्थत्वात्, एकविषयतया पुनरनन्यगतिकतया षोडशिग्रहणाग्रहणविकल्प इति। अत्र च षोडशिग्रहणं नेष्टसाधनमित्यादिकं नार्थः, ग्रहणविधिविरोधात्, अपितु षोडशिग्रहणाभावः इष्टसाधनमित्यादिकम्। व्युत्पन्नश्च नञ्समभिव्याहृतधात्वर्थस्याभावेऽपि विभक्त्यर्थान्वयः। अत एव प्राभाकराः न कलञ्जं भक्षयेदिति श्रुतेः कलञ्जभक्षणाभावविषयकं कार्यमित्यर्थ इत्याहुः। नियमस्तु तात्पर्यवशान्मुख्यफलाजनकत्वेऽपि षाङ्गस्य परमापूर्वरूपेष्टसाधनत्वमविरुद्धम्, ग्रहणविध्यर्थानुपपत्त्या च षोडशिग्रहणादतिशयितं परमापूर्वं तस्मादतिशयितं मुख्यफलमपि कल्प्यत इति सर्वं समञ्जसम्।

प्रतियोग्यभावयोः प्रतियोग्यनुयोगिभावोऽभावाधिकरणयोः आधाराधेयभावश्च संबन्धविधया भासते, निपातातिरिक्तस्थल एव प्रातिपदिकार्थयोर्भेदेनान्वये प्रकारीभूतविभक्त्यर्थोपस्थितेस्तन्त्रत्वात्, अत एव इवाद्यन्वयबोधे न षष्ठ्याद्यपेक्षा, अघटं भूतलमसमो देश इत्यादौ समासे सामानाधिकरण्यानुरोधान्नञोऽभाववत्परता।

केचित्तु प्रतियोगिपदोत्तरस्य सुपः प्रतियोगित्वेऽनुयोगित्वे वा नञुत्तरस्य वाधिकरणत्वे नञो वाऽभाववति लक्षणा, विभक्त्यर्थानुयोगिसमानविभक्तिकार्थयोरन्योन्याभावसंसर्गाभावबोधने नञो न सामर्थ्यम्, तेन न पचति राज्ञः इत्यादौ कृत्यादेरन्योन्याभावः भूतलं न घट इत्यादौ घटादेः संसर्गाभावो न प्रतीयत इत्याहुः।

इति तर्कवागीश शिरोमणि भट्टाचार्य विरचितो नञ्वादः संपूर्णः ॥

॥ शुभं भूयात् ॥

॥ श्रीः ॥

शिरोमणि रघुनाथभट्टाचार्य कृता

॥ आख्यातवाददीधितिः ॥

आख्यातस्य यत्नो वाच्यः, पचति पाकं करोतीति यत्नार्थककरोतिना सर्वाख्यात-विवरणात्, व्यवहारादिवद्बाधकं विना विवरणादपि व्युत्पत्तेः, किं करोतीति यत्नप्रश्ने पचती-त्युत्तरस्य यत्नार्थकत्वं विना अनुपपत्तेश्च। अचेतने रथो गच्छतीत्यादावनुकूलव्यापारे लक्षणेति प्राञ्चः। अन्यदीयगमनानुकूलनोदनादिमति गच्छतीत्यप्रयोगात्। रथो गच्छति, जानाति, इच्छति, यतते, द्वेष्टि, विद्यते, निद्रातीत्यादौ क्रियानुकूलकृतिव्यापारयोरप्रतीतेः गत्यादिमात्र-प्रतीतेश्च आश्रयत्वे नश्यतीत्यादौ च प्रतियोगित्वे निरूढलक्षणा।

'चैत्रः पचति तण्डुलः' 'मैत्रः पच्यते तण्डुल' इत्यादौ अन्वयाबोधाद्धात्वर्थप्राति-पदिकार्थयोः भेदेन साक्षादन्वयबोधस्याव्युत्पन्नतया संसर्गमर्यादया तद्भानस्यासम्भवात्। कृञश्च यत्नार्थकत्वं क्रियाजन्यत्वेऽपि यत्नजन्यत्वाजन्यत्वप्रतिसन्धानात् पटाङ्कुरयोः कृताकृतव्यवहारात्, ज्ञात्रादिवदाश्रयपरतृजन्तकर्तृपदस्य यत्नाश्रयबोधकत्वाच्च। क्रियायाः तदनुकूलव्यापारस्य वा कृञर्थत्वे तदाश्रयः कारकमात्रं वा कर्तृपदार्थः स्यात्।

अथ 'रथो गच्छति' 'गमनं करोति' बीजादिना अङ्कुरादिः कृतः इति विनापि यत्नं कृञः प्रयोगात् न तस्य यत्नवाचकत्वम्। कर्तृपदे च कृञो यत्ने निरूढलक्षणा यदि क्रियाश्रयमात्रेण तत्प्रयोगः। एवं चाचेतनेऽपि पचतीत्यादिप्रयोगात् क्रियानुकूलव्यापारप्रतीतेः बाधकं विना गौणत्वायोगात्। जनकव्यापार एवाख्यातार्थः, तण्डुलादिक्रियमाणादेश्च न पाकादि-जनकत्वमिति नातिप्रसङ्गः। कथं तर्हि पचतीत्यादौ पाकयत्नानुभव इति चेत्, यत्नाविनाभूत-पाकादिक्रियाविशेषेण कारणस्य यत्नस्यानुमानात्, पचति पाकयत्नवानिति तात्पर्यविवरणम्। अन्यथा धर्मिणोऽपि वाच्यतापत्तेः।

अथैवं यत्नस्य वर्तमानत्वं प्रतीयेत, तस्यापदार्थत्वात्। अन्यत्र धात्वर्थक्रियायां स्वार्थ-व्यापारे वा लडादेः वर्तमानत्वात् अनुभावकत्वस्य व्युत्पन्नत्वाच्च। न च पाकजनकवर्तमानव्यापारेण पाकजनकवर्तमानयत्नानुमानम्, यत्नविगमेऽपि व्यापारानुवृत्तेः धर्मिविशेषनिष्ठता न प्रतीयेत, तद्व्यधिकरणस्यापि पाकजनकत्वात् चैतन्याविनाभूतचैत्रत्वादिविशेषितेन यत्नानुमानमिति चेत्,

Sarasvati Mahal M. S. No. J. L. 884/D. 6122.

चैत्रत्वाद्यप्रतीतावपि शोभनः पचतीत्यादौ शोभनादेः पाकजनकयत्नवत्त्वप्रतीतेरिति चेत् सत्यम् । तत्राख्यातस्य जनकयत्ने लाक्षणिकत्वात् । मैवम् — जनकव्यापारमपेक्ष्य जनकस्यैव शक्यत्वात् । जनकं विहाय जनकयत्ने शक्तिरस्तु लाघवात् । तथा चाचेतनेऽपि प्रयोगो मुख्य एवेति चेत् न । अपचत्यपि पाकजनकादृष्टवति पचतीति प्रयोगापत्तेः । पाकजनकादृष्टकृतेश्च न पाकजनकत्वम्, मानाभावात् । अत एव क्षित्यादेः कृत्यादिजनकत्वे साध्ये तज्जनकादृष्टजनककृत्यादिना अर्थान्तरप्रसङ्गोऽपि प्रत्युक्तः । भावे वा तादृशकृतिनिराकरणाय अदृष्टाद्वारकत्वेन जनकतायाः त्वयापि वाच्यत्वात् । यत्नवान्न शक्यं विषयित्वं जनकत्वं संसर्गमर्यादया भासत इति तु नव्याः ।

कर्तृकर्मणी लकारवाच्ये ‘चैत्रः पचति’ ‘पच्यते तण्डुलः’ इति सामानाधिकरण्यानुरोधात् । अन्यथा ‘पचति’ इत्यत्रापि कर्तरि तृतीया ‘पच्यते’ इत्यत्रापि कर्मणि द्वितीया स्यात् । तयोरनभिहिताधिकारीयत्वात्, कृत्यभिधानस्याविशिष्टत्वात्, कर्तृकर्मसंख्याभिधानानभिधानाभ्यां नियमः ।

न च ‘चैत्रेण दृष्टो घट’ इत्यादौ विनापि तिङं संख्याप्रतीतेः क्लृप्तशक्तेः सुप एव संख्योपस्थितिसम्भवे तिङो न तदभिधायकत्वं इति वाच्यम् । चैत्रो मैत्रश्च गच्छत इत्यादौ विनापि तादृशं सुपं द्वित्वादिप्रत्ययात्, लाघवादेकवचनत्वादिना एकत्वादौ शक्तत्वाच्च इत्यपि नास्ति, कृता संख्यानभिधानात् ।

किंचैकत्वादिना संख्याभिधाने न नियमः । पदार्थतावच्छेदकावच्छिन्नस्याकाङ्क्षादिवशात् कर्मकर्तृसाधारण्येनान्वयबोधस्य दुर्वारत्वात् । कर्त्रैकत्वादिनाभिधाने तु कर्त्रादेरप्यभिधेयत्वं शक्तौ शक्तताशक्यतावच्छेदकयोः गौरवं अधिकम् । तस्मात् आख्यातत्वेन कर्तरि कर्मणि चात्मनेपदत्वेन एकवचनत्वादिना तत्तद्रूपेण वा एकत्वादौ शक्तिः । एकपदोपात्तत्वाच्च संख्याया वाच्यगामित्वकर्तृकर्मबोधकत्वं चैकदा अव्युत्पन्नम् । अतः ‘मैत्रः पच्यते तण्डुल’ इत्यादयो न प्रयोगाः, कर्तरि यकः असाधुत्वाच्च । ‘पच्यते चैत्रः तण्डुलं’ इत्यादयो न प्रयोगाः, कर्तरि यकः असाधुत्वाच्च । ‘पच्यते चैत्रः तण्डुलं’ इत्यादयोऽपि कर्तरि नेति वैयाकरणाः ।

अत्र वदन्ति — भावनाविशेष्ये संख्यान्वयः, समानपदोपात्तत्वेनैकान्वयित्वस्योचितत्वात् । भावनायाश्च विशेषणत्वे अन्वययोग्यः कर्मत्वाद्यनवरुद्धप्रथमान्तपदोपस्थाप्य एव तथा साकाङ्क्षत्वात् । ‘चैत्रः पचति’ ‘पच्यते तण्डुल’ इत्यत्र कर्तृकर्मणी प्रथमान्तपदोपस्थाप्यतया भावनाया विशेष्ये इति तत्रैव संख्यान्वयः । ‘चैत्रेण सुप्यते’ ‘गगनेन स्थीयते’ इत्यादौ तु प्रथमान्तपदाभावात् धात्वर्थस्य भावनायां विशेषणतयैवान्वयस्य व्युत्पन्नत्वात्, भावनायां बाधितत्वाच्च भावनाविशेष्यविरहादनित्यतैव संख्या, एकवचनं तु पदसाधुत्वार्थं, अत एव स्वापस्य द्विबहुत्वेप्यौत्सर्गिकं

एकवचनमेव । एवं च भावतिङो यथायथं वर्तमानत्वादीष्टसाधनत्वादिकमर्थः । तत्र धात्वर्थेन एवान्वेति तथैवान्वयात्, तद्बोधकानां तु घञादीनां प्रयोगसाधुतामात्रम् । भावनायाः कर्तरि आश्रयत्वेन कर्मणि पुनरन्यथान्वयः, तत्र कर्तृकर्माभिधायकत्वाच्चास्माकमपि तथान्वयबोधकत्वम् । अतः 'मैत्रेण पचति तण्डुलः' 'तण्डुलं पच्यते मैत्रः' 'पक्ष्यते तण्डुल' इत्यादयो न प्रयोगाः । भावना च व्यापारमात्रोपलक्षिका अचेतनानुरोधात्, भिन्नाभ्यां रूपाभ्यां एकधर्मि-बोधकत्वलक्षणं सामानाधिकरण्यमसिद्धम्, सम्भवदन्यादृशं तु न वार्यते । 'तण्डुलं पचति मैत्रः' इत्यत्राश्रयतया मैत्रस्तु भावनाविशेष्यः । 'मैत्रेण पच्यते तण्डुल' स्तु कथं विशेष्यतयेति चेत्, 'रथेन गम्यते ग्राम' इत्यादौ सविषयकव्यापारानभिधाने का गतिः —

अत्र प्राञ्चः । 'मैत्रेण पच्यते तण्डुल' इत्यत्र मैत्रनिष्ठपाकभावनाविषयः मैत्रनिष्ठ-भावनाविषयकजन्यफलशाली वा तण्डुलः प्रतीयते इति साक्षात्परम्परया वा भावनाविशेष्यः तण्डुलः । 'रथेन गम्यते ग्राम' इत्यत्र रथनिष्ठगमनानुकूलव्यापारजन्यफलशाली ग्रामः प्रतीयते इति व्यापारविशेष्यो ग्रामः ।

नव्यास्तु भावनादेराख्यातलभ्यत्वादाधेयत्वं तृतीयार्थोऽस्तु, संख्यामात्रं वा । सम्बन्धस्तु पचतीत्यादाविव वाक्यार्थः । अस्तु फलकर्मणोऽपि सम्बन्धः, तथा । फलं तु कस्यार्थः? न च तदपि तदा प्रकारीभूतभासमानत्वात् फलावच्छिन्नक्रियाया धात्वर्थत्वेऽपि क्रियाजन्यफलाभावात् विशेषणविशेष्यभावे विपर्यासस्याशक्यत्वात्, तस्मात् फलं आत्मनेपदार्थः । इत्थं चाख्यातोप-स्थापितायां भावनायां क्रियाविषयिण्यां फलेऽन्वये फलस्य क्रियाजन्यत्वं लभ्यते । भावनाविषयस्य च क्रियायाः फले अन्वेति, उपस्थापितभावनायां क्रियाविशेषणत्वेन अन्यत्र क्लृप्तः अन्वयो भज्येत । तस्मात् कृत्यनभिधायकभावकर्मकृद्योगे क्लृप्तशक्तेः सुपो लब्धया भावनया विशिष्टायाः फले अन्वयः, सुबर्थकृतेः क्रियायां विशेषणत्वे वा अन्वयस्य व्युत्पन्नत्वात्, कर्तृकर्मवच्च कृतिफलयोरपि अभिधाने नियमात् नातिप्रसङ्गः, न वा 'पच्यते तण्डुलो मैत्रः' इत्यादयः प्रयोगाः । तिङुपस्थाप्यभाव-नायामिव संख्यायां प्रथमान्तोपस्थाप्येनैवान्वयबोधो व्युत्पन्नः ।

'चैत्रो गन्ता' 'गतो ग्रामः' 'मित्रात्कीर्तं' 'गतं पुरं' 'भोक्ता तृप्यतु' 'पक्वानि भुंक्ते' 'पक्ता अपसार्यतां' इत्यादौ सामानाधिकरण्याद्यन्यथानुपपत्त्या कर्तृकर्मणी कृद्वाच्ये, 'चैत्रस्य नप्ता' मैत्रादन्यो घटात् पृथक् परोऽपरो वा इत्यादाविव पदार्थतावच्छेदकेनैव कृत्यादिना धात्वर्थान्वयः, तथैव साकाङ्क्षत्वात् । अस्तु वा कृत्यादिघटित एव कर्त्रादिना समन्वयः । मुख्यभाक्तसाधारणस्य फलादिलक्षणकर्मत्वस्य कृत्यादिलक्षणकर्तृत्वस्य चानभिधाने द्वितीयादयः, कृत्यादिविशिष्टाभिधाने च विशेषणस्याप्यभिधानम् ।

यत्तु—धातूत्तरप्रत्ययत्वेन कृतौ शक्तिः, पाचकादिपदे तु सामानाधिकरण्यानुरोधात् विशिष्टे लक्षणेति तदसत्। भावकृतोऽपि कृतिवाचकतापत्तेः धातुत्वादिघटिता तस्मादाख्यातत्वस्यैव लघुत्वाच्च।

यत्तु—कर्तृकृतोऽपि कृतौ शक्तिः, कृतिविशिष्टे तु लक्षणा इति। तन्न। यतो विनाऽवच्छेदकरूपं शक्यत्वासंभवात्। गोत्वत्वादिना शक्तौ चातिगौरवात्। अस्तु गवादिपदानां गोत्वादिविशिष्टं शक्यं, विशिष्टान्तराणां तु शक्यत्वं विलीयेत, केवलविशेषणे स्वारसिकप्रयोगविरहः तुल्य एवेति।

एवं गतो गम्यत इत्यादौ फलस्य कृदात्मनेपदाभ्यामेव लाभात् लाघवात् धातोरनन्यलभ्यव्यापारविशेषमात्रवाचकत्वस्थितौ 'ग्रामं गच्छति' 'ग्रामस्य गन्ता' इत्यादौ द्वितीयादेः फलजनकत्वलक्षणं कर्मत्वमर्थः। फले च प्रातिपदिकस्यार्थोऽधिकरणत्वेनान्वेति, फलमात्रं वाऽर्थो जनकत्वं तु संसर्गमर्यादया लभ्यमिति केचित्।

तदसत्। 'ग्रामं गच्छति' 'त्यजती' त्यादौ द्वितीयादितः फलसामान्यलाभेऽपि नियतसंयोगविभागाद्यलाभात् फलविशेषावच्छिन्नव्यापारस्यैव धात्वर्थत्वात्। इतरथा 'त्यजि'—'गमि' प्रभृतीनां पर्यायत्वापत्तेः। तथापि 'गम्यते ग्राम' इत्यादौ ग्रामादेः संयोगादिशालित्वं कुत एव प्रतीयत इति चेत्—तदवच्छिन्नव्यापारवाचिधातुसमभिव्याहारादेव, यथा इष्टसाधनत्ववाचकात् विधेरेव स्वर्गकामादिसमभिव्याहारात् स्वर्गजनकत्वं प्रतीतिस्त्विष्टत्वं फलत्वत्वाभ्यां स्वर्गत्वसंयोगत्वाभ्यां चेत्यन्यदेतत्।

अस्तु वा बुद्धिस्थविशेषवाचकपदादेव व्युत्पत्तिवशादेव प्रकृत्यर्थतावच्छेदकफलं तच्छालिवाचककृतेरपि विशेषरूपेण बोधकत्वम्। अपि च धात्वर्थतावच्छेदकफलशालित्वं कर्मत्वं, न तु धात्वर्थजन्यफलशालितामात्रं गमिपत्योः कर्मत्वस्य पूर्वस्मिन् देशे त्यजेश्चोत्तरस्मिन् स्पन्देश्च पूर्वापरदेशयोः प्रसङ्गफलावच्छिन्नव्यापारबोधकत्वादेव धातूनां सकर्मकत्वव्यवहारः, भाक्तस्तु जानातीत्यादेः तादृशधातुयोग एव च कर्मप्रत्ययाः, तत्र द्वितीयया अभिधेयत्वं अभिधीयते। तथाकाङ्क्षावैचित्र्यात् धात्वर्थतावच्छेदकफलेऽन्वेति। अत एवास्याः पदार्थान्विताभिधेयत्वबोधसप्रमीतो भेदः। अस्तु वा कर्माख्यातस्यैव द्वितीयायाः अपि फलमर्थस्तांवा फलव्यापारयोः पृथगेवार्थः, विशिष्टस्त्वन्यबललभ्यः। 'भूमिं प्रयाति' 'विहगो विजहाति महीरुहं' न तु स्वात्मानमित्यनुरोधात् क्रियात्वे परसमवेतत्वमपि कर्म प्रत्ययार्थः।

इयांस्तु विशेषः—यत्परत्वं सुपा प्रकृत्यर्थापेक्षिकं तिङादिना च स्वार्थफलाश्रयापेक्षिकं प्रत्याय्यते। 'पटं जानाति' 'इच्छति' 'कुरुते' 'चैत्रो मैत्रेण ज्ञायते', 'इष्यते' 'क्रियते पटः'

इत्यादौ सविषयपदार्थाभिधायिधातुप्रयोगे कर्मप्रत्ययेन यथायथं विषयित्वं कर्तृतिङाश्रयत्वं विषयत्वं तृतीयया आधेयत्वं बोध्यते। अन्वयबोधे त्वयं विशेषो यदेकत्र कर्तर्याश्रयत्वं तत्र क्रियाविषयिता तत्र कर्मविशेषणम्। अन्यत्र कर्मणि विषयता तत्र क्रिया तदाधेयत्वं तत्र च कर्तेति। ज्ञातो ज्ञाता नष्ट इत्यादौ च कर्मकर्तृकृता विषयाश्रयप्रतियोगिबोधकत्वं, यतते इत्यादौ यत्नत्वादिनोपस्थिते यत्नविषयत्वेन नान्वयः। अपि तु उद्देश्यत्वेन पदस्वाभाव्यात्। अत एव अभुञ्जानेऽपि भोजनाय यतते इत्यादयः प्रयोगाः।

धातोरर्थः फलम्। अनुकूलो व्यापारो व्यापारमात्रं वा आख्यातस्य जन्यजनकभावः संसर्गमर्यादालभ्यः। लकारादिलिङाद्यर्थो वर्तमानत्वादीष्टसाधनत्वादिकमेकपदोपात्तत्वप्रत्यासत्त्या तत्रैवान्वेति। भावप्रत्ययस्य घञादेरनुकूलो व्यापार एवार्थः। तेन व्यापारसत्त्वे फलानुत्पाददशायां पाको भविष्यतीति न प्रयोगः, न वा व्यापारविगमे फलसत्वेन पाको विद्यत इति, न वा घटभूतलयोः मिथस्संयोग इतिवन्मिथोगमनमित्यादि प्रत्ययोपनीतपरसमवेतव्यापारसमवेतव्यापारजन्यधात्वर्थफलशालित्वं कर्मत्वं फलनिष्ठं चाधेयत्वं द्वितीयादिना व्यापारनिष्ठं च तृतीयादिना अभिधायेते।

एवं च 'तण्डुलं पचति चैत्र' इत्यस्य तण्डुलवृत्तिफलविशेषजनकव्यापारवान् चैत्रः, 'मैत्रेण पच्यते तण्डुल' इत्यस्य च मैत्रनिष्ठव्यापारजन्यफलविशेषशाली तण्डुल इत्यर्थः। फलव्यापारयोः विशेषणविशेष्यभावभेदादेव कर्तृकर्मप्रत्ययव्यवहारः। जानातीत्यादौ तु उक्तैव रीतिः अनुसर्तव्या।

वस्तुतस्तु आख्यातस्य तृतीयाया अपि व्यापार एवार्थः। कर्माख्यातस्य धात्वर्थफलनिरूपितमधिकरणत्वं कर्मकृतः फलाश्रयः कर्तृकर्मसामानाधिकरण्यानुरोधात्। जानातीत्यादावुक्तैव रीतिरनुसर्तव्या। 'मैत्रेण पच्यते' 'पक्व' इत्यादौ सुबर्थ एव व्यापारे वर्तमानत्वाद्यर्थान्वयः। 'पचमानः पक्तवान्' इत्यादौ पुनरनायत्या पदार्थतावच्छेदक एव व्यापारे तदन्वयः, आस्तां व्यापाराश्रयौ शक्यौ विशिष्टमन्वयबललभ्यम्, एवकारस्यैवान्ययोगव्यवच्छेदौ अन्ययोगिप्रतियोगिकव्यवच्छेदस्यातिप्रसक्तत्वात्। अन्ययोगत्वावच्छिन्नप्रतियोगिकव्यवच्छेदस्य शक्यत्वे शक्या प्रसिद्धिः, बाधितं च, पार्थ एवेत्यादौ पार्थान्ययोगत्वावच्छिन्नव्यवच्छेदस्य अन्वयप्रसङ्गः। तस्य ततोऽन्यत्वात् स्वान्ययोगव्यवच्छेदत्वेन शक्यत्वे स्वत्वस्याननुगतत्वात् शक्त्यानन्त्यम्। तस्मात् यथा 'नीलो घटो नास्ती'त्यादौ नीलघटत्वावच्छिन्नस्यैव पार्थ एवेत्यादावपि पार्थान्ययोगत्वावच्छिन्नाभावस्यैव प्रतीतेः। समानं चेदं कृतौ कालान्वयवादिनां धात्वर्थानुकूलव्यापारविरहिणि महीरुहादौ संयुज्यते, संयुक्त इत्यादिव्यवहारात् संयोगवत्त्वमात्रप्रतीतेश्च न तत्र प्रत्ययस्य व्यापारवाचितेति न सकर्मकत्वम्। संयोग इत्यादौ तु अर्थमात्रप्रतीतेः घञादेः प्रयोगसाधुतेति मण्डन-

मतानुयायिनः । तन्न; पचतीत्यादौ पाकानुकूलवर्तमानयत्नानुभवप्रसङ्गात् । फलानुकूलादृष्टवत्यपि पचतीत्यादिषु विभागानुकूलपूर्वसंयोगादिमति निश्चलादावपि त्यजतीत्यादेः प्रयोगस्य प्रसङ्गात् । तत्र तत्र तत्तत्फलानुकूलतत्तद्व्यापारविशेष एव धात्वर्थः । सर्वत्र धात्वर्थाश्रयत्वं कर्तृत्वं संख्यावर्तमानादिकं क्वचिदाश्रयादिकमपि आख्यातार्थ इति । गुरुमपि तत्र तत्र तादृशयत्नानुभवप्रसङ्गात् ध्येयमिति ।

इति शिरोमणिकृतः आख्यातवादः समाप्तः ॥

श्रीः

श्रीजयरामन्यायपञ्चाननविरचितः

* अन्यथाख्यातिवादः

(संपादकः— का. इ. गोविन्दाचार्यः)

अलौकिकप्रत्यासत्तिस्तु ज्ञानलक्षणा-सामान्यलक्षणा योगजधर्माभेदा (त्) त्रिधा। अथा-न्यस्य (थायाः) प्रत्यासत्तित्वे किं बीजमिति चेत् — इदं रजतमित्यादिस्मर्यमाणरजतान्यथाख्या-त्यनुपपत्तिरिति। अन्यथाख्यातौ किं प्रमाणमिति चेत् —

नत्वा शम्भोः पदाम्भोजं नानामतकरम्बिताम्।
अन्यथाख्यातिमाख्याति जयरामः समासतः॥

अन्यथाख्यातौ ज्ञानत्वं शुक्तिविशेष्यकत्वावच्छिन्नरजतत्वप्रकारकत्ववद्वृत्ति न वा इत्याद्याः विप्रतिपत्तयः। विधिप्रसिद्धिः इच्छात्वादौ निषेधस्य च द्रव्यत्वादेवेव (दावेव) सुलभेति।

अत्र नैयायिकाः। ज्ञानत्वं शुक्तिविशेष्यकत्वावच्छिन्नरजतत्वप्रकारकत्ववद्वृत्ति, शुक्ति-विशेष्यकत्वावच्छिन्नरजतत्वप्रकारकत्ववत्प्रवृत्तेः, समानविशेष्यतया जनकवृत्तित्वादिच्छात्ववदिति।

तत्र मीमांसकाः — नन्विदमप्रयोजकत्वं (कम्), इच्छावृत्तित्वं चोपाधिः। ज्ञानत्वं न तादृशवृत्ति, ज्ञानमात्रवृत्तिधर्मत्वात्, सर्वांशे प्रमात्ववदिति चेत् — न। शुक्तिविशेष्यकरजतत्व-प्रकारकप्रवृत्तेः तादृशज्ञानं विनाऽनुपपत्तेः। सत्यस्थले रजतत्वप्रकारकप्रवृत्तित्वावच्छिन्नं प्रत्येव रजतत्वप्रकारकज्ञानत्वेन समानविशेष्यतया कारणत्वकल्पनात्। अत एव नाप्रयोजकता, उपाधेश्च पक्ष एव साध्यव्यापकता। त्वदीयहेतुरप्रयोजकः।

ननु 'तद्धेतोरेव तदस्तु किं तेन?' इत्यादिन्यायात् विशिष्टज्ञानकारणतयाऽवश्याभ्युपेत-भेदाग्रहकारणत्वेनैवोपपत्तेः नाक्लृप्तमिथ्याज्ञानकल्पनं युक्तमिति चेत् न। सत्यस्थले पुरोवर्तिनि इष्टभेद(ग्र)हस्याप्रसिद्धौ तदभावाप्रसिद्धेः। प्रसिद्धौ (सिद्धे) वाऽन्यथाख्यातिः। अन्यत्र प्रसिद्धस्य रजतभिन्नप्रकारकज्ञानस्य विशेष्य(क)तासम्बन्धेनाभावस्तु रजते सर्वदैव विद्यमानत्वात् न विशिष्टज्ञानकारणं, असत्यस्थले विशिष्टज्ञानस्य चासिद्धौ कस्य हेतुतया भेदाग्रहावश्यकत्वं, सिद्धौ तु पाटच्चरविलुण्ठिते (वे)श्मनियामकजागरणवृत्तान्तानुसरणम्। न च मिथ्याज्ञानकल्पनागौरवं दोषः। फलानिर्णये गौरवस्यानिर्णयात्। शङ्का च (नै)व प्रतिबन्धिका। कथमन्यथा शाब्दादिग्रहे

* Tanjore Sarasvati Mahal Library MSS. B. No. 2280/D. 6591.

तव योग्यताविशिष्टज्ञानादिकारणत्वकल्पनम्। तत्रापि 'तद्धेतो'रिति न्यायात्। योग्यताद्यसंसर्गाग्रहस्यैव कारणत्वौचित्यात्। योग्यताविशिष्टज्ञानव्यक्तिकल्पने गौरवात्। तथा च योग्यत्वासंसर्गाग्रहदशायां च कथं (त)त्रापि (पदा)र्थान्वयबोधादि।

अथ क्वचिदनुभवसिद्धयोग्यताविशिष्टज्ञानस्यान्वयव्यतिरेकाभ्यां कार्यकारणभावग्रहो जायमानो लाघवादितः सामान्यत एव तं परिच्छिनत्तीत्यत्रापि योग्यताविशिष्टज्ञानं कल्प्यते फलमुखगौरवस्यादोषत्वादिति चेत्– तुल्यं प्रकृतेऽपि।

किं च पुरोवर्तिनि रजतभेदग्रहस्य रजतत्वात्यन्ताभावग्रहस्य रजतभेदे(द) रजतत्वात्यन्ताभावयोः नानाविधव्याप्तिविशिष्टनानाविधव्याप्यवत्तानिश्चयस्य तयोरवच्छेदकत्वेन गृहीतनानाविधधर्मवत्तानिश्चयस्य चाभावानामनन्यथासिद्धत्वकल्पनापेक्षया क्वचित् (क्लृ)प्तपूर्ववर्तिताकस्य विशिष्टज्ञानस्य नियमानन्यथासिद्धित्वकल्पनैवोचिता।

अपि च भ्रमत्वेनाज्ञायमाने आनुमा(नि)करजतादिभेदग्रहे सत्यपि नयने रजतत्वादिविशिष्टज्ञा(ना)त्प्रवृत्तेः व्यभिचारः। न चाभेदाग्रहकारणत्वादनातिप्रसङ्गः। तथा हि—पुरोवर्तिनि भेदग्रहाभावमात्रस्य कारणत्वे रजते भे(ने)दं रजतमिति ज्ञानकालेऽपि प्रवृत्तिप्रसङ्गः।

अथ स्वतन्त्रोपस्थितस्येष्टस्य भेदग्रहाभावो हेतुरिति चेत्–किं नाम स्वातन्त्र्यम्, भेदविशेषणत्वेनोपस्थितिरिति चेत्— एतद्रजतभिन्नं भूतलमिति ग्रहणात् स्मरणाद्वाऽप्रवृत्तिप्रसङ्गः। पुरोवर्तिवृत्तिभेदाविशेषणत्वेनोपस्थितिरिति चेत्–रजत एव नेदं रजतमिति ज्ञानेऽपि तत्सत्त्वात् प्रवृत्तिप्रसङ्गः। पुरोवर्त्यगृहीतासंसर्गकेष्टभेदग्रहाभावः कारणमित्यपि नम्युक्तौ (न युक्तम्.) 'इदं रजतं' 'घटो न रजत' मिति ज्ञानादप्रवृत्तिप्रसङ्गात्। न हि रजतभेदः शुक्तिगृहीतासंसर्गकोऽन्यथाख्यात्यापत्तेः।

एतेन पुरोवर्तिनि ज्ञायमानेष्टभेदस्यासंसर्गग्रहः प्रतिबन्धकः तदभावः कारणं रजतभेदाग्रहदशायामपि शुक्तौ 'इदं रजतम्, इति ज्ञानात् प्रवृत्तेः विशिष्टाभावसम्पादनाय ज्ञायमानेति इति परास्तम्॥

किं च यदा कदाचित् ज्ञायमानत्वमतिप्रसक्तं तदानीं ज्ञायमानत्वं चोपदर्शितस्थले। यदपि च पुरोवर्त्यगृहीतासंसर्गकेष्टभिन्नत्वप्रकारकज्ञानविषयत्वाभावः कारणमिति, तदपि न। तत्प्रकारकज्ञानविषयत्वाभावस्य पुरोवर्तिनिष्ठतया कारणत्वे रजत एव 'नेदं रजत'मिति ज्ञानेऽपि प्रवृत्तिप्रसङ्गात्। यत्किञ्चि(न्नि)ष्ठतया कारणत्वे च सुतरामतिप्रसङ्गात्। सर्वनिष्ठस्य कारणत्वे रजतशुक्तौ (क्ती) रजतारजत इति ज्ञानात् रजते प्रवृत्तिप्रसङ्गादिति सम्प्रदायः।

अत्र ब्रूमः । पुरोवर्तिनि रजतभेदोपस्थितिविशिष्टरजतभेदासंसर्गग्रहः प्रतिबन्धकः तदभावः कारणं वैशिष्ट्यं च समवायेनोपस्थित्यधिकरणे एककालावच्छेदेन विशेषणताविशेषेण वर्तमानत्वं, अतो न कालान्तरीयपुरुषान्तरीयरजतो(त)भेदोपस्थितिमादाय दोषः । न वा तत्कालीनत्वोक्तिनिबन्धनाप्रसिद्धिः विशिष्टाभावस्योपस्थित्यभावकाले विशेषणाभावादेव सत्त्वात् । नच शुक्तौ 'इदं रजतं', 'घटो न रजत'मित्यत्र प्रवृत्तिप्रसङ्गः । रजतभेदग्रहप्रतिबन्धकदोषस्योत्तेजकत्वेन तदभावविशिष्टस्य प्रतिबन्धकत्वस्वीकारात् । रजतभेदानुपस्थितिदशायां शुक्ताविदं रजतमिति भ्रमकाले रजतभेदग्रहप्रतिबन्धकदोषाभावात् । रजतभेदासंसर्गस्य शुक्तौ ग्रहेऽन्यथाख्यात्यापत्त्या तदनुग्रहसत्त्वाच्च प्रवृत्तिः न स्यात्; अतो रजतभेदोपस्थितिविशिष्ट इत्युक्तम् । न च रजतभ्रमजनक एव दोष उत्तेजकोऽस्तु, किमनेन विशेषणेनेति वाच्यम् । तन्मते रजतभेदासंसर्गाग्रहः इत्यस्य पुरोवर्तिविशेष्यको यो रजतभेदासंसर्गग्रहः समवायेन तदभाव इत्यर्थो वाच्यः, तदेवोक्तोपस्थितिविशिष्टस्यात्मनिष्ठतया तदभावस्य कारणत्वसम्भवात् । तथा च शुक्तिरूपे पुरोवर्तिनि रजतभेदासंसर्गग्रहस्याप्रसिद्ध्या न तदभावस्य प्रतिबन्धकत्वमिति चेत् —

अस्तु तर्हि तत्पुरुषीयरजतभेदोपस्थित्या दोषविशेषविरहेण च विशिष्टस्य विशेष्यतया तत्पुरुषीयरजतभेदासंसर्गग्रहत्वावच्छिन्नाभावस्याभावीयविशेषणतया पुरोवर्तिनिष्ठतया तत्प्रतिबन्धकत्वम् । निरुक्ताभावस्य रजतभेदोपस्थितिवैशिष्ट्यं च स्वविषयभेदस्यासंसर्गग्रहप्रतियोगित्वमेककालीनत्वं चेति न कोऽपि दोषः ।

अथ तथापि पुरोवर्तिनि येन केनापि रूपेण यो रजतभेदासंसर्गग्रहः तदभावो वा पुरोवर्तितावच्छेदकरूपेण वा यो रजतभेदासंसर्गग्रहः तदभावो वा प्रतिबन्धकः । नाद्यः; एकस्मिन्नेव रजते इदं न रजतं गृहवर्तिरजतमिति ज्ञानात् तत्र प्रवृत्तिप्रसङ्गात् । गृहवर्तित्वरूपेण रजतभेदासंसर्गग्रहस्य तत्र सत्त्वात् तदभावात् । न द्वितीयः; अप्रसिद्धेः, पुरोवर्तितावच्छेदकशुक्तिमात्रवृत्तीदंत्वावच्छेदेनासंसर्गग्रहस्यासम्भवादिति सत्यम् । विशेष्यतावच्छेदक(ता)सम्बन्धेन तत्पुरुषीयरजतभेदासंसर्गग्रहाभावस्य निरुक्तविशेषणविशिष्टस्य विशेष्यतावच्छेदकतासंबन्धेन तत्पुरुषीयरजतत्वप्रकारकप्रवृत्तिं प्रति प्रतिबन्धकत्वेनादोषात् । इत्थं च 'इमे रङ्गरजते' 'नेमे रङ्गरजते' इति विपरीतचतुष्के उपस्थितेष्टानिष्टभेदाग्रहसत्त्वेऽपि युगपत् प्रवृत्तिनिवृत्तिसम्भावना नास्ति तत्र रङ्गवृत्तीदन्त्वयोः रजतरङ्गभेदयोरसंसर्गग्रहस्य विशेष्यतावच्छेदकतयाऽभावात् ।

अथैवमपि निरुक्तक्रमेण पुरोवर्तिनिष्ठभेदे रजतप्रतियोगित्वासंसर्गाग्रहस्य रजते पुरोवर्तिनिष्ठभेदप्रतियोगित्वासंसर्गा(ग्र)हस्य रजतत्वात्यन्ताभावासंसर्गग्रहस्य एवमिष्टव्यावर्तकधर्मासंसर्गाग्रहस्याभावानामनन्यथासिद्धत्वकल्पनामपेक्ष्य (कल्प्य) पूर्ववर्तिताकस्य विशिष्टज्ञानस्यैव नियमानन्यथा

सिद्धत्वकल्पना लघीयसी, कारणतावच्छेदकस्य शीघ्रोपस्थितिकत्वात् लाघवाच्चेति चेत्—न। तव मिथ्याज्ञानकल्पने तत्र तेषां नियमानन्यथासिद्धत्वकल्पनावश्यकत्वात्। विशिष्टज्ञानं प्रति भेदग्रहादिसामग्र्या अपि प्रतिबन्धकत्वात् अन्यथा भेद (द) ग्रहकाले विशिष्टज्ञा (ना) पत्तेः। मम तु शुक्तिवृत्तीदन्त्वाद्यवच्छिन्ने रजतत्वप्रकारकज्ञानाभावात् तत्स्थानाभिषिक्तप्रवृत्तावेव तेषां (हे) तुत्वमिति।

वस्तुतस्तु इष्टं रज ...... (इष्टरजता) द्भेदासंसर्गः तद्भेदाभावो रजतं रजतत्वं च तद्ग्रहाभावः। रजतरजतत्वान्यतरग्रहाभावः तादात्म्येन र (ज) तग्रहाभावविशिष्टसमवायेन रजतत्वग्रहाभावः प्रतिबन्धक इति फलितम्। इष्टभेदानुपस्थितिदशायामपि रजते रज (त) त्वज्ञाने रजतत्वरूपासंसर्गग्रहसत्त्वात् तदभावो नेति न ज्ञायमानत्वनिवेशोऽपि। इत्थं च शुक्तिदोषकाले प्रवृत्तिसम्पादनाय दोषस्योत्तेजकत्वम्। न च रजतभेदानुपस्थितिदशायां शुक्ताविदं रजतमिति ज्ञानकाले दोषाकल्पने मानाभावात् तदा प्रवृत्तिः न स्यादिति वाच्यम्। दोषाणां तत्तत्कालीनशुक्तिज्ञानानामप्युत्तेजकत्वात्। इत्थञ्च तत्तच्छुक्तिज्ञानाभावविशिष्टस्य तदुपनयाभावस्याभावः कारणम्। इत्थञ्च तत्तच्छुक्तिज्ञानस्य दोषस्य रजत (त) त्वज्ञानस्य च कारणत्वं पर्यवसितमिति नानुगमशङ्कापि पूर्वोक्तनिखिलसंसर्गाग्र ह) काले चैतेषामन्यतमस्यासत्त्वादेव न कार्यापत्तिः। रजतत्वज्ञानाद्रजतभेदस्य दोषाग्रहे प्रवृत्त्यापादनं च समानमिति। अथवा शुक्तिवृत्तीदन्त्वावच्छिन्ने प्रवृत्तौ दोषस्यैव कारणत्वं, रजतादिवृत्तीदन्त्वावच्छिन्ने प्रवृत्तौ विशिष्टज्ञानस्येति।

अथ दोषस्येन्द्रियभेदेन च भिन्नत्वेनाननुगमात् न शुक्तिवृत्तीदन्त्वावच्छिन्नविशेष्यफल- (विशेष्यकप्र) वृत्तित्वावच्छिन्ने कारणत्वसम्भवो व्यभिचारात्। मण्डूकवसाञ्जनरूप-नयनां दोषत्व- (नयनदोषात्) त्वचा उरगभेदनिश्चयेऽपि प्रवृत्त्यापत्तेश्च, मम चाक्षुषत्वाद्य (त्वाच) भ्रमविशेषत्वाद्यवच्छिन्ने तेषां हेतुतेति न व्यभिचारः। किं च दोषाणां भ्रमहेतुत्वं नोच्यत एव, परन्तु रजतभेदग्रहादिप्रतिबन्धकत्वम्। तच्च तव मतेऽपि (मतेऽपि) समानं, रजतादिभ्रमस्त्वसंसर्गाग्रहादिरूपसामग्रीत एव जायते। इत्थञ्च प्रवृत्तौ तत्रारजतभेदाग्रह एव हेतुः, नानाविधाननुगतदोषाणां हेतुत्वकल्पनेऽप्यतिगौरवमिति चेत्—एवमप्यस्तु शुक्तिवृत्तीदन्त्वाद्यवच्छिन्नोपादाना (न) ताकरजतादिसाध्यताकप्रवृत्तौ रजतभेदाग्रह एव हेतुः तद्धर्मावच्छिन्ने रजतत्वविशिष्टज्ञानकल्पने तत्र तव (त) द्धेतुतावश्यकत्वात्। रजतं द्र (इ) ष्टसाधनमिति ज्ञानस्य रजतसाध्यताकप्रवृत्तौ हेतुत्वाच्च तत्रेष्टज्ञानकारणत्वलाभः। पुरोवर्तिज्ञानत्वेन कारणत्वं कल्प्यते। पुरोवर्ति-विशिष्यकरक (विशेष्यकरजत) ज्ञानत्वेन कारणत्वे विशेष्यविशेषणभावे विनिगमकाभावात् कार्यकारणभावद्वयं गौरवं च भवताम्। रजतवतीदन्त्वाद्यवच्छिन्ने रजतार्थिप्रवृत्तौ च भवतामिव विशिष्टज्ञानमेव हेतुरस्त्विति।

अथ तथापि शुक्तिरजतसाधारणेदन्त्वाद्यवच्छिन्नविशेष्यकप्रवृत्तित्वावच्छिन्ने का गतिः? न च तत्रापि तादृशेदन्त्वरूपेण शुक्तिविशेष्यकप्रवृत्तौ भेदाग्रहो र(ज)तविशेष्यकप्रवृत्तौ च विशिष्ट-ज्ञानं हेतुरिति वाच्यम्। विशेष्यविशेषणभावभेदेन कार्यकारणभावभेदे विशेष्यस्य कार्य-तावच्छेदकेन विशिष्ट(विशेषणे) गौरवादिति चेत्—मौकं (मैवम्) रजतशुक्तिसाधारणेदन्त्वाद्यवच्छिन्न-विशेष्यकतादृशप्रवृत्तित्वावच्छिन्ने रजतभेदग्रहस्य तद्धर्मावच्छिन्नविशेष्यकस्य शुक्तौ प्रसिद्धस्यैवा-त्ावः (भावः) कारणम्। न चैवं रजते नेदं रजतमिति ज्ञानेऽपि प्रवृत्तिप्रसङ्गः। रजतत्वग्रह-प्रतिबन्धकदोषस्यैव प्रवृत्तावपि प्रतिबन्धकत्वात्। न च गौरवं, रजतविशेष्यकर(ज)तत्वप्रकारक-त्वस्यैव प्रतिबध्यतावच्छेदकत्वात। [1](न च गौरवं, रजतविशेष्यकर(ज)तत्वप्रकारकत्वस्यैव प्रतिबध्यतावच्छेदकत्वात्)। न चाञ्जनरूपदोषसत्त्वेऽपि त्वाचवंशत्वप्रमोदयात् चाक्षुषत्वस्य प्रति-बध्यतावच्छेदके प्रवेशः आवश्यक इति वाच्यम्। दोषत्वस्या-जन(ञ्जन)कालीन तज्ज्ञानावेव (तज्ज्ञान एव) उपगमात्।

वस्तुतस्तु पूर्वोक्तासंसर्गाग्रहभावानां रजतशुक्तिसाधारणेदन्त्वावच्छिन्ने भेदाग्रहस्य च तादृशविशिष्टविषयकत्वमेव ज्ञानप्रवृत्तिसाधारणं कार्यतावच्छेदकम्। तत्र च नायनवंशभेदासंसर्गा-ग्रहत्वाचवंशत्वप्रमोदये त्वाचसन्निकर्षस्योत्तेजकत्वात् नानुपपत्तिः। वंशभेदाग्रहस्तु तप्र(तत्र)तिष्ठत्येव वंशेऽन्यथाख्यात्यभावादिति नोत्तजकापेक्षा। यदि चेदंग्रहाभाव एव कार्यसहभावेन कारणम्, न तु तत्सामग्र्यभाव इति विभाव्यते तथापि न क्षतिः, भेदाग्रहस्य कारणत्वकल्पनयाऽपि प्रवृत्ति-निर्वाहस्य सम्पादितत्वात्।

ननु रजतशुक्तिसाधारणेदन्त्वावच्छिन्ने प्रवृत्तौ क्वचिदनुभव-सिद्धि(द्ध) विशिष्टज्ञान-स्यान्वयव्यतिरेकानुविधानात् सामान्य(त)स्तत्र विशिष्टज्ञानत्वेनैक(का)रणत्वकल्पने मिथ्याज्ञान-कल्पनं, तदनुरुद्धकार्यकारणभावकल्पनं च फलमुखत्वात् न दोषायेति चेत्—न तत्रान्वयव्यति-रेकानुविधानस्यैवासिद्धेः। न हि तादृशेदन्त्वावच्छिन्न रजतत्वप्रकारकत्वावच्छिन्नं प्रत्येव विशिष्ट-ज्ञानस्य साधारण्येन (... प्र?) कारणभेदाग्रहादिसत्त्वे विशिष्टज्ञानव्यतिरेकात् क्वचिदपि कार्य-व्यतिरेक इति मीमांसकमतनिगर्वः।

अत्र सिद्धान्तयामः। भेदग्रहसत्त्वेऽप्याहार्यप्रत्यक्षोद(ये)ना(ना)हार्यत्वस्य प्रतिबध्यताव-च्छेदके प्रवेश आहार्यबुद्धाविच्छायाः स्वातन्त्र्येण कारणत्वकल्पने गौरव(वादि)च्छायाः उत्तेजकत्व-मेवोच्यत इति मते भेदे(द)ग्रहाभावस्यानुमितित्वशाब्दत्वप्रत्यक्षत्वाद्यवच्छिन्नं प्रत्येव कारणत्वात् नानुगतरूपेण प्रवृत्तिसाधारण्येन कार्यत्वसंभव इति स्वातन्त्र्येणा(ण) प्रवृत्तौ भेदाग्रहस्य कारणत्वं

1. कुण्डलितग्रन्थः प्रमादेन पुनः लिखित इति भाति।

वाच्यम् । तथा च लाघवाद्य(द) विशिष्टज्ञानस्यैव कारणत्वं कल्प(ल्प्य)त इति विसंवादिप्रवृत्त्यनुरोधात् मिथ्याज्ञानसिद्धिः ।

ननु कारणबाधेन मिथ्याज्ञानस्य बाधात् न तत्कारणस्य संभव इति चेत् — मैवम् । प्रत्यभिज्ञाया इव संस्कारेन्द्रियाभ्यां तस्योत्पत्तेः संभवेन बाधविरहात् । अप्रत्यभिज्ञायाः तत्तांशे स्मृतित्वोपगमात् स्मृतित्वावच्छेदेनैव संस्कारस्य कारणत्वकल्पनात् मम जाते र(व्या)प्यवृत्तित्वस्य साङ्कर्यस्य चादोषत्वात् तत्सम्भवेऽपि त्वन्नयेन तत्सम्भव इति चेत् त्वन्नयेनैव कारणबाधस्य निराकरणेनान्यथाख्यातिसाधनसम्भवात् । तथापि नैयायिकसिद्धान्तविरोधेनान्यथाख्यातिसाधनं न भवतीति चेत् — न । मयापि तत्र संस्कारस्यैव प्रत्यासत्तित्वोपगमात् स्मृतिसाधारणरजतत्वप्रकारकत्वावच्छिन्न एव हि तस्य कारणत्वम्, अनुभवस्यैव व्यापारत्वात् स्मृतित्वघटिते कारणत्वादिरजतमिति प्रत्यक्षमिति सामग्र्या स्मृतिप्रतिबन्धकत्वाच्च न तदा स्मरणम् । संस्कारजन्यज्ञानमात्रएव चोद्बोधकस्य कारणत्वा(त्?) उद्बुद्धसंस्कारात् तदापत्तिः । प्रमाणान्तरासहकृतसंस्कारजन्यत्वस्य स्मृतित्वे नियामकत्वाच्च न तत्र तदापत्तिः, किंचिज्जातित्वादिना रजतत्वादिज्ञाने रजतमित्याकारकज्ञानानुदयात् बहुशः तदापादकस्य प्रदर्शनात् रजतत्वांशे निरवच्छिन्नरजतत्वप्रकारताकेऽनुभवे वा कारण-भाव(त्वभाव)द्वयकं, तत एव भ्रमोत्पत्तिरिति न बाधसंभावनापि । [1] (ज्ञानादिनिष्ठनिरवच्छिन्नविषयताकम्?) ।

ननु तथापि रजतविषयकप्रत्यक्षत्वावच्छेदेनैव रजतेन्द्रियसन्निकर्षस्य हेतुत्वात् कथं तं विना रजतप्रत्यक्षमिति चेत् — न । मीमांसकमते ज्ञानमात्रस्यैव मितिमात्रांशे प्रत्यक्षत्वेन रजतविषयकप्रत्यक्षे रजतानुमित्यादौ, वेदान्तिमते च रजताभावप्रत्यक्षे रजतविषयके, सर्वमते च रजतादिस्वरूपसंबन्धविष(य)के रजतप्रत्यक्षे रजतेन्द्रियसन्निकर्षस्याहेतुत्वात् रजतविशेष्यकचाक्षुषादावेव तद्धेतुत्वोपगमात् । न चाभेदारोपे रजतत्वांशे रजतस्य विशेष्यत्वात् स एव दोषः मुख्यविशेष्यत्वस्य प्रवेशे च गौरवम्, अभेदारोपेऽपि स्वाश्रयतादात्म्यसंसर्गेण रजतत्वस्यैव प्रकारत्वात् । न च तथापि रजतत्वरं त (द्वि)षयः । समवायस्वाश्रयतादात्म्यान्यतरसंसर्गेण रजतत्वांशे निरवच्छिन्नप्रकारकरजतमित्याकारकज्ञानस्योत्पत्तिः(त्तेः) । कालिकादिसंबन्धेनैव रजतत्वांशे सप्रकारकज्ञानस्योदयात् । अत एव प्रवृत्ताविदन्त्वावच्छिन्नविशेष्यतानिरूपितरजतत्वनिष्ठनिरवच्छिन्नप्रकारताशालिज्ञानत्वेनैव कारणत्वम्, तादात्म्यारोपसंसर्गारोपसाधारणमिति मिश्राः । न च प्रात्यक्षिकबुद्धौ कथञ्चित्सम्भवेऽपि 'इदं रजतमि'ति शाब्दबोधे एकदेशस्य रजतत्वस्यान्यत्र कथमन्वय इति वाच्यम् । स्वाश्रयतादात्म्यसम्बन्धेन रजतत्वप्रकारकान्वयबोधे एकदेशतयोपस्थितेरेवाकाङ्क्षानिर्वाहकत्वादिति ।

---

1. कुण्डलितपंक्तिरत्र न घटते ।

अस्तु वा प्रकारत्वसांसर्गिकविशेष्यत्वाद्यतिरिक्तविषयत्वसम्बन्धेन प्रत्यक्ष एव सन्निकर्षस्य कारणत्वं प्रवृत्तौ लाघवात् विशिष्टधियो हेतुत्वेन भ्रमस्य प्रामाणिकतया भिन्न(निश्चि)ताव्यभिचारकत्वात्। संबन्धाननुगमस्तु न दोषाय, निर्विकल्पकसत्त्वे तद्विषयतापि सम्बन्धः। अत एवोपनीतबहिरिन्द्रियजन्यज्ञाने विशेषणतया भास इति प्रवादः। विशेष्यतासंबन्धेन वा चाक्षुषादिकं प्रति चक्षुरादिसन्निकर्षस्य हेतुत्वात्। चन्दने सौ(सु)रभ्यसुरभि चन्दनमिति चाक्षुषघ्राणजबुद्धेरसम्भवात्। चन्दने सौरभमित्यादिमानसं(से)नु ज्ञानलक्षणायाः मनस्सन्निकर्षत्वावश्यकत्वे चाक्षुषादिजनकज्ञानप्रत्यासत्तेरपि मनस्सन्निकर्षत्वौचित्यात्। स्वजनकेन्द्रियस्य सन्निकर्ष एव हि स्वजनकत्वे तन्त्रं, न तु स्वजनकयावदिन्द्रियस्य घटादिनिर्विकल्पकस्य तथा सत्यसम्भवात्। तथा हि—ज्ञानलक्षणाया मनस्संयुक्तसमवेतविशेषतान्तर्भावः मनस्संयुक्तात्मसमवेतज्ञाने उपनेयघटादीनां विषयतात्मकविशेषणतासत्त्वात्। न च श्रोत्रेणात्ममनःसंयोगसम्भवः। न च ज्ञाने विशेषणत्वस्य स्वरूपसंबन्धप्रकारतात्मकस्वरूपसंबन्धेन मनःसंयुक्तसमवेतस्य कारणत्वात् संबन्धाननुगमस्यादोषः स्यात्।

ननु मनसा ज्ञानविशेषणतया सुखत्वाभावादेः लौकिकप्रत्यक्षे घ्राणादिसन्निकर्षस्य हेतुत्वात्। अतीतत्वज्ञानाद्युपनेयस्य चासत्त्वादेव न लौकिकं प्रत्यक्षं, तत्र विषयस्य कारणत्वात्। परकीयज्ञानादेः विद्यमानोपनेयस्य लौकिकप्रत्यक्षे परकीयमनःसंयुक्तसमवायस्य कारणत्वात्। आकाशतदभावादेश्चायोग्यत्वात् कार्यतावच्छेदकमप्यस्यात्ममनस्संयुक्तसमवेतविशेषणप्रत्यक्षमेवेति। इत्थं च ज्ञानलक्षणायाः (प्रत्यक्ष) कारणताकविशेषत्वमध्येऽन्तर्भावात् तस्या एवेदं रजतमिति भ्रमे रजतत्वभाने कुत्र कारणबाधः।

नन्वेवमनुमानप्रमाणोच्छेदः वह्नेः ज्ञानलक्षणयैव पर्वते भानसम्भवादिति चेत्—न। त'त्रानुमिनोमि', 'न साक्षात्करोमि' इति प्रतीत्या तत्कल्पनात्। 'सौरभं न साक्षात्करोमी'तिवत् स्यादिति चेत्—न। अत्र चन्दनांशे साक्षात्त्वग्रह सौरभांशे वैजात्यान्तरग्रहेण चान्यथाकल्पनम्। अपि च रङ्गरजतोभयसन्निकर्षे रङ्गे रजतत्वानुभूयमानारोपे कारणबाधसंभावना।

अथ तद्विशेष्यकतद्विशेषणलौकिकप्रत्यक्षं प्रति तद्विशेष्यावच्छेदेन लौकिकसन्निकर्षत्वेन हेतुता कथं, अन्यथा घटे सन्निकृष्टपृथिवीत्वस्य न परमाणुविशेषणतया भानम्। अत एव 'आत्मानं जानामि', 'ज्ञानं जानामि' इत्यत्रात्मज्ञानयोः कर्मत्वविशेषत्वांशेऽलौकिक विषयता, विशेष्यत्वांशे लौकिकविषयता, दण्डिप्रत्यक्षे च दण्डरूपविशेषणांशे लौकिकविषयता। भिन्नैः सन्निकर्षत्वादिनैव सामान्यहेतुत्वात्। अस्तु त्रा(च तद)नुसारात् तत्तद्विशेष्यक-तत्तद्विशेषणकलौकिकसाक्षात्कारे तत्तद्विशेष्यावच्छेदेन लौकिकसन्निकर्षत्वेनापि कारणता शुक्त्यादिविशेष्यकरजत-

त्वादिलौकिकविषयताकसाक्षात्कारे तु दोष एव कारणम् । तथा च सामान्यतो लौकिकत्वनिर्वाहक-सन्निकर्षस्य रजतत्वावच्छेदेन सत्त्वात् विशेषकारणस्य च दोषस्य सत्त्वात्, अनुभूयमानारोपे रजतत्वांशे लौकिकत्वमेव । स्मर्यमाणारोपे तु सामान्यसामग्रीविरहादस्त्वलौकिकत्वम् ।

वस्तुतस्तु स्मर्यमाणारोपेऽपि लौकिकत्वमेव, 'रजतत्वं साक्षात्करोमि' इत्यनुव्यवसायात् । प्रतीतिरेव हि वस्तुसाधिका । अत एवेदं रजतत्वेन जानामीत्यनुव्यवसायादेवान्यथाख्यातिसिद्धिः । वैशिष्ट्यविशिष्टबोधस्वीकारे तु तत्र विशेषणज्ञानविशेषणतावच्छेदकप्रकारकनिश्चयासंसर्गाग्रहादीनां कारणत्वकल्पने गौरवात् । सत्यस्थलीयव्यवसाययोरप्यसंसर्गाग्रहरूपत्वौचित्यात् । नच भ्रम इव भ्रमानुव्यवसायोऽप्यसंसर्गाग्रहरूप एव 'इदं रजतत्वेन जानामी'त्याद्युल्लेखादिप्रयोजको नेदंविशेष्यकज्ञाने रजतत्वप्रकारकत्वं साधयतीति वाच्यम् । एवं सति विशिष्टबोधादिमोशे (हो ?) च्छेदापत्तेः ।

ननु सत्यस्थले धर्मिधर्मयोः युगपत् सन्निकृष्टत्वादुभयविषयमेकं ज्ञाने(नं) सामग्रीबलायातं तदेव च विशिष्टज्ञानं, गृहीतासंसर्गकधर्मधर्मिविषयकैकज्ञानत्वस्य मन्मते विशिष्टज्ञानत्वादिति चेत् तदा बाधानवतारदशायां शाब्द(ब्दा)भासात् युगपदसंसृष्टगोचरसमूहालम्बनस्मरणस्यापि सामग्रीसंभवात् आयातमन्यथाख्यात्या । न हि युगपदुभयोद्बोधक-पददाने समवधाने) तदुद्बुद्धप्रत्येकगोचरसंस्काराभ्यां स्मरणे वा किमपि बाधकं पश्यामः । तस्मादस्तु लौकिकविषयताकप्रत्यक्षे दोषसन्निकर्षयोरन्यतरदेव कारणं दोषाभावसन्निकर्षाभावे(वो)भयाभावत्वेन कारणत्वाच्च नानुगमः । इत्थञ्च दोषसन्निकर्षयोरननुगमेऽपि न क्षतिः । तत्तत्सम्बन्धावच्छिन्नदोषाभावकूट-तत्तत्सम्बन्धावच्छिन्नसन्निकर्षाभावकूटाभावत्वेन कारणत्वात् । स चाभावोऽतिरिक्त एवानन्तदोषसन्निकर्षेऽभावत्वकल्पनापेक्षयोप(क्षयै)कस्याभावस्य कल्पनाया लघुत्वात् । भिन्नभिन्नतत्तद्दोषरूपप्रतियोगिसम्बन्धेन सन्निकर्षरूपप्रतियोगिसम्बन्धेन च तावदभावसमुदाये नास्तीत्यनुगतप्रतीतेरुपपादयितुमशक्यत्वाच्च । अत एव समवायावच्छिन्नात्मत्वाभावकालिकसंबन्धावच्छिन्नात्मत्वाभावयोरुभयत्वेन विशेषणतासंबन्धावच्छिन्नप्रतियोगिताकाभावोऽप्यतिरिक्त एव स्वीक्रियते । तत्रात्मत्वस्यैकत्वेऽपि संबन्धभेदात्, यदि चाभावाभावत्वेन भावोऽपि विशेषणतया वर्तते इत्युपेयते, तदाऽस्तु तादा(तत्तद)भावत्वेन दोषसन्निकर्षाणां विशेषणतयैव कारणत्वमिति नोभयथापि संबन्धो-(न्धा)ऽननुगमः । इत्थमेव च सन्निकर्षाणामननुगमेऽपि न क्षतिः । समवायसम्बन्धावच्छिन्नचक्षुस्संयुक्तसमवेतत्वाद्यभावकूटाभावत्वेनैव कारणत्वात् । किंच चक्षुस्संयोगादिमात्रस्यैव जनकत्वात् । आलोकसंयोगावच्छेदकावच्छिन्नस्य भूयोऽवयवावच्छिन्नस्य चानुगतानतिप्रसक्तस्य दुर्वचतया वैजात्यस्य च नोदनत्वादिभिः साङ्कर्यहतत्वात् तत्तद्व्यक्तित्वेनैव चक्षुरादिसन्निकर्षस्य कारणत्वमिति मते नानुपपत्तिलेशे(शो)ऽपि । तत्र तत्रासन्निकृष्टस्यैव रजतादेः दोषेणैव लौकिकसाक्षात्कारजननात् ।

एतेन लाघवात् रजतत्वप्रकारकप्रवृत्तौ रजतत्वप्रकारकज्ञानत्वेन समानविशेष्यत्वप्रत्यासत्त्या कारणत्वकल्पनात् विसंवादिप्रवृत्तौ जनकरजतत्वप्रकारकज्ञानसिद्धौ तत्र 'रजतं साक्षात्करोमि' इति प्रतीत्या लौकिकत्वसिद्धावसन्निकृष्टसत्यरजते तद्विषयत्वासम्भवात् सामान्यतो रजतप्रत्यक्षे रजत-चक्षुस्संयोगत्वेन कारणत्वात् तद्विषयतयानिर्वचनीयरजतासिद्धिः। तच्च रजतं शुक्त्यवच्छिन्नचैतन्य-निष्ठतूलाज्ञाने दोषसहकारात् जायते गृह्यते चाविद्यावृत्त्येति वेदान्तिमतमपि पराहतम्। प्रवृत्तेः तथा कारणभावं विनापि समाहितत्वात्। अस्मदुक्तयुक्त्या तु रजतत्वविशिष्टज्ञानसिद्धौ तत्रानुव्यवसायेन लौकिकत्वे मिथ्यारजतसिद्धेः का प्रत्याशा? सन्निकर्षं विनैव सत्यरजतलौकिकसाक्षात्कारस्योपपादि-तत्वात्। न च मम दोषस्यानिर्वचनीयरजतवृत्तिजातिविशेष एव कार्यतावच्छेदकः तव भ्रम-विशेषत्वमिति वाच्यम्। दोषसन्निकर्षयोरभावकूटाभावत्वेनैव लौकिकसाक्षात्कारत्वावच्छिन्ने कारणत्वस्योक्तत्वात्। विशिष्य कार्यकारणभावे तु रजतभ्रमवृत्तितद्व्यक्तित्वस्यैव कार्यतावच्छेदकत्वात् कुत्र लाघवेशा?नुसरणम्।

किंच भवतां सत्यरजतमात्रे एकं रजतत्वं मिथ्यारजते चापरं उभयसाधारणं चापरं सत्यरजते च तत्तदवयवादिमूलाविद्याघटिता सामग्री, मिथ्यारजते च दोषसत्यरजतगोचरसंस्कार-मूलाज्ञानघटिता सामग्री, सत्यरजते चान्तःकरणवृत्तिः, मिथ्यारजते चाविद्यावृत्तिरिति नानाविध-कल्पनामपेक्ष्य सन्निकर्षजन्यतावच्छेदिकैकालौकिकविषयता, काचदोषजतु(काचादिदोषजन्य)-तावच्छेदिका साक्षात्करोमीति नियामिका चोभयसाधारण्येकेति विषयतात्रयकल्पनापि युक्ता। एतेनात्र जातित्वमिदं रजतमिति प्रतीतेः तत्तद्देशवृत्तिरजतसिद्धौ उत्तरकालीनगौरवं निषाधस्य विधायुक्ति(विद्याप्रयुक्ति)गौरववत् न दोषः। अन्यथा तव सत्यरजतसिद्धिरपि नस्यादिति साकारवादि-नामेव जयः।

अस्तु वा प्रातीतिकमेव रजतं तत्सिद्धेः विषय इत्यपास्तम्। रजतत्वप्रकारकसिद्धिमात्रस्य प्रामाणिकस्यानिर्वचनीयत्वसिद्धयरूपत्वात्, एतत्वप्रकारकसिद्धिमात्रस्य प्रामाणिकस्यानिर्वचनीयत्व-सिद्धयरूपत्वात्, एतद्देशवृत्तित्वादेः प्रकारस्य धर्मिणि सम्बन्धं विनापि प्रकारत्वं नानुपपन्नम्। अत एव धियामौत्सर्गिकप्रामाण्यमिति वृद्धाः। मम सत्यरजतसिद्धिस्तु सामग्र्याद्यबाधात् रजतविषया प्रत्येतव्या। मा (ममा?) त्र कल्पनागौरवस्यादोषत्वात्। तत्सामग्री च 'रजतं दद्यात्' इत्यादिश्रुति सिद्धा त्वयाप्युपेया। न हि श्रुतौ प्रातीतिकं विषयः तद्दाने ऽदृष्टाद्यनुत्पत्तेः। अन्यथा स्वाप्निकब्राह्मणस्वर्णस्तेयात् पातित्यं स्यात्। तवापि व्यावहारिक-रजतसर्पादिसंस्कारस्य प्रातीतिकरजतसर्पादिकारणत्वात् तत्संस्कारविरहिणः तदनुत्पत्तेः। वेदजन्य-जन्यज्ञानस्य प्रमात्वनिश्चयाच्च निषादस्थपत्यधिकरणाविरोध इति दिक्।

ननु सामान्यलक्षणया पूर्वानुभूतनिखिलरजतस्यैव विनिगमनाविरहेण स्मर्यमाणतया भ्रमतज्जन्येच्छाप्रवृत्तिविषयताकल्पने गौरवमिति चेत् — न । तवानिर्वचनीयरजततदवयवतद्रूपादि-तत्परिमाणादि तत्प्रागभावप्रध्वंसाभावाद्यनन्तकल्पनापेक्षया विषयताकल्पनाया लघुत्वात् । न च तत्र केवलरजतव्यक्तिमात्रकल्पनं तद्रूपपरिमाणाद्यनुभवानुपपत्तेश्चाक्षुषत्वप्रसङ्गाच्च । तद्रूपपरिमाणाद्यपि काल्पनिकं, न त्ववयवरूपादिजन्यमिति चेत् तर्हि अवयवरूपपरिमाणादिकार्यकारणभावादिभङ्गापत्तेः । तत्कार्यतावच्छेदकत्वेन रूपादिगतजातिकल्पने प्रातीतिकरूपादौ च वैजात्यकल्पने प्रत्यक्षत्वाद्यवच्छिन्न-प्रयोजकोभयसाधारणजात्यन्तरकल्पने च महागौरवम् । किं च रजतत्वावच्छिन्नप्रकारताया एकस्या अन्यत्र निखिलरजतेषु कल्पनाया एव ज्ञाननिरूपितत्वं कल्प्यते इति निखिलरजतैकरजतयोः विषयत्वे-ऽपि को विशेषः । अपि च विशेषदर्शनोत्तरमियं शुक्तिरेव रजततया साक्षात्कृता, न तु रजतमिति प्रतीतेः क्वानिर्वचनीयविषयत्वप्रत्याशेति किमधिकं विषयवासनासङ्कुलमनसामस्माकं निर्वासित-वासनामतविरोधेन ।

मीमांसकास्तु युक्त्यनुभवबहिर्भूता इत्येव व्यवस्थापनीयमस्माभिः । तथा हि — अनुभवानुसारेणायातमेवान्यथाख्यात्या, 'रजतत्वेन साक्षात्करोमी'त्यनुभवस्य रजतस्मरणमात्रेणा-निर्वाहात् । शुक्तिस्तु नास्त्येव प्रतिकूला, प्रागुक्तरीत्या लौकिकविषयतासम्बन्धेन वा जन्य-प्रत्यक्षत्वाद्यवच्छिन्ने प्रत्यक्षत्वावच्छिन्ने वा इन्द्रियसन्निकर्षहेतुत्वकल्पनायां गौरवाभावात् । लौकिक-विषयत्वकल्पने गौरवमिति चेत् — न । 'स एवायं देवदत्त' इत्यादौ तत्तांशे स्मृतित्वनिरूपित-विषयता न साक्षात्त्वनिरूपितेति तवाप्यनुमतेः साक्षात्त्वनिरूपितैव हि लौकिकविषयतेति । यच्च तदंशे सविकल्पकानपेक्षत्वं तत्साक्षात्त्वमिति मतं, तदपि विशेषणतावच्छेदकप्रकारकनिश्चयतया दण्डसविकल्पकजन्यदण्डिप्रत्यक्षाव्याप्त्या तदनुसन्धानं विनापि साक्षात्करोमीत्यनुगतप्रतीत्या च निराकर्तव्यम् । तथा च जातिरूपसाक्षात्त्वस्यांशिकत्वाद्यनुपपत्त्या प्रत्यभिज्ञादेः सर्वांश एव साक्षात्त्वमिति ।

केचित्तु — 'वह्निव्याप्यधूमवान् पर्वतः' इति परामर्शात् महानसीयवह्नेरनुमितिविषयत्वे लाघवप्रतिसन्धानसहकृतात् 'पर्वतो महानसीयवह्निमानि' त्यन्यथाख्यातिरूपानुमितिरित्याहुः ।

'गन्धप्रागभावावच्छिन्नो घटो गन्धव्याप्यपृथिवीत्ववानि'ति सल्लिङ्गपरामर्शात् गन्धप्राग भावकाले गन्धावच्छेदकत्वावगाहिनी 'गन्धप्रागभावकालावच्छिन्नो घटो गन्धवानि'त्यनुमितिरित्यपि कश्चित् ॥

प्राञ्चस्तु — 'जातिमान् घट' इत्यादिविलक्षणप्रकारतानिर्वाहाय विशेषणज्ञानस्यावश्यं कारणतया आद्यविशिष्टबुद्धये स्मरणकल्पने तत्र संस्कारोद्बोधकादिकारणत्वकल्पनमिति गौरवात्

ज्ञानलक्षणायाः कारणत्वमेव लाघवात् कल्प्यते। तथा च घटत्वादिनिरूपितालौकिकसाक्षात्कारं प्रति घटत्वादिसविकल्पकत्वेन कारणत्वात् निर्विकल्पकोत्तरघटत्वादिनिरूपितालौकिकविषयताकसाक्षात्कारसामग्र्यभावात् निर्विकल्पकस्यापि न साक्षात्कारः, विषयोपधानं विना ज्ञानसाक्षात्काराभावात्। तत्किं ज्ञानसाक्षात्कारं प्रति विषयभानसामग्रीत्वेन कारणतेति चेत् — न। घटत्वादिनिरूपितलौकिकविषयताकसाक्षात्कारत्वस्य घटत्वादिज्ञानसाक्षात्कारत्वव्यापकत्वात् व्यापकधर्मावच्छिन्नजनकसामग्र्या अपेक्षितत्वादेव तथाभावात् स्वगोचरसाक्षाज्जनकतावच्छेदस्यैव प्रत्यासत्तितावच्छेदकत्वात्। न तद्विषयज्ञानत्वं प्रत्यासत्तितावच्छेदकमिति वदतामयमेवाभिप्रायः।

ननु तथापि निर्विकल्पकाप्रत्यक्षत्वाय निष्प्रकारकज्ञानत्वेन विनिगमकाभावात् निर्विशेष्यकज्ञानत्वेन सांसर्गिकाविषयताशून्यज्ञानत्वेनाप्यस्तु प्रतिबन्धकता, विषयभेदेनानन्तकार्यकारणभावानां भवदुक्तानामपेक्ष्य प्रतिबन्धकतात्रयस्यैव लघुत्वादिति चेत् – सत्यम्, तथापि प्रकारित्वविशेष्यित्वविशेषणतयैवानुव्यवसाये विषयस्य भानं, न तु घटघटत्वांशे निर्विकल्पकपटत्वादिप्रकारकबुद्ध्यादेरनुव्यवसाये निर्विकल्पकीयाविषयिताविशेषणगतया? सांसर्गिकविषयिताविशेषणतया? घटघटत्वादिसमवायादिसंसर्गरूपाविषयस्येति सर्वसिद्धम्। तत्सम्पत्तिश्च नोक्तप्रतिबध्यप्रतिबन्धकभावैरिति घटत्वादिनिरूपिता लौकिकविषयताकसाक्षात्कारे घटत्वाद्यंशे सविकल्पकत्वेनैव कारणतावश्यकीति कान्यथाख्यातौ कारणबाधसंभावनेत्याहुः।

तच्चिन्त्यम्। निरुक्तकार्यकारणभावेऽपि घटत्वादिसमवायादेश्च सविकल्पकोत्तरं विनश्यदवस्थतज्ज्ञानीयतादृशविषयितासाक्षात्कारस्य दुर्वारत्वादिति कृतं पल्लवीयेन।

अपरिकलितमन्यै (रन्यथा) ख्यातितत्त्वं
यदवचि जयरामन्यायपञ्चाननेन।
सपदि विमतवादिव्यूहगर्वापहारि-
प्रतिपदमिदमास्तां कोविदानन्दकारि॥

इति श्रीजयरामन्यायपञ्चाननविरचितान्यथाख्यातिवादः समाप्तः।

Recent Publications of T. M. S. S. M. Library

—:o:—

1· ŚIVARAHASYAM

A monumental Itihāṣa in Sanskrit—Aṁśa III (Second of the Seven proposed volumes)
— Thiru V. Swaminatha Atreyan ... Rs. 40 00

2 ĀNANDARĀGHAVAM

by Rājacūḍāmaṇi Dīkṣita (Sanskrit Drama)
— Thiru P. M. Padmanabha Sarma ... 5 00

3. MUDRĀRĀKṢASANĀṬAKAKATHĀ

by Mahādeva (Sanskrit Prose) (Reprint)
— Dr. V. Raghavan, M. A., Ph. D. ... 3 00

4. இலக்கண விளக்கம் (வைத்தியநாத தேசிகர் இயற்றியது)

தெளிவான விளக்கக் குறிப்புகள், ஒப்புமைத்தொகுப்பு, விரிவான முன்னுரை, அரும்பத விளக்கம், பல பிற்சேர்க்கைகள் இவற்றுடன் கூடியது.

எழுத்ததிகாரம்
— திரு டி. வி. கோபாலய்யர், எம். ஏ., பி. ஓ. எல். ... 23 00

5. -Do- சொல்லதிகாரம்

— திரு டி. வி. கோபாலய்யர், எம். ஏ., பி. ஓ. எல். ... 28 00

6. A GRAMMAR of the Common Dialect of the Tamil language called "கொடுந்தமிழ்" by Constantinus Joseph Beschi (English Translation from the original Latin by George William Mahon)
— Reprint ... 15 00